

B O D E

DES

HEILS IN CHRISTUS.

„DE HEER IS NABIJ.”
Fil. IV: 5.

EEN EN DERTIGSTE JAARGANG.

Uitgave van H. C. VOORHOEVE Jzn.
DEN HAAG — Dunne Bierkade 17.
1888.

INHOUDS-OPGAVE

VAN DEN

Een en Dertigsten Jaargang.

	Bladz.
1. <i>De groote heilswaarheden des Christendoms.</i>	1.
2. <i>Iets over tegensprekers.</i>	13.
3. <i>Hoe kan ik den wil van God weten?</i>	14.
4. <i>Slechts een aarden vat (Gedicht)</i>	16.
5. <i>Beschouwing over den brief aan Titus.</i>	
<i>Inleiding</i>	17.
<i>Hoofdstuk I.</i>	18.
<i>" II.</i>	26.
<i>" III</i>	129.
6. <i>De menschwording van Gods Zoon.</i>	33.
7. <i>Het lijden van Christus vóór en op het kruis.</i>	53.
8. <i>Wanneer heeft Christus den toorn Gods gedragen?</i>	69.
9. <i>Zonder bloedstorting geen vergeving</i>	85.
10. <i>De waarachtige genade Gods, in welke gij staat.</i>	92.
11. <i>'t Is alles goed (gedicht)</i>	98.
12. <i>De roode vaars</i>	101.
13. <i>Eenige gedachten over de geschiedenis van Simsom.</i>	117.
14. <i>Zelfkennis</i>	137.
15. <i>Jezus in het midden zijner Gemeente.</i>	142.

16. <i>Jezus, het eenige aantrekkingspunt en middel-</i> <i>punt der zijnen</i>	145.
17. <i>De invloed van de verwachting van Christus .</i>	156.
18. <i>Beschouwing over den brief aan Filémon . .</i>	161.
19. <i>Vaders, jongelingen en kinderen in Christus .</i>	170.
20. <i>„Zie, hij bidt!”</i>	177.
21. <i>Op 't ziekbed</i>	192.
22. <i>Correspondentie.</i>	
<i>Over het Verbond.</i>	68.
<i>Genesis</i> III : 8	128.
— VI : 3	84.
<i>Richteren</i> XIII : 13, 14.	51.
1 <i>Samuël</i> II : 1	191.
— XV : 35	128.
— XXVI : 19	50.
2 <i>Samuël</i> XV :	100.
— XXII : 3	191.
<i>Job</i> XXXIII : 23	191.
<i>Ezechiël</i> XXIII	128.
<i>Markus</i> IX : 43—48	144.
<i>Lukas</i> VI : 35	100.
— XVII : 5	52.
<i>Johannes</i> VI : 62	143.
<i>Handelingen</i> II	51.
<i>Romeinen</i> III : 25.	31.
— VIII : 15—17	159.
— VIII : 33	98.
1 <i>Korinthe</i> VII : 10, 12, 25	99.
<i>Kolosse</i> II : 11, 12.	67.
1 <i>Johannes</i> I : 1	51.
— V : 6—8	32.
<i>Openbaring</i> VII	98, 160.

De groote heilswaarheden des Christendoms.

EENIGE GEDACHTEN OVER HEBR. XI.

Het welbekende, heerlijke elfde Hoofdstuk uit den brief aan de Hebreërs heeft ten doel om ons, door de voorstelling van de heerlijke daden der geloofshelden des Ouden Verbonds, die, hoewel zij de belofte niet verkregen, tot den einde toe volhard hebben, op te wekken en aan te moedigen tot het volhardend loopen in de loopbaan, die ons is voorgesteld. De geloovige Hebreërs, aan wie deze brief geschreven is, hadden in het begin hunner christelijke loopbaan met blijdschap en vuur hun christelijk geloof beleden, zoo zelfs dat zij met vreugde de rooving hunner goederen hadden aangenomen; doch zij waren later door de langdurigheid der verdrukkingen en vervolgingen moedeloos geworden, en stonden thans in gevaar om tot hunne joodsche ceremoniën terug te keeren. Om hen daarvan terug te houden schreef Paulus hun dezen brief; hij stelt daarin de voortreffelijkheid en heerlijkheid van Jezus' persoon en werk in het licht tegenover de schaduwen des Ouden Verbonds; wijst hen dan op de geloofshelden der oude bedeeeling, die trots

verdrukking en benauwdheid, den moed niet hadden verloren, maar tot den einde toe volhardden; en roept hen eindelijk toe, dat zij, met zoo groot een wolk van getuigen om hen heen, met volharding loopen zouden den wedloop, die voor ons ligt, hunne oogen van alle dingen afwendende om ze alleen te vestigen op Jezus, den Oversten Leidsman en Voleinder des geloofs.

Doch behalve dit algemeene doel worden ons in dit heerlijke Hoofdstuk nog andere dingen geleerd, die wel onze aandacht verdienen. Vooral het eerste gedeelte, van vs. 1—16, is merkwaardig. De gebeurtenissen zijn daar zoo gerangschikt, dat zij ons achtereenvolgens de groote heilswaarheden, in voorbeelden uit de geschiedenis, voorstellen. Eerst vinden wij een definitie van het geloof, en daarna de voorstelling van de groote heilswaarheden des Christendoms: de schepping, de verzoening, de opneming in den hemel, het oordeel over de wereld en de bewaring der heiligen gedurende dit oordeel; en eindelijk wordt ons de plaats aangewezen, die Gods heiligen hier beneden moeten innemen. — Staan wij bij elk dezer bijzonderheden een oogenblik stil.

Allereerst hebben wij een definitie van het geloof, een verklaring van het wezen des geloofs, een antwoord op de vraag: Wat is het geloof? „Het geloof is de zekerheid van de dingen, die men hoopt, de overtuiging van de dingen, die men niet ziet.” (vs. 1.) Deze verklaring splitst zich in tweeën: het geloof is 1° de zekerheid van de dingen, die men hoopt; en 2° de overtuiging van de dingen, die men niet ziet.

Gij hoopt in den hemel te komen, Gods heerlijkheid deelachtig te worden, in het Vaderhuis te wonen; welnu het geloof is de zekerheid daarvan. Door het geloof zegt gij: ik kom in den hemel, ik zal Gods heerlijkheid zien, het Vaderhuis is een woning ook voor mij geworden. Daarom kan Paulus in Rom. V zeggen: „Wij roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.” Wij roemen nog niet in de heerlijkheid, want wij zijn nog op aarde, dit zal eerst plaats vinden, als Jezus ons tot Zich genomen heeft;

maar wij roemen *in de hoop* der heerlijkheid Gods. De heerlijkheid Gods is onze hoop; wij hopen haar deelachtig te zullen worden; en aangezien het geloof de zekerheid is van de dingen, die men hoopt, zoo *roemen* wij in de hoop der heerlijkheid Gods.

Doch is er meer. Het geloof is ook de overtuiging van de dingen, die men niet ziet. Gij ziet God niet; door het geloof weet gij, dat Hij is, en dat Hij een belooner is voor hen, die Hem zoeken. Gij ziet den Heer Jezus niet; door het geloof verheugt gij u, hoewel Hem niet ziende, met een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde. Gij ziet den hemel en de heerlijkheid niet; door het geloof weet gij dat die bestaat, en hebt gij er reeds uw verkeer. Gij ziet alle dingen nog niet onderworpen aan Christus; door het geloof weet gij, dat God eenmaal alles onder één hoofd zal vereenigen.

Een mensch, die dit geloof, dit levensbeginsel uit God, en daarom Gods gave bezit, is dus zeker van alle dingen, die God geopenbaard heeft. In deze duistere wereld bezit hij het licht. Onder al het zoeken naar waarheid van de wijzen dezer wereld kan hij zeggen: ik heb de waarheid. Te midden der bewegelijke dingen is zijn oog gevestigd op dat onbewegelijk koninkrijk daarboven. Bij al de schrikverwekkende gebeurtenissen op aarde, te midden van oorlogen en revolutiën der volken, staat hij rustig pal, want de toekomst is zijn, aangezien de toekomst aan Jezus behoort.

Ditzelfde geloof was in de heiligen des Ouden Verbonds. Door dat geloof hebben de ouden getuigenis bekomen — getuigenis dat zij Gode behaagden, getuigenis, dat zij rechtvaardig waren, getuigenis van de dingen, die komen zouden. Door dat geloof zagen zij van verre de vervulling van Gods beloften, en waren daardoor in staat die machtige daden des geloofs te verrichten, die ons thans nog met bewondering vervullen.

Na deze verklaring van het geloof volgt de voorstelling van de groote heilswaarheden des Christendoms. En dan

komt het allereerst de schepping des heelals. God begint met het begin. Het geloof in den almachtigen Schepper van hemel en aarde is het eerste punt van de christelijke geloofsleer. Dit is van meer belang, dan men gewoonlijk denkt. De heiligen des Ouden Verbonds, zoowel als de Gemeente des Heeren in de Handelingen prijzen en loven gedurig den grooten Schepper des heelals; en eenmaal zullen wij allen in den hemel, eer wij het Lam, dat geslacht is, den lof en de aanbidding toebrengen, ons neerbuigen voor den almachtigen Schepper des hemels en der aarde, en aan zijne voeten onze kronen neerwerpen, zeggende: „Gij zijt waardig, o onze Heer en onze God! te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; *want Gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil waren zij, en zijn zij geschapen geworden.*” (Openb. IV: 11.)

„Door het geloof verstaan wij, dat de werelden (het gansch heelal) door het woord Gods zijn toebereid, zoodat hetgeen men ziet, niet geworden is uit hetgeen zichtbaar is.” Let wel op, dat de Apostel niet zegt: wij gelooven, dat God alles uit niet heeft voortgebracht; maar dat hij zegt: „Door het geloof verstaan wij.” Dat wil zeggen: wij begrijpen het volkomen. Hoe dit gebeurd is, op welke wijze zulks plaats gevonden heeft, dat verstaan wij natuurlijk niet. Om dat te verstaan zouden wij Gode gelijk moeten zijn. Evenmin als wij God kunnen begrijpen, kunnen wij zijne werken begrijpen. Maar als wij gelooven in een almachtigen God, dan is het zoo klaar als de dag, dat die God alle dingen uit niet heeft voortgebracht. Uit iets iets maken, dat kunnen *wij* ook. Geef een timmerman een stuk hout, en hij maakt u een tafel; maar zonder hout kan hij dit niet. Had God dus niet uit niet de wereld gemaakt, dan ware Hij ons gelijk, en geenszins de Almachtige. Daarom verstaat het geloof, dat de werelden door het woord Gods, op zijn bevel, uit niet te voorschijn gekomen zijn. Het geloof is daarvan ten volle verzekerd. Wat voor honderde geleerden nog een onopgelost raadsel is, staat voor den eenvoudigste der geloo-

vigen volkomen vast. Hij zoekt den oorsprong aller dingen niet in de stof of in het toeval, maar in den almachtigen God.

Van de schepping der wereld komen wij tot de verzoening. „Door het geloof offerde Abel Gode een beter slachtoffer dan Kaïn, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, daar God over zijne gave getuigenis gaf; en door hetzelfde spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.” (vs. 4.) De val des menschen wordt hier niet vermeld, daar die in een opsomming van de geloofsdaden der heiligen geen plaats vinden kon; doch hij wordt voorondersteld; want ware de mensch niet gevallen, dan zou er geen verzoening noodig zijn geweest.

Abel's offer gaf uitdrukking aan de overtuiging zijner ziel, dat hij zonder bloedstorting, zonder verzoening niet naderen kon tot God. Door zijne offerande betuigde hij: „Ik heb den dood rechtvaardig verdiend, ik kan voor Uw aangezicht niet verschijnen, o Heer! tenzij dat Gij genadiglijk verzoening doet over mijne zonde. Wilt Gij in mijne plaats den dood van dit slachtoffer aannemen, en mij dan op grond dier offerande in uwe tegenwoordigheid toelaten?” Terwijl Kaïn kwam als een priester om Gode zijn dankoffer te brengen, verscheen Abel als een zondaar met een zoenoffer voor het aangezicht des Heeren. Daarom was Abel's offer beter dan het slachtoffer van Kaïn. Daarom werd Abel's offer aangenomen en dat van Kaïn verworpen. De Heer wil door een zondaar niet gediend worden. Zulke offeranden zijn Hem een gruwel. Maar waar Abel met de erkenning van zijn schuld en van de rechtvaardigheid des oordeels voor Gods aangezicht verschijnt, daar neemt de Heer genadiglijk dit offer aan, en geeft hem het getuigenis in zijne ziel, dat hij rechtvaardig was.

Het was door het geloof, dat Abel aldus handelde — door het geloof aan zijne schuldigheid en verlorenheid en aan Gods vergevende genade. Door het geloof had hij leeren verstaan, in welk een toestand de mensch

door de zonde gekomen was, en door het geloof had hij de paradijsbelofte aangegrepen, en volgde hij het voorbeeld na, door God gegeven in het maken van schorten van beestenvellen voor Adam en Eva. En door dat geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is. Want Abel's offer is een type van de offerande van Christus. Door *die* offerande is een volkomene en eeuwige verzoening teweeggebracht. Zonder bloedstorting is er geen vergeving, maar het bloed van Jezus Christus, Gods zoon, reinigt ons van alle zonde. God heeft dit offer aangenomen. Nadat Jezus aan het kruis zich als het offer voor de zonde overgegeven en onze zonden gedragen had, heeft Hij als de groote Hoogepriester het bloed der verzoening, zijn eigen bloed — gedragen in het hemelsch heiligdom voor den troon des rechtvaardigen en heiligen Gods, en is door God aan zijne rechterhand geplaatst en met eer en heerlijkheid gekroond. De heilige en rechtvaardige God, onze Rechter, heeft dus genoeg genomen met dit offer zijns Zoons, en heeft verklaard, dat zijne gerechtigheid en heiligheid volkomen bevredigd zijn door het volbrachte werk van Christus.

Wie nu als een verloren, schuldig en doemwaardig zondaar voor God treedt met de offerande van Christus, die bekomt de getuigenis, dat hij rechtvaardig is, daar God getuigenis gegeven heeft over die offerande, evenals Hij getuigenis gaf over de gaven, die Abel bracht. Niet over Abel, maar over de gave, die Abel bracht, gaf de Heere God getuigenis. Wanneer God over Abel getuigenis had moeten geven, dan had Hij niets anders kunnen zeggen, dan dat Abel, evenals Kaïn, een arm, verloren, schuldig zondaar was. Maar God gaf over zijne *gave* getuigenis. Hij nam Abel's offer aan ter verzoening. Hij verklaarde zich tevreden met deze plaatsvervanging. En zoo heeft God getuigenis gegeven over de offerande van Christus, want God heeft zijnen Zoon opgewekt uit de dooden en Hem met eer en heerlijkheid gekroond aan zijne rechterhand in den hemel. Wie dus met de offerande van Christus voor God treedt, die heeft de getuigenis,

dat hij rechtvaardig is. „Christus is overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardiging. Die geen zonde gekend heeft, dien heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods in hem. Door ééne offerande heeft Hij voor altijd volmaakt degenen, die geheiligd worden.”

En die offerande van Christus is zóó algenoezaam; dat bloed van Christus heeft zulk een algenoegezame kracht, dat ieder zondaar, die daardoor verzoend en gereinigd is geworden, terstond bekwaam is om in de onmiddellijke tegenwoordigheid van God, in het licht zijns aanschijns, in het hemelsche heiligdom te verschijnen. Treffend wordt dit in het licht gesteld in deze voorstelling der groote heilswaarheden des Christendoms. Na de verzoening toch komt direct de hemelvaart. Henoch's hemelvaart is het voorbeeld van de hemelvaart der Gemeente. Voordat Jezus verschijnen zal op deze aarde om de wereld te oordeelen en zijn heerlijk koninkrijk op te richten; ja, voordat de ure der verzoeking komt over deze aarde, en Gods oordeelen zullen worden uitgestort over de ongeloovige en Christus vijandige menschheid, komt de hemelsche Bruidgom in de lucht, om zijne geliefde Bruid tot zich op te nemen en haar te brengen in het heerlijk Vaderhuis, waar Hij haar plaats bereidde. Dan worden de ontslapenen opgewekt en die levend overbleven veranderd; dan ontvangen allen een nieuw, onsterfelijk, onverderfelijk lichaam, gelijkvormig aan het heerlijk lichaam van Jezus, en worden allen gezamenlijk den Heer te gemoet in de lucht opgenomen, om voor altijd bij den Heer te zijn. (Zie 1 Kor. XV; Tit. III; 1 Thess. IV.)

Na de verzoening komt de hemelvaart. Van de woestijnreis is hier geen sprake. Er is een reis door de woestijn, gelijk wij straks zien zullen, maar die reis door de woestijn heeft geenszins ten doel om ons voor den hemel geschikt te maken. Zoodra wij door de offerande van Christus met God verzoend zijn en van onze zonden zijn gereinigd geworden, zijn wij voor den hemel geschikt, en bekwaam om in Gods tegenwoordigheid te verschijnen. Wie in

Christus gelooft, is door zijne offerande in eeuwigheid volmaakt, en kan terstond in den hemel worden opgenomen; en al blijft hij ook nog vijftig jaren hier beneden rondwandelen, dan zal hij daardoor wel veelmeer de liefde en genade zijns Gods en de algenoegzaamheid van het werk van Christus leeren verstaan, maar geenszins geschikter worden voor de tegenwoordigheid des Heeren. Het kind in de genade is evenzeer en even volkomen toebereid voor den hemel en voor de heerlijkheid Gods, als de jongeling en de vader in Christus. Niet door onze ervaringen van Gods trouw en liefde; niet door een heiligen wandel en door de oefeningen des geloofs, maar uitsluitend door het volbrachte werk van Christus worden wij bekwaam gemaakt voor het wandelen in het licht, voor het ingaan in het hemelsch heiligdom.

De heerlijke geschiedenis van den moordenaar aan het kruis strekt daarvoor ten bewijze. Des morgens nog een lasteraar van Jezus ging hij, eer de avond gedaald was, met Jezus naar het hemelsch paradijs. En dit kan met ieder geloovige plaats vinden. God vindt het goed om de zijnen als zijne getuigen hier beneden te laten, maar indien Hij het wilde, dan kon ieder direct na zijne bekeering den hemel binnengaan. Als Jezus wederkomt om ons op te nemen in het Vaderhuis, dan zal dit op heerlijke wijze blijken. Denk er maar over na, en gij zult het mij gereedelijk toestemmen. Stel u voor, dat de Heer van avond wederkomt; zal Hij dan niet de zijnen op aarde in allerlei toestanden aantreffen? Zullen er dan niet zijn kinderen en jongelingen en vaders, zwakken en sterken, pasbekeerden en vergevorderden? En zullen zij niet *allen te zamen*, in één oogenblik, zonder andere voorbereiding dan de verandering huns lichaams, in den hemel worden opgenomen? Zullen er bij die duizenden geen gevonden worden, die een dag, ja een uur van te voren tot God bekeerd werden? Dit is ontwijfelbaar zeker. Zoo zijn dus *allen* bereid voor den hemel. Ja, wij kunnen nog verder gaan, en zeggen volgens de Schrift, dat ieder geloovige reeds hier beneden, hoewel hij nog in zwakheid

verkeert, door het geloof vrijmoedigheid heeft om in te gaan in het hemelsch heiligdom op een nieuwen en levenden weg, dien de Heer heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is zijn vleesch; zoodat de Apostel ons vermaant, om met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, toe te gaan en als priesters te treden voor Gods aangezicht, aangezien ons hart besprengd is met het bloed van Christus, en alzoo gereinigd is geworden van het kwaad geweten, en het lichaam gewaschen is met rein water.

Wie dit verstaan heeft door de kracht des Heiligen Geestes, die heeft ware rust en voortdurenden vrede voor zijne ziel. Die kan zeggen: „Hij, in wien God zelf kan rusten, is het rustpunt ook voor mij.” Die wordt niet meer heen en weer bewogen door de veranderlijke stemming zijns gemoeds, en evenmin door de aanwezigheid van de booze, bedorvene natuur, van het vleesch, dat vijandschap is tegen God, en zich aan Gods wet niet onderwerpt en niet onderwerpen kan. Die staat in de genade, tot welke hij altijd den vrijen toegang heeft, en roemt in de hoop der heerlijkheid Gods. Hebt gij dit begrepen, mijn broeder? Rust uwe ziel in dit volbrachte werk van Christus? Zijt gij verzekerd van uwe gemeenschap met God? Ziet gij uwe plaats in den hemel aan de rechterhand Gods? En gaat gij als een priester des Heeren het heiligdom binnen om daar de offeranden van lof, dank en aanbidding den Heere te brengen? God geve het. Daardoor alleen wordt zijn Naam op de rechte wijze verheerlijkt, en daardoor alleen kunt gij uwe reis met blijdschap voortzetten.

Doch gaan wij verder met de overdenking van ons Hoofdstuk. Na de hemelvaart der Gemeente volgt het oordeel over de wereld en de bewaring der heiligen, die dan leven. De zondvloed is het voorbeeld van het oordeel, dat bij de komst des Heeren Jezus op aarde de ongeloo-vige, goddelooze wereld treffen zal. De Heer zelf heeft de dagen, die aan zijne wederkomst voorafgaan, verge-

leken bij de dagen van Noach en Lot. Gelijk de tijdgenooten van Noach aten en dronken, trouwden en ten huwelijk uitgaven, alsof er geen zondvloed komen zou, zoo zal het zijn in de dagen van den Zoon des menschen. Vrede, vrede en geen gevaar! zal de ongeloovige wereld roepen, totdat plotseling door de komst van Christus een haastig verderf over haar komen zal. Maar evenals Noach en de zijnen, door het oordeel heen, gered werden om een nieuwe aarde te bewonen, zoo zal er na de opname der Gemeente (Henoeh) een overblijfsel uit Israël en de volken zijn, dat aan de algemeene goddeloosheid geen deel neemt, en de aanbidding van den Antichrist en zijn beeld weigert, en daarom door den Heer zal worden gespaard, om deel te ontvangen aan zijn heerlijk koninkrijk en om te wonen op de door het oordeel gereinigde aarde.

In de zeven eerste verzen van Hebr. XI vinden wij derhalve ten eerste een definitie van het geloof, en daarna achtereenvolgens de groote heilswaarheden des Christendoms: de schepping des heelals, de verzoening, de hemelvaart der Gemeente, het oordeel der wereld en de bewaring der heiligen gedurende dat oordeel. Op deze schoone en merkwaardige typische voorstelling volgt dan de beschrijving van het standpunt, 'twelk de geloovigen in Christus in dezen tijd, in de bedeeeling des Heiligen Geestes, hebben in te nemen.

Hier komt dus de woestijnreis. Merken wij wel op, dat die reis door de woestijn eerst thans, en niet vroeger, komt. Niet tusschen de verzoening en de hemelvaart, waar zij praktisch thuis behoort, want nadat wij verzoend zijn en vóórdat wij in den hemel worden opgenomen, reizen wij door deze wereld; maar na de voorstelling van de groote heilswaarheden. Die woestijnreis, hoe belangrijk overigens, maakt dus geen deel uit van de heilswaarheid, en behoort niet tot het werk van Christus, ter onzer verzoening en verlossing volbracht, en evenmin tot de volvoering van Gods raadsbesluiten ten opzichte van den hemel en de aarde. Wie dit niet inziет, komt noodzakelijk tot het verwarren van Gods raadsbesluiten met Gods

wegen, en kan, gelijk wij reeds opmerkten, onmogelijk een ongestoorden vrede smaken. De ware beteekenis van de woestijnreis kunnen wij eerst verstaan, als wij ten volle verzekerd zijn van ons heil in Christus, en met alle vrijmoedigheid in Gods tegenwoordigheid treden kunnen. De gedachte, alsof wij hier beneden zijn achtergelaten om voor den hemel toebereid te worden, is dan verre van ons, en wij nemen in het midden eener booze, vijandige wereld, onze plaats in als getuigen voor Christus.

Christus heeft ons uit de wereld uitverkoren; (Joh. XIV:16, 19.) Hij zeide van zijne discipelen tot den Vader: „Zij zijn niet van de wereld, gelijk ik van de wereld niet ben. Heilig hen door de waarheid; uw woord is de waarheid. Gelijk Gij mij gezonden hebt in de wereld, zoo heb ook ik hen in de wereld gezonden.” (Joh. XVII:16—18.) Ziedaar dus ons standpunt hier beneden. Uit de wereld uitverkoren, niet tot de wereld, maar tot den hemel behorende, zijn wij in de wereld gezonden om daar getuigen van Christus te zijn. Ons vaderland is de hemel; ons tehuis is daarboven; onze woning is het Vaderhuis, waar Jezus ons plaats bereidde. Hier beneden zijn wij vreemdelingen en bijwoners, gelijk Abraham zulks was in het land der belofte. Wij hebben hier geen blijvende stad, maar zoeken de toekomende; en daarom vertoeven wij, evenals Abraham, door het geloof als vreemdeling in een vreemd land, en zoeken hier geen rust en geen gemak, geen heerschappij en geen naam; want ons oog is gevestigd op de stad, die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is, en ons hart verlangt naar het eind van de reis, naar onze hemelsche woning, waar eeuwige heerlijkheid ons deel wezen zal.

Gedurende die reis door de woestijn, in onze vreemdelingschap hier beneden, valt er veel te leeren en veel te genieten. Wij leeren onszelf kennen, wij worden gewaar wat er woont in het vleesch. Wij leeren God kennen als de Almachtige, als Jehovah, die trouwe

houdt tot in eeuwigheid, als onze Vader in Christus. Wij ondervinden zijne goedheid en trouw; wij aanschouwen zijne macht en hulp; wij genieten zijn medegevoel en zijne gemeenschap. Ons geloof wordt beproefd, maar door die beproeving gesterkt. Evenals het goud door het vuur gelouterd wordt, en als fijn goud uit de smeltkroes te voorschijn komt, zoo wordt van het geloof, dat goddelijk levensbeginsel in onze ziel, al wat schadelijk en onrein en aardsch is, afgezonderd, zoodat het ten slotte als louter geloof schitterend te voorschijn treedt. Abraham's geschiedenis is daarvan een treffend en heerlijk bewijs. Jaren lang beproefd, leerde hij door het geloof te volharden, zoodat hij aan Gods beloften nimmer twijfelde door ongeloof, en eindelijk in staat werd om de grootste geloofsbeproeving, welke ooit aan een sterfelijk mensch werd opgelegd, schitterend te doorstaan, en te worden de vader der geloovigen. De verdrukking werkt volharding, en de volharding bevinding, ervaring van Gods trouw en goedheid, en de bevinding hoop; en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons gegeven is.

Wel is derhalve de woestijnreis belangrijk. Indien wij maar ons waar christelijk standpunt innemen, en als vreemdelingen hier vertoeven, dan is er veel te leeren en veel te genieten; en eenmaal zullen wij in het heerlijk licht des Heeren, waarin alle raadselen worden opgelost, ons verblijden over al de wegen des Heeren, en Hem danken voor zijne genade, ons bewezen.

Iets over tegensprekers.

De lust om *tegenwerpingen te maken* is een van de slechtste zedelijke verschijnselen, die bestaan kunnen. Het is zeer goed tegenwerpingen te *overwegen*, en toe te zien, dat men wel bevestigd is in hetgeen, waarop de ziel bouwt. Doch er ligt zedelijk bewijs in *de kracht, die een voorwerp uitoefent om* — waar de ziel gevoelig daarvoor is — *genegenheden te voorschijn te roepen, die in rechtgeaarden geest de zedelijke terugkaatsing zijn van het voorwerp zelf*, en die, als *gevolg* van kracht, het bewijs van het *bestaan* dier kracht leveren. Waar nu deze kracht, van het voorwerp uitgaande, behoorlijk in werking is, daar levert de lust tot het maken van tegenwerpingen alleen het bewijs, dat men *ongevoelig* is voor de kracht, die de ziel aantrekt en boeit. Er blijkt zedelijk onvermogen uit om hetgeen uitnemend is te waardeeren. De eigenschappen, tentoongespreid in het voorwerp, kunnen den geest van aanmerking maken, niet tot overtuiging of stilzwijgen brengen. Waarom niet? Omdat het hart onbekwaam is door zijn eigene gevoelens deze eigenschappen op prijs te stellen; — misschien heeft het wel een afkeer van de meerdere voortreffelijkheid dezer eigenschappen. Dit is ongeloovigheid.

Een oprecht gemoed heeft liefde voor hetgeen uitnemend is, omdat het in staat is dit te waardeeren of althans te onderscheiden; het verblijdt zich in deszelfs voortreffelijkheid, wijl het, uit kracht van de liefde tot dit uitnemende, gevoelt, dat het recht heeft op dezen rang der meerderheid. Zulk een oprecht gemoed *verlangt*, dat hetgeen uitnemend is, deze plaats der meerderheid zal innemen.

Hoe kan ik den wil van God weten?

Vele Christenen zouden gaarne een aangenaam en gemakkelijk middel kennen, om den wil van God te weten, ongeveer zooals men een recept voor een drankje ontvangt. Doch er is geen middel, dat niet in direkte betrekking staat tot den toestand onzer ziel. Ook vragen wij dikwijls naar den wil van God en naar zijne leiding in omstandigheden, waarin wij ons niet bevinden zouden, indien wij zijnen wil opgevolgd hadden. Ware ons geweten waarlijk in een gezonden staat, dan zou de eerste werking stellig zijn, dat wij uit deze omstandigheden trachten uit te komen. Onze eigenwil heeft er ons in gebracht, en desnietteenstaande zouden wij gaarne den troost van de leiding Gods genieten op een pad, dat wij ons zelf gekozen hebben. Helaas! dit is maar al te dikwijls het geval.

Wij kunnen er van verzekerd zijn, dat het ons niet moeielijk zal vallen om den wil van God te weten, indien wij ons dicht genoeg bij Hem bevinden. In een lang en werkzaam leven kan het zeker voorkomen, dat God in zijne liefde ons niet altijd dadelijk zijn wil openbaart, opdat wij onze afhankelijkheid van Hem zouden gevoelen, vooral dan wanneer iemand een bijzondere geneigdheid heeft, naar zijn eigenen wil te handelen. „Maar als uw oog eenvoudig is, dan zal uw gansche lichaam verlicht zijn.” Daaruit volgt, dat wanneer het lichaam niet verlicht is, het oog ook niet eenvoudig is. Misschien zal men zeggen: „Dat is een slechte troost!” Maar ik antwoord: Het is een rijke troost voor al diegenen, wier eenige begeerte het is, een eenvoudig oog te hebben en *met God te wandelen*; natuurlijk geen troost voor dezulken, die gaarne van het zoeken naar zijnen wil verlost zijn.

„Indien iemand in den dag wandelt, stoot hij zich niet, omdat hij het licht dezer wereld ziet; maar indien iemand in den nacht wandelt, stoot hij zich, omdat het licht in hem niet is.” (Joh. XI: 9, 10.) Het grondbeginsel blijft hetzelfde: „Die mij navolgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.” (Joh. VIII: 12.)

Aan deze zedelijke wet des Christendoms kan men zich niet onttrekken. Daarom bidt de Apostel in Kolosse I: 9, 10: „Dat gij moogt vervuld worden *met de kennis van zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand, om te wandelen den Heere waardig tot alle welbehagen*, in alle goed werk vrucht dragende en opwassende *door de kennis van God.*” De wederzijdsche verbinding dezer dingen is van ontzachtelijke waarde voor onze ziel. Als iemand den Heere waardig wandelen wil, dan moet hij den Heer ook kennen; en op dezen weg wassen wij wederom op in de kennis van den wil van God. „En dit bid ik, dat uwe liefde nog meer en meer overvloedig worde in kennis en alle inzicht, opdat gij beproeft wat het beste is, zoodat gij zuiver en zonder aanstoot zijt tegen den dag van Christus.” (Fil. I: 9, 10.) Eindelijk staat er geschreven: dat de geestelijke mensch alle dingen beoordeelt; hij zelf echter wordt door niemand beoordeeld.

Wij zullen derhalve slechts dan bekwaam zijn om den wil van God, dezen dierbaren wil, te onderscheiden, naarmate onze geestelijke toestand een goede is. Wat wij te doen hebben, is, ons dicht bij den Heer te houden. God zou niet goedertieren jegens ons zijn, indien Hij ons veroorloofde zijnen wil te kennen, zonder een wandel in zijne gemeenschap. Wie derhalve dezen wil zoekt te verstaan terwijl hij in meerdere of mindere mate van God verwijderd is, die zoekt zulks op een verkeerde wijze, en zal nimmer tot het kennen van Gods wil komen, maar steeds in het duister blijven rondtasten.

Slechts een aarden vat.

De hovenier des hemels
 Stond in zijn bloemenggaard;
 De gaarde, die Zijn liefde
 Geplant had en bewaard.

Hij zag zijn schoone bloemen
 Met droefheid in het oog;
 Hun kopjes hingen neder,
 Hun blaadjes waren droog.

„Mijn bloemen,” sprak de Meester,
 „Verwelken in de zon;
 „Doch waarmee zal ik 't water
 „Toch scheppen uit de bron?”

Dicht bij zijn voeten lag daar
 Op 't pad een aarden vat;
 't Was broos en klein, en ledig;
 't Lag nutt'loos op het pad.

De Meester zag 't en beurde 't
 Uit 't stof waarin 't lag,
 En zei: „Dit kan mij dienen
 „In 't werk van dezen dag.”

„Al is het slechts van aarde,
 „'t Ligt mij zoo dicht nabij;
 „Al is het klein, 't is ledig,
 „Dat is genoeg voor mij.”

Hij nam het met zich mede,
 En vulde 't aan de bron. —
 Wat was dat vaatje blijde,
 Nu het Hem dienen kon!

Hij goot van 't levend water
 Op al de bloemen neêr,
 En was het vaatje ledig,
 Dan vulde Hij het weer.

De bloemen hieven spoedig
 De kopjes weer omhoog;
 En stille reine vreugde
 Blonk in des Meesters oog.

Ofschoon *Zijn* hand de bloemen
 Hun bloei hergeven had,
 Het *middel* in die handen
 Was toch: het *aarden vat*.

En 't fluisterde in zich zelve,
 Toen Hij 't ter zijde lag:
 „Ik blijf slechts in Zijn wegen,
 „Juist als op dezen dag.”

„Dicht blijf ik bij den Meester,
 „En *ledig* wil ik zijn;
 „Misschien kan ik dan nogmaals
 „Hem zoo ten dienste zijn.”

Beschouwing over den brief aan Titus.

In de inleiding op de brieven aan Timotheüs en Titus merkten wij op, dat de brief aan Titus, evenals de eerste brief aan Timotheüs, zich bezighoudt met de gemeente des Heeren in hare orde, terwijl de tweede brief aan Timotheüs spreekt over het verval der gemeente, 'twelk toen reeds begonnen was, en in de laatste dagen tot algeheelen afval van het christelijk geloof leiden zou. Nochtans is er onderscheid tusschen den brief aan Titus en den eersten brief aan Timotheüs. Waar de laatste zich voornamelijk bezighoudt met de handhaving der gezonde leer, spreekt de eerste hoofdzakelijk over de beginselen, waarop de christelijke wandel gegrond is; over de orde, die in de gemeente moet worden gehandhaafd, en over de betrekking, waarin de geloovigen tot elkander staan. Dit blijkt vooral daaruit, dat Paulus in zijne brieven aan Timotheüs zich in de eerste plaats bezig houdt met de leer, daar de vijand der zielen door allerlei dwalingen de gemeente trachtte te verderven, terwijl hij slechts in de tweede plaats over ouderlingen en diakenen handelt. In zijnen brief aan Titus daarentegen begint hij met de ouderlingen, zoodat de uitwendige orde in de gemeente hier hoofdzaak is.

Ook nog in een ander opzicht onderscheidt zich de brief aan Titus. Hoewel Titus, evenals Timotheüs, een geliefd en getrouw dienstknecht van God was en een kind in het geloof van Paulus, zoo opent toch de Apostel zijn hart niet voor hem, gelijk hij zulks deed voor Timotheüs. Hij maakt hem geen deelgenoot van zijne ervaringen, van zijn strijd en lijden, van zijne beproevingen en angsten —

in één woord, wij vinden hier niet zulk een vertrouwelijheid en gemeenzaamheid als in de brieven aan Timotheüs. Van al Paulus' medearbeiders was er geen, aan wien hij zoo zeer gehecht, en met wien hij zoo innig verbonden was, als Timotheüs.

HOOFDSTUK I.

De inleiding van den brief aan Titus is hoogst belangrijk en merkwaardig. „Paulus, slaaf van God en apostel van Jezus Christus, naar het geloof der uitverkorenen Gods en de kennis der waarheid, die naar de godzaligheid is, in de hoop des eeuwigen levens, hetwelk God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen — en te zijner tijd heeft Hij zijn woord geopenbaard door de prediking, die mij is toevertrouwd naar het bevel van God, onzen Verlosser, — aan Titus, mijn echt kind naar het gemeenschappelijk geloof: genade en vrede van God, den Vader, en Christus Jezus, onzen Verlosser.” (vs. 1—4.)

In zijne bediening is Paulus een slaaf van God en een apostel van Jezus Christus. Alleen in dezen brief stelt hij zich aldus voor. In zijne brieven aan de Romeinen en de Filippiërs noemt hij zich een slaaf van Jezus Christus; hier alleen een slaaf van God. Hij was door God aangesteld en door Jezus Christus geroepen naar, dat is ten opzichte van, het geloof der uitverkorenen Gods en de kennis der waarheid, die naar de godzaligheid is; om, namelijk, het geloof der uitverkorenen Gods en de kennis der waarheid, die naar de godzaligheid is, te prediken in overeenstemming met de hoop des eeuwigen levens, hetwelk God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen.

„Het geloof der uitverkorenen Gods” is een merkwaardige en beteekenisvolle uitdrukking. In Israël behoorde de openlijke belijdenis der waarheid, hun toever-

trouwd, aan ieder, die uit Israël geboren was. Zoo kan ook het christelijk geloof, de christelijke heilswaarheid, als een stelsel worden aangenomen door duizenden, die het ware geloof missen. Daarom spreekt Paulus van het geloof der *uitverkorenen*. Het is niet de aanneming en de belijdenis van de *leer* des heils, maar het geloof des harten, gewerkt door de genade, door de kracht des Heiligen Geestes, hetwelk bij de uitverkorenen de vreugde hunner ziel, het licht huns verstands en het steunpunt huns harten uitmaakt. De menschelijke natuur kan het omhelzen noch bevatten. Voor haar is het veeleer een struikelblok. En daar het den uitverkorenen gemeenschap met God schenkt, is het voor den natuurlijken mensch, al heeft hij ook de leer als een stelsel aangenomen, onbegrijpelijk, en komt hem aanmatigend en ondragelijk voor.

Dit geloof der uitverkorenen Gods, hetwelk de ziel in gemeenschap met God brengt, hetwelk rust in Hem, en hun de kennis geeft van Gods eeuwige raadsbesluiten — van die goddelijke liefde, welke de uitverkorenen maakt tot de voorwerpen dier raadsbesluiten, was het doel van Paulus' bediening. Het bracht hen tot de *kennis* der waarheid, die naar de godzaligheid is. Niet slechts tot het geloof aan de waarheid; niet alleen tot het aannemen van een leerstelsel; maar tot de *kennis* der waarheid door den Heiligen Geest, zoodat de ziel in de waarheid leeft en door de waarheid gevoed wordt, en daardoor bekwaam wordt om in overeenstemming met de godzaligheid zich in de wereld te openbaren. Want het geloof des harten, de kennis, die de ziel van de waarheid Gods verkregen heeft, moet zich naar buiten openbaren in een getuigenis en een wandel, die God verheerlijkt en de wereld aantrekt.

Dit geloof der uitverkorenen Gods is in overeenstemming met de hoop des eeuwigen levens. Geen aardsche voorspoed, geen talrijke nakomelingschap, geen zegening hier beneden was de hoop hunner ziel, maar het *eeuwige leven*, hetwelk God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen, doch nu geschonken heeft in Christus aan een iegelijk, die gelooft, en door de predi-

king des evangelies heeft bekend gemaakt. Vóór de tijden der eeuwen, derhalve vóór de grondlegging der wereld, vóór Genesis I vs. 1, heeft God de Vader aan zijnen Zoon beloofd het eeuwige leven als het deel der uitverkorenen Gods; en dit eeuwige leven is in Christus geopenbaard en in Christus ons geschonken. (Zie 2 Tim. I: 9.) „Wij hebben gezien, en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij den Vader was, en ons geopenbaard is,” zegt Johannes. Christus is het leven — het eeuwige leven, dat bij den Vader was. Die in Hem gelooft, heeft het eeuwige leven. Wie Hem heeft, heeft het leven, omdat Hij het leven is. Dit leven is de natuur van God. Daarom zegt Petrus, dat wij deelgenooten der goddelijke natuur geworden zijn; terwijl Johannes alles te zamen vat in deze heerlijke woorden: „En wij weten, dat de Zoon van God gekomen is, en ons het verstand gegeven heeft, opdat wij den Waarachtige kennen, en wij zijn in den Waarachtige, in zijnen Zoon Jezus Christus. Deze is de waarachtige God en het eeuwige leven.”

Wie zou er woorden kunnen vinden om het geluk uit te spreken van hen, die het eeuwige leven bezitten, die deelgenooten der goddelijke natuur geworden zijn! Hoe meer wij er over nadenken; hoe meer wij de mededeelingen des Heiligen Geestes daarover bepeinzen, des te meer vervult bewondering en aanbidding onze ziel. Vooral wanneer wij dan, gelijk hier, toegelaten worden in de eeuwigheid, en mogen vernemen, welke besluiten er genomen, welke plannen er gevormd zijn door den Vader en den Zoon, en welke beloften de Vader aan zijnen Zoon gegeven heeft ten opzichte van het deel der uitverkorenen Gods. Wonderbare liefde, die niet alleen van eeuwigheid aan ons heeft gedacht en ons tot deelgenooten des eeuwigen levens heeft bestemd, maar die er ook behagen in gehad heeft om ons de gedachten zijns harten mede te deelen en ons in kennis te stellen met de vreugde, die Hem vervulde over ons geluk in Christus!

Hebben wij dit begrepen, dan wordt ons Gods Woord onuitsprekelijk dierbaar; want het is in dat woord, dat

ons Gods gedachten en besluiten worden medegedeeld. Het Woord is de mededeeling *in den tijd* van Gods eeuwige raadsbesluiten in Christus. In het Oude Testament hebben wij de voorbereiding in typen en schaduwen, van welke Christus de geest, de inhoud is; maar eerst na Christus' verheerlijking aan Gods rechterhand is de waarheid onomwonden geopenbaard, en zijn Gods gedachten en plannen ons in al hunne uitgestrektheid medegedeeld. „En *te zijner tijd* heeft Hij zijn Woord geopenbaard door de prediking, die mij is toevertrouwd door het bevel van God, onzen Verlosser.” Paulus heeft de mededeeling der raadsbesluiten en plannen Gods in Christus door openbaring rechtstreeks ontvangen, en op bevel van God, onzen Verlosser, door de prediking aan Gods uitverkorenen medegedeeld, mondeling en schriftelijk, zoodat zij, zijn Woord geloovende, de zekerheid hebben van het bezit des eeuwigen levens en van al de zegeningen, die in Christus Jezus geschonken zijn. Zij zijn daardoor tevens in staat de typen en schaduwen des Ouden Verbonds, door welke God de toekomstige goederen had voorgebeeld, die door de heiligen vóór ons niet of slechts zeer gedeeltelijk konden begrepen worden, te verstaan en te genieten.

Na deze merkwaardige inleiding komt Paulus dadelijk tot het hoofddoel van zijn schrijven. „Ik heb u daarom op Creta gelaten, opdat gij het ontbrekende zoudt in orde brengen, en in elke stad ouderlingen aanstellen, gelijk ik u bevolen heb.” (vs. 5.) Door deze opdracht van Paulus aan Titus wordt de juistheid bevestigd van onze opmerkingen over 1 Timotheüs III. (zie vorigen jaargang, blz. 52—55.) De ouderlingen werden aangesteld door de Apostelen of door hunne afgezanten, en geenszins door de gemeente. In Hand XIV lezen wij, dat de Apostelen Paulus en Barnabas in elke gemeente ouderlingen verkoren, en hier vinden wij, dat Paulus Titus op Creta had achtergelaten met de opdracht om in elke stad ouderlingen aan te stellen. De gemeente was dus daartoe onbevoegd. Ware

het de roeping der gemeente geweest om in haar midden ouderlingen te kiezen of aan te stellen, dan had Paulus een brief aan de gemeente op Creta moeten schrijven, en haar het bevel daartoe moeten geven, met de aanwijzing van de wijze, waarop zij zulks doen moest. Doch nu hij in plaats daarvan Titus op Creta achterlaat, met het bevel om in zijne plaats ouderlingen aan te stellen, en nu hij aan Titus schrijft, hoe die ouderlingen wezen moeten, verklaart hij de gemeente onbevoegd tot het aanstellen van ouderlingen, gelijk trouwens uit den aard der zaak zelve volgt. Evenals in den Staat alle macht van God is, en elke volksregeering een omkeering is van de orde Gods, en in den grond der zaak opstand tegen God, zoo moet ook in de gemeente de macht van Boven komen. Ouderlingen zijn opzieners over de gemeente, die de gemeente moeten besturen en leiden, en die daarom niet door de gemeente, maar door God aangesteld moeten worden. Als middel daartoe gebruikte God de Apostelen, met zijn gezag bekleed, en waar dezen het niet doen konden, droegen zij dit op aan anderen, die dan in dit geval met apostolisch gezag bekleed waren.

Belangrijk is het op te merken, dat Paulus nimmer in zijne brieven aan de gemeenten over ouderlingen schrijft, en haar geen enkele aanwijzing daaromtrent geeft. Evenmin vinden wij die in de brieven der andere Apostelen. Ware dit zoo, dan zou de gemeente al heel licht er toe kunnen komen om zelve daarin te voorzien. Doch God heeft er voor gezorgd, dat er in zijn Woord geen enkele aanleiding daartoe te vinden is. Alleen in de brieven aan bijzondere personen, die een bepaalde opdracht van God ontvangen hadden, komen deze aanwijzingen voor, daar niemand anders dan zij gemachtigd waren om ouderlingen aan te stellen. Noch Apollos, noch Silas had die opdracht ontvangen, slechts aan Titus en Timotheüs was zij gegeven.

Hieruit volgt, dat wij thans geen ouderlingen hebben kunnen. Waar zijn de Apostelen, die ze aanstelden? Waar zijn de apostolische afgezanten, die de opdracht tot hunne

aanstelling ontvingen? Zij zijn er niet. Niemand kan ze aanwijzen. Het is daarom niets dan aanmatiging hen te kiezen en aan te stellen; en het is onderwerping aan Gods Woord en wil, indien wij onze onbekwaamheid en onbevoegdheid erkennen, en ons van elke aanstelling onthouden. Vraagt men, waarom de Heer thans geen mannen verwekt — zooals Hij natuurlijk bij machte is te doen — met gezag bekleed om ouderlingen aan te stellen, dan is ons antwoord, dat de gemeente in verval is; dat het grootste gedeelte harer leden uit ongeloovige, goddelooze menschen bestaat, en dat zij in allerlei partijen en secten verdeeld is; zoodat de Heer, door ouderlingen te geven, dien toestand zou erkennen en die partijen zou wettigen. En waar de menschen in hunne hand nemen, wat niet aan hunne zorg is toevertrouwd, daar leveren zij, zooals ieder onbevooroordeelde tasten kan, een spotbeeld van hetgeen God in een ouderling verlangt.

Laat mij hier bijvoegen, dat, hoewel wij, bij gebrek aan apostolisch gezag, geen ambt van ouderlingen kunnen hebben, wij nochtans, door Gods genade en goedheid, hier en daar personen in de gemeente vinden, die het werk van een ouderling verrichten. De Heer verwekt ook thans mannen in ons midden, die een hart hebben voor het heil der geloovigen, die over de zielen waken en hunne belangen voorstaan; en wij behooren die, om huns werks wil, met dankbaarheid als Gods gave aan ons te erkennen en lief te hebben. Op deze wijze voorziet de Heer in onze behoeften, en op hen is toepasselijk, wat Paulus in Hebr. XIII: 17 zegt.

Zooals wij vroeger reeds opmerkten, (zie vorigen jaarg. blz. 54) blijkt hier, dat „ouderling” (presbuteros) en „opziener” (episcopos, vandaar „bisschop”) hetzelfde ambt is. Paulus heeft Titus op Creta gelaten, om in elke stad *ouderlingen* aan te stellen, en geeft dan aan, hoe die *ouderlingen* wezen moeten, en zegt dan: „Want de *opziener* moet onberispelijk zijn.”

Wat de Apostel hier zegt omtrent de eigenschappen, die een ouderling hebben moet, komt bijna woordelijk

overeen met hetgeen hij in zijnen eersten brief aan Timotheüs gezegd had; en wij zullen er dus hier niet opnieuw bij stilstaan. Alleen merke men op, dat hij er hier aan toevoegt, dat een ouderling zuiver moet zijn in de leer, en tevens bekwaam om met die leer te vermanen en te wederleggen. „Die vasthoudt aan het getrouwe woord naar de leer, opdat hij in staat zij, zoowel om met de gezonde leer te vermanen, als om de tegensprekers te wederleggen.” Hij zegt dit met het oog op den toestand der gemeenten op Creta. Er waren daar, gelijk op andere plaatsen, „vele en halsstarrige klappers en bedriegers, vooral die uit de besnijdenis.” Het was noodig, dezen den mond te stoppen, daar zij „geheele huizen omkeeren, door te leeren, wat niet behoort, om vuil gewins wil.” (vs. 10, 11.) Op listige wijze maakten zij gebruik van het volkskarakter der Cretensers. Een uit hen, hun eigen profeet, had gezegd: De Cretensers zijn altijd leugenaars, kwade beesten, luie buiken. En dit getuigenis is waar, zegt Paulus. Het spreekt vanzelf, dat deze verkeerde leeraren van de slechte eigenschappen der Cretensers gebruik maakten, om daardoor hunne dwalingen en kwade praktijken ingang te verschaffen. Het is toch een steeds doorgaande ondervinding, dat het volkskarakter ook op de Christenen invloed uitoefent, en dat het soms geruimen tijd duurt, eer het zedelijk bewustzijn zoo ver ontwikkeld is, dat de begrippen, die men van jongs af heeft ingezogen, veroordeeld, en de ondeugden, waaraan men schuldig stond, verafschuw worden. De vijand onzer ziel weet met veel bekwaamheid van dit alles gebruik te maken, en is er, helaas! menigmaal in geslaagd om het getuigenis voor Christus grootelijks te schaden. „Om deze reden”, zoo roept de Apostel Titus toe, „om deze reden bestraf hen gestreng, opdat zij gezond zijn in het geloof, en zich niet houden aan joodsche fabelen en geboden van mensen, die zich van de waarheid afwenden.” (vs. 13.)

Joodsche fabelen en geboden van mensen zijn van

den beginne af de groote plaag voor de gemeente Gods geweest. Zij verwekken God tot jaloerschheid, daar zij den mensch verheffen en Gods genade verduisteren. Sommige dingen houden zij voor onrein; anderen verbieden zij eenvoudig, omdat zij ze verbieden willen; doch de Heer wordt hierdoor niet gediend; Hij maakt aanspraak op het hart en op de geheele toewijding van onzen persoon. „Alle dingen zijn rein den reinen”, zegt Paulus, „maar den besmetten en ongeloovigen is niets rein, maar zoowel hun verstand als hun geweten is besmet.” Voor dezulken is het niet noodig om iets onreins buiten zichzelf te zoeken; al wat in hen is, hun verstand en hun geweten, is besmet. Al eten zij ook met gewasschen handen en uit reine bekertjes en schotels; al verwerpen zij ook allerlei spijzen, die God geschapen heeft tot gebruik voor zijne kinderen; uit hun hart komen allerlei boosheden voort, waardoor zij steeds verontreinigd zijn. Al deze fabelen en geboden van menschen strekken slechts om hen te doen vergeten hetgeen in hen woont, en hen in den waan te brengen, dat zij beter zijn dan anderen en Gode welbehagelijk leven. Het tegendeel is waar. „Zij belijden God te kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, daar zij verfoeielijk en ongehoorzaam zijn en tot alle goed werk ongeschikt.” (vs. 14—16.)

Denken wij ernstig na over hetgeen de Apostel hier leert. De ware christelijke vrijheid leidt tot een heiligen, Gode waardigen wandel; tot een geheele toewijding van al onze krachten en gaven aan Hem, die ons liefheeft, ons vrijkocht, en ons in gemeenschap bracht met Zichzelf. Booze menschen hebben de vrijheid misbruikt tot een oorzaak voor het vleesch; doch wanneer men, om dit te voorkomen, de toevlucht neemt tot de wet en tot allerlei geboden van menschen, dan verkracht men de heerlijke vrijheid, met welke Christus ons heeft vrijgemaakt, en streeft, soms met de beste bedoelingen, zijn doel voorbij. De wet toch kan alleen toorn werken, brengt onder den vloek, kan nimmer het leven, en dus ook geen kracht

schenken. Op die manier wordt de kracht en de werking des Geestes gebannen; en alleen waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid in elk opzicht; daar is de vreugde en het genot van de betrekking, waarin wij tot God gebracht zijn, en de bekwaamheid om te wandelen naar Gods Woord en gedachten. Alles, wat tot het leven en de godzaligheid behoort, is ons geschonken door de kennis van Hem, die ons geroepen heeft door heerlijkheid en deugd.

HOOFDSTUK II.

De christelijke vrijheid gaat gepaard met de handhaving van de orde Gods in deze wereld. De Geest Gods erkent elke betrekking, waarin God ons op aarde gesteld heeft. Ouden en jongen, mannen en vrouwen, ouders en kinderen, slaven en meesters moeten allen tegenover elkander de ware, door God gewilde plaats innemen, en de gezindheid aankweeken, die de Heer in hen zien wil. Titus moest in dit opzicht spreken hetgeen met de gezonde leer overeenkomt. Hij moest in de gemeente leeren, „dat de oude mannen nuchter moeten zijn, eerbaar, ingetogen, gezond in het geloof, in de liefde, in de volharding;” (vs. 2.) zoodat zij een goed voorbeeld zijn voor de anderen. Dit is van het uiterste gewicht, want het spreekt vanzelf, dat de jongeren op hen zien, en zich door hen laten leiden. Wat is treuriger in de gevolgen dan de lichtzinnigheid van een oud man en zijne afwijking van het geloof en van den rechten weg des Heeren! — „De oude vrouwen desgelijks moeten in haar gedrag zich openbaren, gelijk het heiligen betaamt, niet kwaadsprekend, niet aan den wijn verslaafd, leeraressen van het goede, opdat zij de jonge vrouwen inscherpen, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben, ingetogen te zijn, kuisch, huishoudelijk, goed, haren eigenen mannen onderdanig, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.” (vs. 3--5.) Welk een schoone roeping voor de moeders in Christus! Wat zou er veel anders zijn in

de gemeente des Heeren, indien er naar deze vermaningen geluisterd werd! Waarlijk, het woord Gods wordt gelasterd, indien het onordelijk toegaat in de huizen der geloovigen; indien er geen ware godzaligheid wordt beoefend ook in de dingen van het dagelijksch leven, in de betrekkingen, waarin wij tot elkander staan.

„Vermaan de jonge mannen desgelijks ingetogen te zijn”, en daar Titus zelf nog jong was, zoo moest hij vooral voor jonge mannen een voorbeeld zijn in alles; en daarom voegt Paulus er aan toe: „betoon u in alles een voorbeeld van goede werken.” Maar bovenal was het noodig om tegenover de tegenstanders zóó te spreken en zóó te handelen, dat zij geen aanleiding vonden om iets kwaads te zeggen. Titus moest „in de leer onvervalschtheid” beoefenen. Daarop komt alles aan. Is een prediker des evangelies niet meer zuiver in de leer; spreekt hij niet meer de gezonde woorden Gods; heeft hij zijne eigene gedachten er bij gevoegd; dan is de ware grond van vrede, rust en heiligmaking ondermijnd, en moet het gevolg noodzakelijk, al is dit dan ook niet altijd direct te zien, treurig zijn. Daarom komt Paulus in zijne brieven aan Timotheüs en Titus zoo dikwijls daarop terug, en dringt hij zoo zeer aan op zuiverheid en onvervalschtheid in de leer. Daarmede moet evenwel gepaard gaan: „waardigheid” en „een gezond, onverwerpelijk woord”, zoodat er niet alleen geen aanmerking op de leer, maar ook geen aanmerking op de wijze van voorstelling kan gemaakt worden.

„Vermaan de slaven aan hunne eigene meesters onderdanig te zijn.” Het lot dier arme slaven was zoo hard, en de christelijke slaaf, die de ongerechtigheden zijns meesters beoordeelen kon en verafschuwen moest, kon er zoo licht toe komen om zich te verzetten, of ook om weg te loopen; en daarom was de vermaning zoo noodig, dat zij aan hunne meesters onderdanig moesten zijn. Doch met onderdanigheid alleen was de Heer niet tevreden; neen! de christelijke slaaf moest trachten door het welzijn van zijnen meester te zoeken „in alles

welbehagelijk te zijn, niet ontvreemdende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer van God, onzen Verlosser, in alles versieren." Welk een heerlijke drijfveer! Welk een ernstige drangreden! De leer van God, onzen Verlosser, die ons gered heeft uit deze tegenwoordige booze wereld, die ons, hoe arm en ellendig wij ook zijn op maatschappelijk gebied, rijk gemaakt en gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelsche gewesten in Christus, in alles te versieren, dat is wel der moeite waardig; dat is wel heerlijk en gelukkig. En naarmate de plaats, die wij innemen, moeielijk is, naar die mate is het voorrecht grooter om op die plaats onzen God te dienen en te verheerlijken.

De leer nu van God, onzen Verlosser, die wij in alles moeten versieren, wordt dan door den Apostel in de volgende verzen voorgesteld. Wij vinden hier een merkwaardige beschrijving van het Christendom, niet van zijne leerstellingen zoozeer, als wel van zijne praktische beteekenis voor alle menschen, en van den invloed, dien het in deze wereld uitoefent. Die beschrijving omvat het verlede, het tegenwoordige en het toekomstige. Het Christendom verlost ons van deze booze, goddelooze wereld; het maakt ons tot een volk des Heeren, Hem alleen toegewijd; en het bereidt ons voor de eeuwige heerlijkheid met Christus. Staan wij een weinig hierbij stil.

„Want de genade Gods, die voor alle menschen heil aanbrengt, is verschenen, en onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, ingetogen en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige eeuw, verwachtede de gelukzalige hoop en verschijning der heerlijkheid van onzen grooten God en Verlosser Jezus Christus, die zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat hij ons van alle ongerechtigheid verlossen zou, en zichzelven een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken." (vs. 11—14.)

De genade Gods is verschenen. Nadat de mensch op alle mogelijke wijze op de proef gesteld, en het gebleken was, dat hij ten eenenmale onbekwaam was om Gods geboden te onderhouden, al moest hij ook de rechtvaardigheid van Gods eischen toestemmen; nadat God in gerechtigheid den mensch op verschillende wijzen had gestraft en geoordeeld; nadat de Heer zich door de wet een volk had afgezonderd om Zijnen Naam te bewaren, en dit volk zich meer verdorven had dan alle andere volken; is in Christus de genade Gods verschenen. Want hoewel God in de oude bedeeing menigmaal in genade gehandeld heeft, zoo was het toen toch de tijd der gerechtigheid en der wet, en is eerst thans in Christus de genade Gods *verschenen*. Die genade beperkt zich niet tot een bepaald volk, maar strekt zich uit tot *alle menschen*. Is de geheele wereld verdoemelijk voor God, en heeft dus elk nationaal voorrecht opgehouden, dan moet de genade, als zij verschijnt, zich uitstrekken tot *alle menschen*. Allen hebben gezondigd; allen derven de heerlijkheid Gods; en daarom moeten ook allen om niet gerechtvaardigd worden door zijne genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is. De genade, die verschenen is, brengt voor alle menschen heil aan, geen tijdelijke zegeningen en aardsche voorrechten, maar *eeuwig* heil in Christus — een volkomene verlossing van deze tegenwoordige booze wereld.

Deze genade, die voor alle menschen heil aanbrengt, onderwijst ons, die dit heil zijn deelachtig geworden, ten opzichte van onzen wandel in deze wereld; en dat wel met betrekking tot onszelf, tot andere menschen en tot God. Alle goddeloosheid en alle begeerlijkheden, die hunne bevrediging in de wereld vinden, verzakende, moeten wij den wil des vleesches in elk opzicht in toom houden en ingetogen leven; wij moeten de rechten van anderen erkennen, en „rechtvaardig” handelen: en wij moeten Gods rechten over onze harten erkennen en dus „godzaligheid” beoefenen.

Doch niet alleen dit; de genade Gods onderwijst ons

om onzen blik te vestigen op de gelukzalige hoop en verschijning van onzen grooten God en Verlosser Jezus Christus. Door de genade *verwachten* wij deze gelukzalige hoop en verschijning der heerlijkheid van Jezus Christus. Door de volkomene verlossing, die voor ons is aangebracht, zijn wij niet alleen bekwaam gemaakt om in Gods tegenwoordigheid te verschijnen, maar zullen wij bij de verschijning der heerlijkheid van Jezus Christus in die heerlijkheid deelen. Het vooruitzicht daarvan vervult onze zielen met zalige blijdschap. God is niet voornemens om de wereld steeds in hare goddeloosheid te doen voortgaan; Hij zal zijne vijanden met een machtige hand terneer vellen. Hij zal niet toelaten, dat zijne uitverkorenen altijd blootgesteld blijven aan de list des Satans en aan de boosheid van den mensch. Christus zal in heerlijkheid verschijnen en wij met Hem.

De heerlijkheid, die verschijnen zal, is de heerlijkheid van onzen grooten God en Verlosser Jezus Christus. De Heer Jezus Christus is zoowel onze groote God als onze Verlosser. Zijne vernedering als mensch bracht Hem in omstandigheden, in welke zijne goddelijke heerlijkheid verborgen was; en waaruit de vijandige mensch, en vooral de Satan, die groote en machtige tegenstander van Gods Zoon, partij trokken, om zijne heerlijkheid te loochenen en zijne genade te verachten. Daarom wordt in de Brieven, zoowel als in de Evangeliën, steeds met heilige jaloerschheid gewaakt over die heerlijkheid van Christus; en wanneer er over zijne vernedering wordt gesproken, steeds aangetoond, dat Hij, die beneden de engelen atdaalde, die als mensch onder de zondige menschen woonde, die de menschelijke natuur aannam, en onder de menschen de minste plaats innam, was en bleef onze groote God — de waarachtige God en het eeuwige leven.

Hoe heerlijk is Hij! Vol aanbidding buigen wij ons voor Hem neer. Maar bovenal, wat is zijne liefde groot! Hij heeft zichzelf voor ons gegeven. Niet slechts werd Hij mensch; niet alleen onderwierp Hij zich aan al het menschelijk leed en aan al de ellende dezer aarde;

maar Hij gaf zichzelf over in den schandelijken dood des kruises, „opdat Hij ons van alle ongerechtigheid verlossen zou, en zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken.” Door zijn lijden en sterven in onze plaats heeft Hij ons van alle ongerechtigheid verlost, en ons daarna *voor zichzelf* tot een volk afgezonderd, dat ijverig is in goede werken. Welk een genade! In onze ongerechtigheid waren wij verre van God, onder Gods toorn, met de eeuwige verdoemenis als rechtvaardige straf voor ons; thans, van alle ongerechtigheid verlost, zijn wij een volk voor Hem, een volk dat Hem toebehoort, dat Hij *zijn* volk noemt, te midden waarvan Hij komt, en zegt: „Ik schaam mij niet hen broeders te noemen. Zie, ik en de kinderen, die God mij gegeven heeft.” En terwijl wij vroeger in de ongerechtigheid leefden, en in de zonde ons vermaak hadden, zijn wij nu een volk, dat ijverig is in goede werken. Mochten wij het recht verstaan! Het is, indien wij het recht verstaan, onze grootste vreugde en ons heerlijkst voorrecht. God haat de zonde — wij ook. God heeft behagen in goede werken — wij ook. Van de zonde vrijgemaakt, zijn wij slaven der gerechtigheid geworden; en zijn van harte gehoorzaam aan den inhoud der leer, waarin wij onderwezen zijn.

(Wordt vervolgd.)

Correspondentie.

De volgende vragen bleven nog van voorleden jaar ter beantwoording over. Gaarne zal ik voortgaan vragen over plaatsen uit de Schrift en over het praktische leven te ontvangen, en die, zoo de Heer mij daartoe de bekwaamheid geeft, te beantwoorden. De correspondenten mogen zoo vriendelijk zijn om hunne vragen op een afzonderlijk stuk papier te stellen, en ze niet in hunne brieven in te voegen.

1. N. N. vraagt een verklaring van Rom. III : 25.

In den tabernakel was de „genadetroon”, de arke des verbonds met het verzoendeksel, in het heilige der heiligen voor ieders oog verborgen, behalve voor den hogepriester, eenmaal

des jaars, op den grooten verzoendag. In tegenstelling hiermede is Christus als een genadetroon gesteld voor allen, in dezen dag der genade in de prediking des evangelies, en iedereen is vrij, ja, wat meer zegt, iedereen wordt uitgenoodigd om tot dien genadetroon te naderen. Doch wie aan deze uitnoodiging gehoor geeft, moet komen „door het geloof in zijn bloed.” Dit wijst heen op het bloed, dat jaarlijks op en voor het verzoendeksel gesprengd werd. *Op* het verzoendeksel deed het verzoening, daar het aan al de rechten van een heilig God ten opzichte van de zonden des volks beantwoordde en Hem verheerlijkte; zoodat Hij rechtvaardiglijk in zijne betrekking van genade tot Israël kon blijven. *Voor* het verzoendeksel, waar het bloed niet eens, maar zevenmaal gesprengd werd, was het Gods getuigenis aan den mensch, dat er verzoening gedaan was. In het Evangelie nu wordt getuigenis gegeven aan het feit, dat er verzoening is aangebracht door het bloed van Christus; en een ieder, die dit getuigenis aanneemt, en tot Christus komt als den genadetroon door het geloof in zijn bloed, vindt, dat al zijne zonden voor altijd zijn weggedaan. In onzen tekst wordt evenwel onze aandacht nog meer bepaald bij de handelingen van God. Het bloed van Christus op den genadetroon verklaart ons Gods gerechtigheid in het voorbij laten gaan, onder zijne verdraagzaamheid, van de zonden der heiligen des ouden verbonds; en het heeft den grond gelegd voor zijne gerechtigheid, waardoor Hij rechtvaardig zijn kan, en een ieder, die uit het geloof in Jezus is, rechtvaardig verklaren kan. Op deze wondervolle wijze is God geheel vrij om den goddelooze te rechtvaardigen door zijne genade door de verlossing, die in Christus Jezus is. Hoe eenvoudig! Hoe heerlijk! En welk een aanmoediging voor een ieder om tot dezen genadetroon, tot Christus, te naderen in vol vertrouwen op de algenoegzaamheid van zijn kostbaar bloed!

2. F. B. te Beverwijk vraagt een verklaring van 1 Joh. V: 6—8.

Drie zijn er, die getuigen: de Geest en het water en het bloed; en deze drie zijn eenstemmig; namelijk in het geven van dit getuigenis, dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft, en dat dit leven in zijnen Zoon is; zoodat die den Zoon heeft, het leven heeft; doch dat zulks alleen geschieden kon door den dood van Christus. Toen Christus gestorven was, doerstk een der krijgsknechten zijne zijde met een speer, „en terstond kwam er bloed en water uit;” en daarvan legt de Geest mede getuigenis af. Zie voor meer uitvoerige verklaring, Jaargang XII, blz. 17.

De menschwording van Gods Zoon.

Er worden in den laatsten tijd wederom grove dwalingen omtrent de menschelijke natuur onzes Heeren Jezus Christus onder de geloovigen verbreid — dwalingen, waardoor zoowel de heerlijke Persoon onzes dierbaren Verlossers gesmaad, als zijn gezegend werk ter onzer verzoening ondermijnd wordt. Sommigen prediken, in nieuwe vormen en onder andere bewoordingen, de oude dwaalleer, dat Gods Zoon, mensch geworden, onze onreine, bedorvene, zondige natuur heeft aangenomen, en dientengevolge zijn gansche leven door onder den toorn van God zuchtte. Anderen bestrijden deze dwaalleer, en zijn evenals wij verontwaardigd over den smaad, die onzen Heiland wordt aangedaan; doch komen nochtans, doordien zij vasthouden aan het dwaalbegrip, dat Jezus gedurende den ganschen tijd zijns levens de zonden gedragen en onder Gods toorn gezocht heeft, tot zeer gewaagde verklaringen omtrent de menschelijke natuur onzes Heeren. Wanneer men toch leert, dat Gods Zoon onze menschelijke natuur heeft aangenomen, gelijk Hij ze van een gevallen menschedom alleen nemen kon, *ingezonken en met de woeling des doods er in*; dan volgt hieruit, dat de menschelijke natuur onzes Heeren sterfelijk en verderfelijk was; en dan is men op weg naar de dwaalleer, dat Jezus onze bedorvene, zondige natuur heeft aangenomen.

Met het oog op deze dwalingen gevoel ik mij gedrongen om nogmaals de leer der Schrift omtrent de menschelijke natuur onzes Heeren te ontwikkelen. Ik zal niet stilstaan

bij al hetgeen in den laatsten tijd over dit onderwerp geschreven is. Gelukkig behoeven wij de dwalingen der menschen niet te onderzoeken om de waarheid te kennen. „De waarheid zal u vrij maken,” heeft de Heer gezegd. Dit is in elk opzicht waar. Kennen wij de waarheid, dan zullen wij de dwaling, als zij tot ons komt, kunnen onderscheiden en afwijzen. Het is altijd gevaarlijk — voor den een in mindere, voor den ander in meerdere mate — zich met de dwaling in te laten. Elke dwaling is verleidelijk. De duivel is listig. Hij kiest zijne instrumenten met zorg. Hij weet zijn tijd en zijne wijze. Wegslepend schoon kan hij soms de dwaling doen voorstellen. En hij vindt in onze booze natuur — die leugenachtig is — een gereede aanknooping. Alleen de kennis der waarheid kan ons beveiligen en bewaren. Door haar staan wij onder de hoede van de „Opperste Wijsheid,” die, als ons voorbeeld, hier beneden met Gods Woord den duivel versloeg.

Bij zulk een teeder, kiesch en heilig onderwerp als „de menschelijke natuur van Gods Zoon” is, voegt ons een heilige schroom en een eerbiedig luisteren naar hetgeen God in zijne genade goed gevonden heeft ons daaromtrent mede te deelen. Elke menschelijke redeneering, elke zoogenaamde logische gevolgtrekking moet ernstig worden geweerd. Elk doordringen in de verborgenheid der godzaligheid brengt ons op glibberige paden, en leidt noodzakelijk tot dwaling. Zoo heel licht kunnen wij door een enkel verkeerd woord de eer en heerlijkheid onzes Heeren en Zaligmakers te na komen. God heeft over die eer en heerlijkheid zijns mensch geworden Zoons met heilige jaloerschheid gewaakt. In de Brieven zoowel als in de Evangeliën wordt telkens, waar gesproken wordt van de diepe vernedering, waarin Gods Zoon hier beneden gekomen was, en die oorzaak werd, dat de menschen Hem achtten als van God geslagen en verdrukt, zijne goddelijke heerlijkheid op het hoogst verheven. Niets is schrikkelijker voor God den Vader, dan dat zijn Zoon, die zich uit genade, om onzentwil, zoo diep vernederde,

dat Hij niet alleen beneden de engelen afdaalde, maar onder de menschen aller dienstknecht werd, en die ook daarom Zijne vreugde en Zijn welbehagen was, om die vernedering wordt gesmaad en veracht.

Daarom moeten wij ons houden aan hetgeen de Schrift ons mededeelt, en waar zij zwijgt, niet trachten den sluier op te heffen. Bedenken wij, dat onze Heer gezegd heeft: „Niemand kent den Zoon dan de Vader.” Dit is *in volstrekten zin* bedoeld, gelijk uit het verband blijkt. „Alle dingen zijn mij overgegeven door mijnen Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en aan wien de Zoon Hem wil openbaren.” Den Vader leeren wij kennen door den Zoon; want de Zoon kwam om ons den Vader te verklaren en ons met den Vader in gemeenschap te brengen. Maar den Zoon kent niemand dan de Vader. Wie zou kunnen verklaren, op welke wijze de goddelijke en de menschelijke natuur in Jezus vereenigd zijn? Wie kan de verborgenheid zijner ontvangenis door den Heiligen Geest doorgronden? Wie kan begrijpen, dat het kindeken in Bethlehem's kribbe en de man van smarten, door God verlaten op het kruis, Gods eeuwige Zoon, de tweede Persoon der heilige Drieëenheid is? Gelooven kunnen wij het. Vol bewondering en in aanbidding ons neerbuigen, dat vermogen wij. Maar begrijpen, verklaren, doorgronden, neen! dat kunnen wij niet; dat zullen wij ook in de eeuwigheid niet vermogen. Steeds blijft het waar, in volstrekten zin: „Niemand kent den Zoon dan de Vader.”

De Schrift nu leert ons omtrent de menschelijke natuur van Christus twee dingen met de meeste beslistheid, te weten:

1°. Dat Gods Zoon waarachtig mensch geworden is, dat Hij de menschelijke natuur waarlijk heeft aangenomen;

2°. Dat die menschelijke natuur zonder eenige zonde, zonder eenig gevolg van de zonde was; dat zij heilig was, en derhalve noch

gelijk aan de natuur van Adam vóór, noch aan die van Adam ná den val.

Beiden waren noodzakelijk tot onze verlossing.

Ware Gods Zoon niet waarachtig mensch geworden; had Hij niet waarlijk de menschelijke natuur aangenomen, dan zou Hij onmogelijk ons, menschen, hebben kunnen verlossen; want dan had Hij niet in onze plaats, naar Gods gerechtigheid, de straf onzer zonde kunnen dragen. Om onze plaats in het oordeel en onder den toorn van God te kunnen innemen, moest Hij zijn, gelijk wij, uitgenomen de zonde.

Dit leert de Apostel ons duidelijk in Hebr. II: 14—17. „Dewijl dan de kinderen (namelijk de kinderen, die God Hem gegeven heeft, derhalve de geloovigen; zie vs. 13) bloed en vleesch deelachtig zijn, zoo heeft ook hij desgelijks deel daaraan genomen, opdat hij door den dood te niet zou doen hem, die de macht des doods had, dat is den duivel, en allen verlossen zou, die door vreeze des doods, hun geheele leven door, aan de slavernij onderworpen waren. Want waarlijk, niet engelen neemt hij aan, maar hij neemt het zaad Abrahams (de ware geloovigen) aan. Daarom moest hij in alles den broederen (de ware geloovigen) gelijk worden.” De beteekenis dezer woorden is duidelijk. Christus is niet gekomen om de engelen, maar om het zaad Abrahams, dit zijn de geloovigen, te verlossen, en daarom moest Hij in alles den broederen gelijk worden; om hen van de slavernij der zonde en des doods te kunnen verlossen, moest Hij, evenals zij, bloed en vleesch deelachtig worden, dat wil zeggen, Hij moest waarachtig mensch worden.

Gods Zoon moest dus niet in een menschelijke gedaante op aarde verschijnen, gelijk Hij zulks meermalen deed in het Oude Testament; Hij moest niet als een volwassen man hier beneden komen; maar Hij moest waarachtig mensch worden; Hij moest de menschelijke natuur aannemen, en in alles den broederen gelijk worden. Hij moest een ware, wezenlijke menschelijke natuur aannemen, lichaam en ziel, vleesch en bloed, evenals de onze, doch uitgenomen de zonde.

Zoo moest dan Gods Zoon als mensch op dezelfde wijze ter wereld komen als wij. Hij moest worden ontvangen en geboren. De Apostel zegt ons dan ook, dat „toen de volheid des tijds gekomen was, God zijnen Zoon zond, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet;” (Gal. IV: 4.) in dit kostelijk getuigenis vaststellende, dat onze gezegende Heer zoowel de eeuwige Zoon des Vaders als de waarachtige Zoon des menschen is. „God zond *zijn*en Zoon, geworden uit een vrouw.”

Daarom wordt ons in de Evangelieën de geschiedenis van Jezus' ontvangen en geboorte zoo uitvoerig, tot in de kleinste bijzonderheden, medegedeeld. In zijne gronddelooze barmhartigheid heeft het Gode behaagd, tot onze onuitsprekelijke vertroosting, de verborgenheid der godzaligheid — God geopenbaard in het vleesch — duidelijk voor oogen te stellen.

In het Evangelie van Mattheüs, waar Jezus wordt voorgesteld als Israël's Messias, en waar ons dus de koninklijke geslachtsrekening wordt gegeven, lezen wij: „De geboorte nu van Jezus Christus was aldus: Toen namelijk *zijne moeder Maria* met Jozef ondertrouwd was, *werd zij*, eer zij samengekomen waren, *zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.*” En toen Jozef van plan was om Maria heimelijk te verlaten, zeide een engel des Heeren tot hem: „Vrees niet Maria, uwe vrouw, tot u te nemen; want *hetgeen in haar verwekt is, is uit den Heiligen Geest.* En zij zal een zoon baren, en gij zult zijnen naam noemen Jezus, want hij zal zijn volk verlossen van hunne zonden.” Dit zou de vervulling zijn van Jesaja's profetie: „Zie, een maagd zal zwanger worden en een zoon baren, en men zal zijnen naam noemen Emmanuël, hetwelk overgezet is: God met ons.”

Markus, die ons Christus voorstelt als Profeet en Dienstknecht, zwijgt over de geboortegeschiedenis, en begint direct met Jezus' openlijk optreden in Israël.

Lukas daarentegen, die ons Jezus' natuurlijke geslachtsrekening, niet uit Abraham, maar uit Adam geeft, spreekt uitvoerig over de gebeurtenissen vóór en bij Jezus' geboorte.

te, omdat hij ons Christus voor oogen stelt als den *Zoon des menschen*. De engel Gabriël zeide tot Maria: „Vrees niet, Maria! want gij hebt genade bij God gevonden, en zie, *gij zult zwanger worden, en een zoon baren*, en gij zult zijnen naam heeten Jezus.” En toen Maria, niet uit twijfelzucht, maar uit eerlijke onwetendheid, tot den engel zeide: „Hoe zal dit zijn, dewijl ik geen man ken?” antwoordde de engel: „*De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwē; daarom zal ook dat Heilige, dat geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden.*” — En toen onze Heer geboren zou worden, lezen wij, dat Jozef naar Bethlehem reisde, „om ingeschreven te worden met Maria, zijne ondertrouwde vrouw, *die zwanger was*. En het geschiedde, toen zij daar waren, *dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou; en zij baarde haren eerstgeboren zoon*, en wikkelde hem in doeken, en leide hem neder in de kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg.”

Johannes eindelijk, die ons Christus als Gods Zoon van eeuwigheid voorstelt, vermeldt niets van de geschiedenis van Jezus' geboorte, maar deelt ons toch belangrijke dingen aangaande de menschwording mede — misschien wel de allerbelangrijkste. Hij begint niet, gelijk Lukas, met den Zoon hier op aarde, maar met den Zoon van eeuwigheid. Het Woord — Gods eeuwige Zoon — dat in den beginne was, dat bestond, eer het begin aanving, vóór Genesis I vs. 1; het Woord, dat bij God en God was, door hetwelk alle dingen, die bestaan, zijn geworden; — dat Woord is *vleesch geworden*, en heeft onder ons, zondige menschen, *gewoond*, vol van genade en waarheid. Onuitsprekelijk heerlijke openbaring! Wel mocht de Apostel uitroepen: „De verborgenheid der godzaligheid is groot! God is geopenbaard in het vleesch, gerechtvaardigd in den Geest, gezien door de engelen, gepredikt onder de volken, geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid.” (1 Tim. III: 16.)

De eeuwige Zoon des Vaders, de tweede persoon der heilige Drieëenheid, die het afschijnsel is van Gods heer-

lijkheid, en het afdruksel van Gods zelfstandigheid; die het beeld is des onzienlijken Gods, de eerstgeborene der gansche schepping, omdat door Hem alle dingen geschapen zijn; die ver boven de engelen verheven was, de onveranderlijke en eeuwige God, wiens jaren niet ophouden, omdat Hij altijd dezelfde is, door Johannes in zijnen brief begroet als de waarachtige God en het eeuwige leven; — die eeuwige Zoon is *vleesch* geworden, heeft *de menschenlijke natuur* aangenomen, heeft in het midden der menschen *gewoond*, heeft de reiniging der zonden door zichzelf teweeggebracht, en zich daarna gezet aan de rechterhand der Majesteit in den hooge. (Zie Hebr. I; Kol. I; 1 Joh. V: 20.)

Zoo leert de Schrift ons dan duidelijk, dat onze Heer Jezus Christus Gods eeuwige Zoon was, door den Vader in deze wereld gezonden om Hem te verheerlijken en ons te verlossen; en dat Hij daartoe mensch geworden is, ontvangen in den schoot eener maagd, op dezelfde wijze als wij geboren uit een vrouw. Dat Hij de menschenlijke natuur heeft aangenomen, ziel en lichaam, bloed en vleesch evenals wij, doch uitgenomen de zonde. Dat Hij in alles den broederen is gelijk geworden, en in alles verzocht werd gelijk wij, uitgenomen de zonde, zoodat Hij met onze zwakheden medelijden hebben kan.

Wie dit niet gelooft, die is geen broeder, maar een ketter. Want Johannes zegt: „Iedere geest, die Jezus Christus als in het vleesch gekomen belijdt, is uit God; en iedere geest, die niet Jezus Christus als in het vleesch gekomen belijdt, is niet uit God; en dit is de geest van den antichrist, welken gij gehoord heb, dat komen zal, en hij is nu reeds in de wereld.” (1 Joh. IV: 2, 3.)

Doch even vast als het staat, dat Gods Zoon waarachtig mensch geworden is; dat Hij waarlijk de menschenlijke natuur heeft aangenomen; dat Hij door de kracht des Heiligen Geestes in de maagd Maria ontvangen is, en geboren werd uit een vrouw, en geenszins door haar als door een trechter is heengegaan; — even vast en zeker

is het, dat Hij, de menschelijke natuur aannemende, die aannam *zonder eenige zonde en zonder eenig gevolg van de zonde.*

Eigenlijk moest het voor hen, die gelooven, dat de eeuwige Zoon des Vaders mensch geworden is, niet noodig zijn dit te bewijzen. Met afschuw en verontwaardiging moesten zij elke gedachte daaraan verre van zich werpen. Elke geloovige ziel moest op de lasteringen des Satans antwoorden: God, die te rein van oogen is, dan dat Hij het kwade in zijne tegenwoordigheid zou kunnen dulden, kan onmogelijk, toen Hij in het vleesch geopenbaard werd, zich met het kwade hebben vereenigd. Wel kon Hij de zonde, plaatsvervangend, op zich nemen, om haar, door ze te dragen en er de straf en het oordeel voor te ondergaan, te verzoenen; maar bij geene mogelijkheid kon Hij ze in zich opnemen en haar maken — in welke geringe mate dan ook — tot een deel van Zichzelven.

Doch, helaas! het is den duivel gelukt aan de schrikkelijke dwaling, dat Gods Zoon de gevallen, zondige, menschelijke natuur heeft aangenomen, ingang te verschaffen zelfs onder ware Christenen. Hierdoor wordt niet alleen zijn gezegende Persoon gesmaad en gelasterd, maar ook zijn heerlijk werk ter onzer verzoening en verlossing ondermijnd en krachteloos gemaakt. Even onmogelijk als het was om ons, menschen, van de zonde en hare straf te bevrijden, zonder de menschwording van Gods eigen Zoon; even onmogelijk zou die verlossing door Hem hebben kunnen worden tot stand gebracht, indien Hij als mensch ook maar één enkel beginsel van zonde in zijne natuur zou gehad hebben. Hij moest niet alleen naar zijne goddelijke, maar ook naar zijne menschelijke natuur geheel rein en heilig, volstrekt afgezonderd van alle zonde zijn, om als plaatsvervanger onze zonden op zich te kunnen nemen, en tot zonde voor ons gemaakt te kunnen worden.

Met de meeste helderheid wordt ons dit in de Schrift geleerd. Luisteren wij in de eerste plaats naar het-

geen Paulus in Hebr. VII leert. „Want zoodanig een Hoogepriester *betaamde* ons, *heilig, onschuldig, onbesmet, gescheiden van de zondaren*, en *hooger dan de hemelen geworden*; die niet dagelijks noodig heeft, gelijk de hoogepriesters, eerst voor zijne eigene zonden slachtoffers op te offeren, daarna voor die des volks; want dit deed hij eens voor altijd, door zichzelf op te offeren. Want de wet stelt tot *hoogepriesters menschen, die zwakheid hebben*; maar het woord der eedzwering, die ná de wet is, stelt *den Zoon, die tot in eeuwigheid volmaakt is*.” Had nu de Heer Jezus onze gevallen, zondige natuur aangenomen, dan zou Hij niet heilig, niet onschuldig, niet onbesmet, niet afgescheiden van de zondaren zijn geweest; dan was Hij gelijk aan de hoogepriesters uit menschen genomen, die zwakheid hebben, en dan zou Hij ons dus niet hebben kunnen verlossen. *)

In Hebr. IV:15 leert Paulus: „Want wij hebben niet een Hoogepriester, die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden, maar een, die in alle dingen verzocht is gelijk wij, *uitgenomen de zonde*.” In de Staten-Vertaling staat „doch zonder zonde.” Dat woordje *doch* is er tusschen gevoegd, en maakt den zin dubbelzinnig; het heeft aanleiding gegeven tot de verkeerde uitlegging, dat deze woorden niets meer zeggen, dan dat Jezus aan de zonde niet toegaf; dat Hij in alles verzocht werd gelijk wij, zonder echter te zondigen. Doch dit is geenszins de kracht dezer woorden. Hij werd in alle dingen verzocht gelijk wij, *uitgenomen de zonde*. In alle dingen verzocht gelijk

*) Meermalen wordt Hebr. V:1,2 aangevoerd ten bewijze voor deze verderfelijke leer. „Want ieder hoogepriester, uit menschen genomen, wordt voor menschen aangesteld in de dingen, die God betreffen, opdat hij offere zoowel gaven als slachtoffers voor de zonden, die toegevend kan zijn jegens de onwetenden en dwalenden, daar hij ook zelf met zwakheid omvangen is.” Doch deze woorden bewijzen juist het tegenovergestelde. Zij zijn toch geenszins een beschrijving van Christus, maar vormen de tegenstelling tusschen een menschelijk hoogepriester en Christus. Onwetende en dwalende menschen hebben een priester noodig, gelijk zij zelf zijn, met zwakheid omvangen; doch zoodanig is Jezus, de Zoon van God, niet; *Hij behoeft niet*, gelijk voor het volk, ook voor zichzelf te offeren voor de zonden.

wij, verschildte Hij in dit ééne gansch bijzonder, dat Hij volstrekt geen zonde in zijne natuur had. Van ons wordt gezegd: „Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zoo verleiden wij onszelfen, en de waarheid is in ons niet.” Wij hebben dus innerlijke verzoekingën, die voortkomen uit de zonde, die in ons woont, zooals Jakobus er van spreekt; Jezus had die nimmer. Paulus' woorden zeggen dus het tegenovergestelde van deze verderfelijke leer; hij beperkt toch de vergelijking tusschen Jezus' verzoekingën en de onze door de zonde geheel buiten te sluiten. Met zonde had Jezus niets van doen in de verzoekingën. Onze Heer bezat niet de minste geneigdheid tot de zonde in zijne menschelijke natuur. Al was Hij ook vleesch en bloed deelachtig geworden, zoo had Hij toch niet „het vleesch” in zich. In Hem, die volmaakt God en volmaakt mensch was, bestond geen vatbaarheid voor de zonde. Van innerlijke, zedelijke zwakheid was bij Jezus geen spraak.

Opmerkelijk is het, dat in de oorspronkelijke taal dezelfde woorden gebezigd worden in Hebr. IX: 28. Wij lezen daar: „En gelijk het den menschen gezet is, eenmaal te sterven en daarna het oordeel, zoo zal ook Christus, eenmaal geofferd om veler zonden te dragen, ten tweeden male *zonder zonde* verschijnen aan hen, die hem verwachten tot zaligheid.” In de dagen zijns vleesches was Jezus „zonder zonde.” Aan het kruis heeft God Hem „tot zonde voor ons” gemaakt. Komt Hij ten tweeden male voor de zijnen terug, dan zal Hij *zonder zonde* gezien worden. Eenmaal is Hij geofferd om de zonden van velen te dragen; weldra zal Hij, niet ten oordeel, maar ter zaligheid, verschijnen voor hen, die Hem verwachten; en alsdan zal Hij gezien worden geheel gescheiden van de zonde, die Hij naar den wil van God op zich genomen had aan het kruis. Niemand zal wel aan Christus in de heerlijkheid ontvankelijkheid voor verzoeking tot zonde toekennen; welnu de Heilige Geest gebruikt dezelfde woorden voor Christus in de heerlijkheid als voor Christus op aarde; Hij is in beide gevallen, op aarde zoowel als in de heerlijkheid, *zonder zonde*.

In Rom. VIII : 3 zegt de Apostel ons, dat „God zijnen eigenen Zoon gezonden heeft in gelijkheid des zondigen vleesches.” Hiermede wordt zoo stellig mogelijk verklaart, dat de Heer *niet* onze gevallen, zondige natuur heeft aangenomen. God zond zijnen eigenen Zoon niet in het zondige vleesch, maar in de *gelijkheid* des zondigen vleesches. Hij had niet de wezenlijkheid, maar de gelijkheid des zondigen vleesches. Voor het uitwendige was Hij in niets onderscheiden van andere menschen. Doch waar alle anderen zondig vleesch hadden, had Hij dit niet. Zijne menschelijke natuur was geheel zonder zonde. Anderszins had Jezus geen offer voor de zonde kunnen zijn; Hij had niet tot zonde kunnen gemaakt worden, gelijk aan het kruis geschied is. Dezelfde waarheid wordt aangeduid in de woorden: „Gij hebt mij een lichaam toebereid.” (Hebr. X : 5.) In deze zijne vernedering heeft God Hem een lichaam toebereid gelijk voor niemand anders; opdat het, hoewel waarlijk een menschelijk lichaam, nochtans geheel onderscheiden zijn zou van alle andere menschen in dit allerbelangrijkste punt, dat het was *zonder eenige zonde*, en daardoor geschikt voor het geheel eenige werk, 't welk Hij op aarde kwam verrichten.

Christus heeft dus niet alleen „geen zonde gedaan,” zooals Petrus ons leert, (1 Petr. II : 22.) maar Hij heeft ook geen zonde *gekend*. Dit zegt Paulus uitdrukkelijk in 2 Kor. V : 21: „*Die geen zonde gekend heeft*, dien heeft Hij zonde voor ons gemaakt.” Jezus heeft zich niet alleen van alle zonde verre gehouden, maar er was in Hem geen zonde, gelijk Johannes uitdrukkelijk zegt: „Gij weet, dat hij geopenbaard is, opdat hij onze zonden zou wegnemen; en *in hem is geen zonde*.” (1 Joh. III : 5.) Daarom kon de Heer zeggen, toen Hij het lijden om der zonde wil te gemoet ging: „De overste der wereld komt, en heeft *in mij niets*.” (Joh. XIV : 30.) Geen enkel aanrakingspunt was er in zijne heilige natuur voor de verzoeking des Satans.

Geheel in overeenstemming hiermede zijn de typen des Ouden Verbonds. Wat Petrus zegt van Christus, „dat Hij

ons verlost heeft door zijn bloed, als van een *onberispelijk* en *onbevlekt* lam," wordt ons in de groote offeranden der oude bedeeling telkens opnieuw voor oogen gesteld. Een lam zonder gebrek, waaraan geen been gebroken was, is steeds het voorbeeld van het Lam, voor onze zonden geslacht. Vooral in de eerste Hoofdstukken van Levitikus, waar ons het offer van Christus van zijne verschillende zijden wordt voorgesteld, vinden wij dit duidelijk. Onder die offeranden stelt ons het spijsoffer, het eenige onbloedige offer in deze opvolging, de menschelijke natuur van Christus voor. Het spijsoffer was van meelbloem. Geen enkele grove korrel was er in. Niets oneffens — niets ongelijks — niets ruws bij het aanraken. Geen zuurdeeg, het zinnebeeld van bederf, werd er bij toegelaten. Ook geen honig, het zinnebeeld van de aangename natuurlijke genegenheden des menschen. Wel wierook, wat God verheerlijkte, en het zout des verbonds. En in tegenstelling van het zuurdeeg was er olie gemengd met de meelbloem. Olie is het bekende zinnebeeld van den Heiligen Geest. Het wil in dit type zeggen, dat zijne menschheid den Heiligen Geest *in* zich had, waardoor volkomen buitengesloten bleef elke onreinheid, daar geen vereeniging van de Godheid met *onreine* menschheid bestaanbaar is. Zoo doende was de zoon der maagd door de kracht des Heiligen Geestes geheel vrij van zonde.

En hiermede keeren wij terug tot de geschiedenis van Jezus' ontvangenis en geboorte. Bleek het ons uit die geschiedenis, dat Gods eeuwige Zoon de menschelijke natuur heeft aangenomen, even duidelijk blijkt het, dat Hij die menschelijke natuur heeft aangenomen zonder eenige zonde. De engel zegt uitdrukkelijk tot Maria: „De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwē; daarom zal ook **dat Heilige**, dat geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden."

In het Evangelie van Johannes wordt ons Christus voorgesteld als Gods Zoon van eeuwigheid; in Lukas daarentegen als de Zoon des menschen, die *als zoodanig*

de Zoon van God zou genoemd worden. Dat *Heilige*, dat geboren zal worden, *zal Gods Zoon genoemd worden*. Hierdoor is ons alles verklaard, al kunnen wij met geen mogelijkheid dit grootste aller wonderen begrijpen of doorgronden. Het kindeken te Bethlehem geboren, de Zoon der maagd, werd niet geboren uit den wil des vleesches, noch uit den wil des mans, maar uit God. God was de vader van dat kindeken. „De Heilige Geest zal over u komen; de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwē.” — „Wat in haar verwekt is, is uit den Heiligen Geest,” zeide de engel tot Jozef. De mensch Christus Jezus werd dus heilig gegenereerd. Zijn oorsprong was hemelsch. Niet door den wil des mans, maar door den Allerhoogste was de kiem zijns lichaams, en daarmede het geheel, in Maria gelegd. „*Gij hebt mij een lichaam toebereid*,” zegt de Heer zelf tot God zijnen Vader. (Zie Hebr. X: 5.)

En omdat hiervan alles afhing, zoowel voor de heerlijkheid des Heeren als voor de mogelijkheid onzer verlossing, worden ons zoovele bijzonderheden gegeven, en wordt telkens geconstateerd, dat de mensch bij de ontvanging geheel was buitengesloten. Maria werd zwanger bevonden uit den Heiligen Geest, *eer zij samengekomen waren*. Jozef wil haar verlaten, omdat zij zwanger was zonder door hem bekend te zijn. „En *hij bekende haar niet*, totdat zij haren eerstgeboren zoon gebaard had.” Maria was maagd, en bleef maagd, hoewel zij moeder werd; want zij was tot op dat oogenblik nimmer door een man bekend geworden.

Wat de Roomsche kerk in goddeloosheid van Maria verklaart, dat is waar van Jezus, en van Jezus alleen. *Hij*, niet *zij*, is onbevlekt ontvangen, omdat Hij als Zoon des menschen is de Zoon van God.

Nu spreekt het vanzelf, dat waar Jezus' lichaam door de kracht des Allerhoogsten in den schoot der maagd gelegd werd, dit door de ontwikkeling in haren schoot, door de toevoering van haar vleesch en bloed, niet kon worden verontreinigd. Evenmin als het kindeken Jezus

door de moedermelk; evenmin als de man Christus Jezus door het eten van de onreine spijzen eener vervloekte aarde verontreinigd kon worden; evenmin kan er in Maria's lichaam van verontreiniging sprake zijn, waar God zelf zijnen Zoon een lichaam toebereidde.

Nochtans wordt ons dit, om aan alle tegenspraak te dezen aanzien een einde te maken, uitdrukkelijk gezegd: „*Dat Heilige, dat geboren zal worden*, zal Gods Zoon genoemd worden.” Hoewel Jezus dus waarlijk geboren is van een vrouw; hoewel Hij vleesch en bloed aan zijne moeder ontleende; zoo was Hij nochtans door zijne ontvangenis uit den Heiligen Geest op de meest stellige wijze van alle andere menschen van zijne geboorte af aan onderscheiden.

Jezus alleen kan „dat Heilige” genoemd worden. Hij alleen is „heilig” geboren. Hij was dus als mensch noch gelijk aan Adam vóór den val, noch aan Adam ná den val. Adam is onschuldig en recht geschapen, Jezus is „heilig” geboren. Jezus is de Zoon des menschen, en dat was Adam niet. „De eerste mensch is uit de aarde, stof-felijk; de tweede mensch is uit den hemel,” zegt Paulus in 1 Kor. XV : 47, met deze woorden den mensch Christus Jezus, wat zijne menschelijke natuur betreft, stellende tegenover Adam. *)

Doch nog veel minder was Hij gelijk aan Adam ná den val. Hij was niet „in zonde ontvangen en in onge-rechtigheid geboren,” gelijk Adams zonen; maar verwekt door den Heiligen Geest, door de overschaduwung des Allerhoogsten; en geboren als „dat Heilige,” ’t welk Gods Zoon genoemd zou worden. In Hem was geen spoor, geen het minste of geringste deeltje van het betreurenswaar-dige erfgoed van inwendige bedorvenheid, dat Adam zijnen nakomelingen nagelaten heeft. Daarom is Hij uit

*) Men leert, dat Adam vóór den val rechtvaardig en heilig was. De Schrift zegt dit nimmer. De tekst, die men tot verdediging van dit ge-voelen aanhaalt, spreekt niet van Adam, maar van den nieuwen mensch. „Gij hebt *den nieuwen mensch* aangedaan,” zegt Paulus in Efez. IV : 24, „die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid.”

een vrouw en niet uit den man geboren. In geheel bijzonderen zin was Hij het zaad der vrouw. Op die wijze heeft het Gode behaagd om uit de menschelijke natuur van Jezus elke smet der zonde, die den gevallen mensch, en dus ook zijne moeder, eigen was, verwijderd te houden.

Hieruit volgt, dat het een grove dwaling is te beweren, dat de menschwording in zich sluit den toestand van Adam vóór of ná den val. Men verwacht zoo doende de menschelijke natuur met den toestand, waarin die menschelijke natuur zich bevinden kan; en men lastert onzen gezegenden Heer, door Hem de gevallen menschelijke natuur te doen aannemen. Adam vóór den val had de menschelijke natuur. Christus had die ook. En wij bezitten haar evenzeer. Doch hoe wezenlijk en waarachtig zij ook in allen wezen moge, zoo is het klaarblijkelijk, dat zij in een gansch anderen toestand was in Adam vóór den val, als in Adam en ons ná den val; en in Christus *alleen* verklaart de Schrift haar *heilig*.

Hierbij moet ik een opmerking maken over het woord *vleesch*. Het komt mij voor, dat door sommigen, wanneer zij over de vleeschwording des Woords spreken, aan geheel iets anders gedacht wordt, dan de Schrift er onder verstaat. Het Woord is *vleesch* geworden, God is geopenbaard in het *vleesch*, zoo leert de Schrift; maar dan wordt het woord *vleesch* gebruikt in den zin van mensch, van vleesch en bloed, zooals in de woorden: „Christus, die wel is gedood in het vleesch,” en geenszins in den zin, zooals Paulus het vaak gebruikt in zijne Brieven ter kenschetsing van den zedelijk verdorven toestand, waarin de mensch zich bevindt, en waaruit Christus ons kwam verlossen. Het is in het geheel niet waar, dat de gevallen mensch enkel vleesch en bloed deelachtig is; hij heeft bovendien „het vleesch” in zich. Christus nu heeft het eerste aangenomen, om ons van het tweede te kunnen verlossen. Daartoe werd Hij, die geen zonde gekend heeft, tot zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods in Hem.

Daar nu Gods Zoon de menschelijke natuur heeft aan-

genomen zonder zonde, zoo was in die menschelijke natuur ook *geen enkel gevolg van de zonde*. Zeer zeker heeft onze Heer de gevolgen van de zonde ondervonden. Hij is in alle dingen verzocht geworden gelijk wij, uitgenomen de zonde, en kan daarom met al onze zwakheden medelijden hebben. Hij heeft geleden van het eerste oogenblik zijns levens op aarde; ja, zijne komst hier beneden was reeds lijden voor Hem. Hij heeft geleden door de boosheid der menschen, door het ongeloof der zijnen, door de ellende, die de zonde in de wereld gebracht had, door zijn wonen in het midden der zondaren, door zijne goddelijke liefde, die de schrikkelijkheid der zonde zag en voelde, en bovenal door zijn sterven in onze plaats onder den toorn Gods op het vloekhout van Golgotha. Maar dit alles kwam over Hem, toen Hij in deze zondige wereld verkeerde; doch dit was niet eigen aan zijne menschelijke natuur. Zijne menschelijke natuur was zonder eenige zonde, en daarom ook zonder eenige kiem van sterfelijkheid, en dientengevolge zonder ziekten en kwalen en gebreken en zwakheden of wat dan ook, die een gevolg van de zonde zijn. Voorzeker, Hij had een lichaam, dat sterven kon; dit is aan het kruis gebleken; maar Hij was niet sterfelijk, dat wil zeggen: Hij behoefde niet te sterven; Hij was niet door de aanneming der menschelijke natuur aan den dood onderworpen. Er bestond in zijne natuur mogelijkheid om te sterven, doch van noodzakelijkheid is geen sprake. Dit te leeren is een grove dwaling, die zoowel zijn persoon lastert als zijn werk vernietigt. Indien men toch zegt, dat Jezus in zijne natuur van den beginne af aan den dood onderworpen was, en dus had moeten sterven; of wanneer men beweert, dat zijne kracht door al zijn lijden op het laatst uitgeput was, en dat Hij daarom sterven moest; dan loochent men de goddelijke heerlijkheid zijns persoons door er een aan zijne natuur noodwendig aanklevende ontbinding aan toe te schrijven; en dan loochent men tevens de verzoening; want was Jezus sterfelijk, was Hij krachtens zijne menschelijke natuur aan den dood onderworpen, had Hij dus

op den een of anderen tijd toch moeten sterven, dan kon Hij zich niet in onze plaats, naar den eisch van Gods gerechtigheid, aan den dood overgeven, en daardoor onze zonden verzoenen en ons van den dood bevrijden. Het geheele betoog van Paulus in Hebr. II verliest dan zijn grond.

De Schrift spreekt ook op dit punt zoo beslist mogelijk. Uit de geschiedenis van Jezus' sterven blijkt ten duidelijkste, dat Hij niet aan den dood onderworpen was, dat Hij niet door uitputting, maar vrijwillig stierf. Het korte tijdsverloop, waarin het den Heere behaagde te sterven, zoodat Pilatus daarover ten hoogste verwonderd was; de *luide stem*, waarmede Hij even vóór zijn verscheiden riep, zoodat het den hoofdman zeer verbaasde; bewijzen zijne macht in het sterven, zoowel als in het leven. Maar wat alles afdoet, de Heer zelf heeft het uitdrukkelijk verklaard. „Daarom heeft de Vader mij lief, omdat ik mijn leven afleg, opdat ik het wederom neme. *Niemand neemt het van mij, maar ik leg het van mij zelven af; ik heb macht het af te leggen, en heb macht het wederom te nemen.* Dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen.” (Joh. X:17, 18.) Voeg hier nog bij de woorden uit den 16^{den} Psalm, door Petrus en Paulus aangehaald, dat „zijn vleesch geen verderving heeft gezien,” zoodat Hij niet onderworpen was aan de wetten, waaraan onze menschelijke natuur onderworpen is.

Men zal mij misschien te gemoet voeren, dat er dan toch in Jesaja LIII staat, dat de Heer „onze krankheden op zich genomen en onze smarten gedragen heeft”, en dat daaruit dan toch blijkt, dat Hij onze natuur met de gevolgen van de zonde heeft aangenomen. Men vergist zich evenwel geheel; want volgens Matth. VIII:17 zeggen deze woorden heel wat anders. Jezus wierp duivelen uit en genas allen, die krank waren, „opdat vervuld zou worden”, zegt Mattheüs, „hetgeen gesproken was door Jesaja, den profeet, zeggende: Hij zelf heeft onze krankheden op zich genomen en onze ziekten gedragen.” Jesaja's profetie is dus niet vervuld,

doordien Jezus in zijne natuur de gevolgen der zonde: ziekte en krankheid en zwakheid heeft aangenomen; ook niet, doordien Hij in onze plaats krank of ziek of zwak geworden is; maar doordien Hij, kranken genezende, door zijn volmaakt medegevoel, die krankheden op zich nam en die ziekten droeg.

Het resultaat van ons onderzoek is, dat de Schrift ons omtrent de menschwording van Gods Zoon met de meeste beslistheid leert, dat onze Heer en Heiland waarachtig mensch is geworden, de menschelijke natuur waarlijk heeft aangenomen, doch zonder eenige zonde, zonder eenig gevolg van de zonde, heilig, onverderfelijk en onsterfelijk. Niet alleen als Gods Zoon, naar zijn goddelijk wezen, maar als mensch, naar zijne menschelijke natuur, was Hij onschuldig, onbesmet, gescheiden van de zondaren. Alleen daardoor was Hij in staat om onze zonden op zich te nemen en in onze plaats de straf en het oordeel te dragen.

Geve de Heer ons genade om vast te houden aan zijn Woord! Beware Hij ons voor den invloed der dwalingen, die omtrent den aanbiddeijken Persoon onzes Verlossers verbreid worden! En geve Hij ons het geloof en den moed om allen, die de waarheid tegenstaan, en deze schrikkelijke dwalingen aankleven, met beslistheid af te wijzen en als dwaalleeraren ten toon te stellen en te behandelen!

Correspondentie.

3. M. v. W. te Hillegersberg vraagt een verklaring van 1 Sam. XXVI: 19.

Naar het mij voorkomt, wil David tot Saul zeggen: Indien de Heere u tegen mij aanport, indien God het is, die u gezegd heeft mij te vervolgen, omdat Hij overtreding bij mij gevonden heeft, laat Hem dan het spijsoffer rieken of aannemen, d. i. laat er dan een offer gebracht worden ter verzoening, want Hij is gaarne vergevende; indien het echter menschen zijn, die

u tegen mij opzetten, dan zijn zij vervloekt voor het aangezicht des Heeren, aangezien zij dan de oorzaak zijn, dat ik den Heer niet dienen kan in zijn heiligdom, en het dus evengoed is, alsof zij tot mij zeggen: dien andere goden.

4. H. v. d. W. te Boskoop. — Na de broodbreking is de bidstond zeker de belangrijkste vergadering. In Hand. II lezen wij: „En zij waren volhardende in de leer der apostelen en in de gemeenschap, in de breking des broods en in de gebeden.” Het is een treurig verschijnsel, wanneer de samenkomst tot het gebed wordt verzuimd. Een bijbelbespreking is ook belangrijk en gezegend; doch daarvoor moet men den bidstond niet verzuimen. Ik zou zeggen: doet beiden. Richt het zoo in, dat iedereen zoowel den bidstond als de bijbelbespreking kan bijwonen.

5. G. J. B. te Zutphen. — Het antwoord op uwe vraag omtrent Richt. XIII kunt gij vinden in vs. 13, 14. Daar zegt de engel des Heeren tot Manoach, wat des knechtjes wijze en zijn werk zijn zal. Dit was het antwoord op Manoach's gebed tot God in vs. 8.

6. N. N. vraagt, waarom de Apostel in 1 Joh. I: 1 zoo uitdrukkelijk verklaart: „hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd hebben en *onze handen getast hebben*, aangaande het woord des levens . . . dat verkondigen wij u.”

De woorden „en onze handen getast hebben” zijn zeker hoogst merkwaardig. De Heer gebruikt dezelfde woorden om den twijfel zijner discipelen omtrent de waarachtigheid zijner opstanding uit de dooden weg te nemen. „Ziet mijne handen en mijne voeten, dat ik het zelf ben; betast mij en ziet; want een geest heeft geen vleesch en beenen, gelijk gij ziet, dat ik heb.” (Luk. XXIV: 39.) Johannes wil zeggen: Het eeuwige leven, dat bij den Vader was, en dat geopenbaard is geworden in het vleesch, dat heb ik gehoord, gezien, opmerkzaam gadegeslagen en met de handen betast, zoodat gij er zeker van zijn kunt, dat het tot ons gekomen is. Dit was daarom van zoo groot belang, omdat het bezit van het eeuwige leven en de gemeenschap met den Vader en met zijnen Zoon er van afhankelijk zijn. „Wij getuigen en verkondigen u dat eeuwige leven, dat bij den Vader was, en ons geopenbaard is.” — „Wat wij gezien

en gehoord hebben, verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en onze gemeenschap is met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus." Ieder, die dit getuigenis des Apostels door het geloof aanneemt, ontvangt dat eeuwige leven, 'twelk bij den Vader was en ons geopenbaard is in Christus, en komt daardoor in gemeenschap met allen, die ook dat eeuwige leven bezitten; ja, wat meer zegt, in gemeenschap met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus. Geen wonder, dat de Apostel na de openbaring dezer onuitsprekelijke genade besluit: „En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap volkomen zij."

7. V. te 's Hage vraagt, welke de bedoeling van den Heer is met zijn antwoord op de bede der discipelen: Vermeerder ons het geloof.

Als wij het verband, waarin deze vraag der discipelen en 's Heeren antwoord voorkomt, in het oog houden, dan is de bedoeling van den Heer duidelijk. De Heer had gezegd, dat wij altijd gezind moeten zijn om te vergeven, al zou dit ook zevenmaal daags noodig zijn. God zelf handelt zoo, en wij als navolgers Gods moeten ook zoo handelen. De discipelen gevoelden de moeielijkheid om dit in beoefening te brengen, en meenende, dat zij daartoe een bijzonder sterk geloof noodig hadden, zeiden zij tot den Heer: Vermeerder ons het geloof. Waarop de Heer antwoordt, dat daartoe geen vermeerdering van het geloof noodig was, maar alleen het rechte gebruik van het geloof, dat zij reeds hadden. „Zoo gij geloof hebt als een mosterdzaad, gij zoudt tot dezen moerbezieboom zeggen: Wordt ontworteld en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzamen." Een mosterdzaad nu is het kleinste van al de zaden; (Matth. XIII: 32.) en bijgevolg leert de Heer hier, dat de groote macht van God zich openbaart, al is er ook slechts de kleinste mate van geloof aanwezig. Het geloof toch, of het klein of groot is, verlaat zich op de almachtige kracht van God; en daarom zijn dengene, die gelooft, alle dingen mogelijk. De vader, bij voorbeeld, die uitriep: „Heer! ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp," ontving evengoed de verhooring zijner bede als de hoofdman over honderd, die een geloof had, zooals er in gansch Israël niet gevonden werd. (Mark. IX: 24; Luk. VII: 7-9.)

Het lijden van Christus vóór en op het kruis.

Zekere meeningen, welke in onze dagen onder de geloovigen verbreid worden omtrent het lijden van Christus, geven mij aanleiding om de aandacht der Christenen te bepalen bij dit onderwerp, en bij enkele eenvoudige, maar belangrijke onderscheidingen, die wij behooren te maken ten opzichte van het karakter en van de natuur van dit lijden.

Het medegevoel van Christus is zoo kostelijk voor de geloovige ziel; het is zoo bemoedigend en zoo vertroostend tevens voor ons, dat Jezus aan onze smarten hier beneden, in deze wereld van zedelijke ellende, heeft deelgenomen; dat wij niet genoeg kunnen trachten om dit medegevoel in onze harten te verwezenlijken, noch ons genoeg kunnen wachten voor elke dwaling op dit punt; en dat zooveel te meer, daar het karakter van het lijden van Christus, meer of min, in verband staat met zijn persoon en zijne natuur.

Allereerst moeten wij het lijden, dat Christus van den kant der menschen heeft ondergaan, onderscheiden van het lijden, dat van Gods wege over Hem gekomen is. De oorzaak en het gevolg zijn gelijkelijk verschillend.

Christus heeft van den kant der menschen geleden. Hij werd door de menschen veracht en verworpen. Hij was een man van smarten, verzocht door lijden. De wereld vervolgde Hem met haar haat, eer zij zijne discipelen haatte. Zij haatte Hem, omdat Hij van haar getuigde, dat hare werken boos waren. Hij was het licht, en een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht, en gaat tot het licht niet, omdat zijne werken boos zijn. Met één

woord, Christus heeft geleden om der gerechtigheid wil. Zoo ging het ten allen tijde, en in dezen zin is de geschiedenis van Abel een type van de geschiedenis van Christus. Kaïn stond tegen Abel op, en sloeg hem dood, omdat zijne werken boos waren, en die van zijnen broeder rechtvaardig. De liefde, welke den Heiland drong om de menschen, in deze wereld, te dienen, en om getuigenis te geven van den toestand der zonde, waarin zij zich bevonden, bracht allerlei lijden over Hem. Voor zijne liefde vond Hij haat — een haat, die steeds toenam, totdat zij in bunnen ijdel en triomf voorbij het kruis liepen en tergend uitriepen: „Ha, ha!” De gerechtigheid en de liefde, en hetgeen, feitelijk, de openbaring van de natuur en de wegen Gods was, deden den onverzoenlijken haat van het hart en van den wil des menschen te voorschijn komen. Christus leed, van den kant des menschen, om der gerechtigheid wil.

Maar Christus leed ook van Gods wege op het kruis. Het behaagde Jehovah Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem krank gemaakt. Als zijne ziel zich tot een schuldoffer zou gesteld hebben, dan zou Hij zaad zien. Hij, die geen zonde gekend heeft, is zonde voor ons gemaakt. Toen werd Hij om onze overtredingen verwond, en om onze ongerechtigheden verbrijzeld. De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem. Toen leed Hij, Hij de rechtvaardige, *voor de onrechtvaardigen*. Hij leed, niet omdat *Hij rechtvaardig* was, maar omdat *wij zondaars* waren, en omdat Hij onze zonden droeg in zijn lichaam op het hout. Toen God Hem verliet, kon Hij zeggen: „Mijn God! mijn God! *waarom* hebt Gij mij verlaten?” Want in Hemzelve was er geen enkele beweeggrond voor dit verlaten-zijn. Wij echter, wij kunnen op deze plechtige vraag antwoorden, en zeggen: In genade leed Christus, de rechtvaardige, voor de onrechtvaardigen; Hij is zonde *voor ons* gemaakt geworden.

Derhalve, ik herhaal, Jezus leed in zijn leven als mensch om der gerechtigheid wil van den kant des menschen; maar als de stervende Heiland leed Hij van Gods

wege voor de zonde. De Psalmen zullen ons het resultaat van deze beide soorten van lijden voorstellen.

In Ps. XX en XXI wordt de Messias, profetisch, beschouwd als lijdende op aarde van den kant des menschen: het is „de dag der benauwdheid;” zijne vijanden hebben kwaad tegen Hem aangelegd, en een schandelijke daad bedacht, die zij evenwel niet ten uitvoer brengen kunnen. Doch Hij begeert het leven van God, en het wordt Hem geschonken: lengte van dagen, eeuwiglijk en altoos; en Hij wordt bekleed met majesteit en heerlijkheid. En wat is het gevolg van deze verheerlijking van Christus door Jehovah tegenover de verachting en het geweld der goddeloozen? Het is *het oordeel*; want zijne hand zal al zijne vijanden vinden; Hij zal hen zetten tot een vurigen oven ter tijd zijns toorns, volgens hetgeen Hij-zelf gezegd heeft: „doch deze mijne vijanden, die niet hebben gewild, dat ik over hen koning zou zijn, brengt hen hier, en slaat hen voor mij dood.” Dezelfde voorstelling vinden wij in Ps. LXIX: 1—24. Het gevolg van het lijden van Christus van den kant der goddeloozen is het oordeel over dezen.

In Ps. XXII vinden wij, naast al zijn lijden van den kant des menschen, en toen dit het toppunt bereikt had, het lijden van Christus van Gods wege, toen God, zijn eenige toevlucht onder het lijden, dat de menschen Hem aandeden, Hem verliet. (vs. 1—21.) En wat is het resultaat? Hier draagt Christus de zonde, of ten minste hier is Hij onder de gevolgen van het dragen der zonde; het is het oordeel, het is de toorn, dien wij verdiend hadden. Doch Hij kwam om de zonde te niet te doen door de offerande van zichzelf; en daarom is het gevolg van dit lijden enkel genade — genade onvermengd en volkomen. Wie moest er gestraft worden, waar Jezus den beker, dien de Vader Hem te drinken gaf, geledigd had? Hij is verhoord; en God neemt het nieuwe karakter aan van Hem, die Jezus uit de dooden heeft opgewekt, en die Hem heerlijkheid gegeven heeft, omdat Jezus God volkomen verheerlijkt heeft ten opzichte van de zonde. Jezus

is opgewekt uit de dooden door de heerlijkheid des Vaders. En onmiddellijk vertelt Hij den naam van zijn God en Vader aan zijne broeders: „Ik zal Uwen naam mijnen broederen vertellen.” Zoo deed Hij inderdaad, toen Hij tot Maria Magdalena zeide: „Raak mij niet aan, want ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader; maar ga heen tot mijne broeders, en zeg hun: Ik vaar op tot mijnen Vader en uwen Vader, en tot mijnen God en uwen God.” Het getuigenis is van nu af aan genade, en Jezus leidt het lofgezag zijner verlostten. Daarna prijst gansch Israël, de groote vergadering, Jehovah; vervolgens stemmen alle einden der aarde met den lofzang in; de vetten op aarde eten en aanbidden; allen die in het stof nederdalen; en het zaad, dat geboren zal worden, wanneer die tijd des vredes zal zijn aangebroken, zal de wondervolle geschiedenis hooren van wat Christus deed, dingen waarin de engelen begeerig zijn in te zien. Het is een zuivere stroom van genade en zegen, die vloeit tot aan de einden der aarde, en die zich uitstort door alle tijden heen tot het geslacht, dat in het vrederijk zal geboren worden.

Zoodanig is de uitwerking van het kruis. Geen enkel woord over oordeel volgt op de dingen, die van het kruis ons toevloeien. Het lijden, dat wij dáár aanschouwen, is het oordeel over de zonde, en tegelijkertijd de tenietdoening van de zonde. Het oordeel is gedragen; en het is door zijn voltrekking aan het slachtoffer, dat zichzelven, in genade, in de plaats der ware schuldigen had gesteld, voor altijd voorbij gegaan; en indien wij, gelijk zulks het geval zal wezen, voor den rechterstoel van Christus zullen openbaar worden, dan zullen wij verschijnen voor Hem, die onze zonden heeft weggedaan; ja, wij zullen daar staan, omdat Hij-zelf gekomen is om ons af te halen, opdat waar Hij is, ook wij zijn zouden.

Derhalve, Christus leed op het kruis van Gods wege, en lijden van Gods wege is lijden voor de zonde, niet voor de gerechtigheid. De uitwerking van dit lijden is enkel genade, — een genade, die thans vrijelijk ons kan toestroomen. Christus is gedoopt met den doop, waar-

mede Hij gedoopt moest worden; en Hij is voortaan niet meer belemmerd in de verkondiging en mededeeling zijner liefde. Toen daarentegen Christus leed van den kant des menschen, gedurende zijn gansche loopbaan hier beneden tot aan zijnen dood toe, leed Hij voor de gerechtigheid; want Hij had in zich geen zonde, waarvoor Hij had kunnen lijden. Hij was in de oogen der menschen geen plaatsvervangend offer. Het gevolg van dit lijden door de macht van den mensch is het oordeel, dat bij zijne wederkomst zal worden uitgevoerd — een oordeel, dat reeds, naar Gods voorzienig bestuur, gekomen is in de verwoesting van Jeruzalem, doch dat ten volle zal komen, als Christus wederkomt.

Doch er is nog een andere tegenstelling, die even belangrijk voor ons is. Christus leed voor de zonde, opdat wij nimmermeer voor de zonde zouden behoeven te lijden. Wij zijn genezen door zijne wonden, maar wij deelen ze niet met Hem. De toorn, dien Christus gedragen heeft, toen Hij door God verlaten werd, heeft *Hij alleen* gedragen, en dat juist daarom, opdat wij nooit een enkelen droppeel van dien schrikkelijken, bitteren, voor ons ondragelijken beker zouden smaken. Zouden wij dien beker drinken, dan moest het zijn als verdoemde zondaren. Maar aan het lijden van Christus om der gerechtigheid wil, en aan het lijden, dat het gevolg was van zijne liefde voor ons, kunnen wij deelnemen, hoe zwak en arm ons geloof ook zijn moge. Het is ons gegeven, niet alleen in Hem te gelooven, maar ook voor Hem te lijden; indien wij met Hem lijden, zoo zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden. Lijden wij voor de gerechtigheid, zoo zijn wij welgelukzalig; en nog gelukkiger, als wij lijden voor zijnen Naam. Dan rust de Geest der heerlijkheid en van God op ons. Wij kunnen er ons over verheugen, dat, indien wij deel hebben aan het lijden van Christus, wij ons ook, als zijne heerlijkheid zal geopenbaard worden, zullen verblijden met een onuitsprekelijke vreugde. Dit lijden voor de gerechtigheid en voor Christus wordt onderscheiden door den Heer zelven in Matth.

V : 10, 11, en door Petrus in zijnen eersten brief, hfd. III : 17 en IV : 14.

Het beginsel van dit lijden voor de gerechtigheid en voor Christus is hetzelfde, in zooverre het staat tegenover het lijden voor de zonde en voor het kwaad. Het onderscheid tusschen lijden voor het goede en voor het kwade wordt op een merkwaardige wijze door Petrus uiteengezet, daar beiden door Christus zijn doorgestaan, en wij voor het laatste gewaarschuwd worden. In zijnen eersten brief (Hfd. II : 19—23.) stelt Petrus ons den lijdenden Christus ten voorbeeld; in vs. 23 spreekt hij over de beledigingen en mishandelingen, welke de menschen Hem aangedaan hebben; en in vs. 24 voegt hij daaraan toe: „Die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout,” daardoor aantoonende, dat Christus, alzoo lijdende, dit deed, opdat wij der zonden afgestorven zouden zijn, en niet meer voor de zonden zouden behoeven te lijden. Doch dit wordt, gelijk ik zeide, op een merkwaardige wijze voorgesteld in het derde hoofdstuk van denzelfden brief, in de verzen 17 en 18. In vs. 14 had de Apostel gesproken van het lijden om der gerechtigheid wil. Daarna voegt hij er bij, dat het beter is, indien het de wil van God eischt, goeddoende te lijden dan kwaaddoende; want, zegt hij, ook Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden; dat wil zeggen; dit is niet *uw* deel in het lijden; Hij heeft eenmaal aldus geleden voor allen. Wij kunnen waardig geacht worden om der gerechtigheid wil te lijden; maar te lijden voor de zonde is, voor wat den Christen aangaat, het deel geweest van Christus alleen.

Ik moet thans wijzen op twee andere soorten van lijden van onzen Heer. Vooreerst, zijn hart, dat liefde was, moest noodzakelijkerwijze lijden door het ongeloof van den mensch en door zijne verwerping door het joodsche volk. Wij lezen van zijn zuchten, toen Hij de ooren van den doove opende, en de tong van den stomme losmaakte. (Mark. VII : 34.) Wij vernemen van zijn diep zuchten in zijnen geest, toen de farizeën een teeken begeerden.

(Mark. VIII : 12.) En bij het graf van Lazarus zien wij Jezus weenen en heftig bewogen worden in den geest, op het zien van de macht, die de dood had over den geest des menschen, en van de onbekwaamheid om er zich van te bevrijden. (Joh. XI.) Hij weende ook over Jeruzalem, toen Hij zag, hoe de geliefde stad op het punt stond Hem te verwerpen, die in genade tot haar gekomen was. (Luk. XIX : 41.) Dit alles was het lijden van een volmaakte liefde, die zich bewoog te midden van een tooneel van ellende en verderf, waarin de eigen wil en de ongevoeligheid des harten zich van alle kanten tegen deze liefde en haar ijverig werken verzette. Hoewel er gezegende oogenblikken waren, waarin de ziel van Jezus, gelukkig in de uitoefening zijner liefde, zich verheugde in de velden wit om te oogsten, zoo was toch zijn dienst een voortdurende bron van smart. Deze smart en deze vreugde, welke de smart verlicht, is, Gode zij dank! ook ons gegeven, in onze geringe mate, met Hem te deelen. Het is het lijden van de liefde zelve.

Doch ik twijfel er niet aan, of nog een andere last drukte dikwerf op onzen Heer gedurende zijn verblijf hier beneden; en dit moest zoo zijn, alhoewel ook dan zijne volmaaktheid schitterde in een volkomene onderwerping aan den goddelijken wil. De last, dien ik bedoel, was het vooruit gevoelen, (toen de tijd daartoe gekomen was,) van het lijden des kruises in al zijn schrikkelijk gewicht. Hoe menigmaal zijn *wij* niet gedrukt en geperst door de gedachte aan lijden, dat ons wacht; en wat is ons lijden in vergelijking met het Zijne! Op zijn pad des levens moest Hij den dood tegengaan. Hij kon zich niet vereenigen met de uitnemenden der aarde (het overblijfsel); Hij kon hen niet invoeren in de ware, eeuwige gelukzaligheid, zonder door den dood te gaan, en wel door den dood als de bezoldiging der zonde; want zij waren zondaars. Indien het tarwegraan niet in de aarde valt en sterft, blijft het alleen. Op dezen weg kon niemand Hem volgen, zoomin zijne discipelen als de Joden, gelijk Hij-zelf zeide. En de dood was voor Hem de dood, de algeheele zwakheid des men-

schen, het toppunt van de macht des Satans, de rechtvaardige gramschap van God; en Hij stond alleen, zonder dat iemand met Hem medeleed, verlaten van allen, die Hij liefhad, terwijl al de anderen zijne vijanden waren! De Messias, overgeleverd aan de heidenen, is ter neder geworpen; (zie Ps CII.) de rechter, den onschuldige veroordeelende, wast de handen in onschuld; en de priesters, in plaats van te pleiten voor den schuldige, treden tegen den onschuldige op. Alles is duisternis, zonder een enkelen straal van licht, zelfs van de zijde Gods. Hier was volmaakte gehoorzaamheid noodzakelijk, en Gode zij dank! zij was er. Maar wij kunnen eenigermate begrijpen, wat het vooruitzicht van dit lijden moet geweest zijn voor een ziel, die het aanzag met de gevoelens van een mensch, die volmaakt was in gedachte en begrip door het goddelijk licht, dat in Hem was.

Twee merkwaardige voorbeelden van dit zielelijden des Heeren worden ons gegeven in Johannes XII en in Gethsémané. Hoewel bij het laatste lijden geen ander dan het kruis zelf te vergelijken is, zoo sluiten deze voorbeelden geenszins de gedachte uit, dat onze Heer nog door andere uren van angst is heengegaan, en doen zij ons ook niet zien, wat Hij ondervond, toen Hij in volkomene kalmte tot zijne discipelen over zijn aanstaand lijden sprak. In Joh. XII lezen wij: „Nu is mijne ziel ontroerd; en wat zal ik zeggen? Vader! verlos mij uit deze ure.” De komst der Grieken opende voor zijnen blik het tooneel van den verworpen Christus, gaande in de veel grootere heerlijkheid van den Zoon des menschen; doch daartoe moest het tarwegraan in de aarde vallen en sterven. Zoo staat dan de werkelijke en noodzakelijke weg tot zijne heerlijkheid — de dood — in zijn volle beteekenis en in al zijn gevolgen voor zijne ziel; en Hij ziet uit naar verlossing: „Vader! verlos mij uit deze ure.” Hij kon onmogelijk begeeren; Hij kon niet anders dan vreezen, van God verlaten te worden en den beker des doods te drinken. Maar Hij gaf zich over. Dit was de ware godsvrucht in het gezicht van zulk een weg, als thans voor zijne ziel stond. Hij is verhoord geworden *om zijne godsvrucht*. (Hebr. V.)

In Gethsémané, toen de ure nog nader gekomen was, bereikte dit lijden, deze beproeving of verzoeking, zijn toppunt: de ziel des Heeren was geheel bedroefd tot den dood toe; de beker werd Hem, om zoo te spreken, aan de lippen gezet, hoewel Hij dien nog niet dronk, want Hij wilde dien alleen uit de hand zijns Vaders aannemen. De verzoeker, die bij den aanvang van Jezus' dienstwerk den Heer verzocht had in de woestijn en op de tinne des tempels door de dingen, die voor het vleesch aangenaam zijn, en die daarna, gedurende Jezus' leven, gebonden en van zijne goederen beroofd was geworden, kwam nu weder om den Heer te verzoeken met alles, wat de ziel eens menschen moest verschrikken, en inzonderheid de ziel van Jezus, indien Hij namelijk tot den einde toe in zijne gehoorzaamheid en in zijn werk wilde volharden. Een macht, die in staat was om den mensch van de heerschappij des vijands te verlossen, was geopenbaard geworden, maar de mensch had den Verlosser *niet gewild*. Wilde de Heer nochtans volharden ten behoeve van zulk een schuldig en verloren geslacht, dan moest Hij niet een machtige en levende Verlosser, maar een stervende Heiland zijn. Dat was het pad der gehoorzaamheid en der liefde. „De overste der wereld komt, en heeft in mij niets. Maar opdat de wereld erkenne, dat ik den Vader liefheb; en gelijk mij de Vader geboden heeft, alzoo doe ik.” (Joh. XIV.)

Gedurende deze twee soorten van lijden evenwel, bij welke wij stilstonden, vinden wij den Heer altijd in gemeenschap met zijnen Vader, hoewel sprekende met Hem over den beker, dien Hij ledigen moest; en zijne gehoorzaamheid straalt ons in al hare volmaaktheid tegen. Jezus is nog niet door God verlaten, hoewel Hij met zijnen Vader spreekt over den beker, waarvan het kenmerkende was, dat Hij van God verlaten zou worden. „Vader! verlos mij uit deze ure. Maar daarom ben ik in deze ure gekomen. Vader! verheerlijk uwen naam!” (Joh. XII : 27.) Op zijne gehoorzaamheid tot in den dood, als het oordeel over de zonde, ontvangt Jezus hier het antwoord eener wezenlijke en vol-

komene overwinning, en van de heerlijke openbaring der liefde Gods, hoewel de wereld tegelijkertijd geoordeeld wordt. In Gethsémané gaat het evenwel verder. Daar was de macht der duisternis; daar was de angst des Heeren veel grooter; zij trad naar buiten in de weinige woorden, die Hij uitriep, en in het zweet, dat gelijk groote droppe-len bloeds op de aarde viel. (Luk. XXII: 41—44.) Noch-tans was zijne gehoorzaamheid volmaakt. De verzoeker is volkomen overwonnen, en de bloote naam van Jezus is voldoende om al zijn vijanden achterwaarts te doen gaan en ter aarde te doen vallen. (Joh. XVIII: 6.) Wat hun betreft, en wat de macht des Satans aangaat, is Jezus vrij. Maar *de Vader* had Hem den beker te drinken ge-given; en Hij biedt zichzelf vrijwillig aan om dien te ledigen, tegelijkertijd zijne onverzwakte macht toonende, opdat Hij geen van degenen, die Hem gegeven waren, zou verliezen. Wondervol tooneel van gehoorzaamheid en liefde! Doch hoe groot dit lijden ook moge geweest zijn — en wie zou het kunnen uitspreken? — het was toch altijd de vrije beweging van het hart eens menschen in genade, van een mensch volmaakt in gehoorzaamheid aan God. „Den drinkbeker, dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken?” (Joh. XVIII: 11.) De ongelukkige werktuigen van de macht des boozen verdwijnen hier geheel en al uit het gezicht voor de opoffering van Christus van Zichzelf in gehoorzaamheid en liefde! De macht des doods, zoowel als die des vijands, heeft Hij doorgestaan met zijnen Vader; zij is voorbijgegaan; en thans neemt Hij, in een gezegende en vrijwillige gehoorzaamheid, den schrikkelijken drinkbeker uit de hand des Vaders aan. Nooit kunnen wij genoeg den weg, dien Christus hier heeft bewandeld, bepeinen. Wij kunnen daar leeren, wat geen ander tooneel ons leeren kan — een volmaaktheid, zooals zij alleen bij Hem gevonden wordt, en van Hem te leeren is.

Doch ik moet nog stilstaan bij andere smarten, welke onze Heer geleden heeft. De zonde zelve moet een voort-durende bron van lijden voor Hem geweest zijn. Indien

Lot, die in zijn wandel zoo ver van God verwijderd was, zijne rechtvaardige ziel gekweld heeft door het zien en hooren van de goddeloosheden der inwoners van Sodom, hoeveel meer heeft dan niet de Heer moeten lijden, toen Hij door deze wereld ging! Ongetwijfeld was de Heer, daar Hij steeds de plaats innam, welke God Hem aanwees, niet alleen in zekere mate, maar door den aard zijner gevoelens, veel kalmer dan de rechtvaardige man in Sodom; maar toch werd Hij door de zonde om Hem heen bedroefd. „Hij zag hen rondom met toorn aan, bedroefd zijnde over de verharding huns harten.” (Mark. III : 5.) Zijne volmaakte liefde gaf ongetwijfeld verlichting aan zijne ziel, doch die liefde nam de smart niet weg. Als Hij op de woorden: „O ongeloovig en verkeerd geslacht! hoe lang zal ik bij u zijn en u verdragen?” laat volgen: „Breng uwen zoon hier,” (Luk. IX : 41.) dan werd daarom hunne ongeloovigheid niet minder door Hem gevoeld. Hij was in een dor en dorstig land, waar geen water was, en Hij gevoelde dit diep, al werd ook zijne ziel met smeer en vettigheid verzadigd. Juist omdat Hij heilig was, en volmaakt liefhad, was de zonde zoo schrikkelijk voor Hem — de zonde, waarin zijn volk wandelde „als schapen, die geen herder hebben.”

Ook droeg Hij de smarten der menschen. „Onze krankheden heeft hij op zich genomen, en onze smarten heeft hij gedragen.” Geen enkele smart, geen enkele droefheid heeft Hij op zijnen weg ontmoet, die Hij niet als de zijne op zijn hart gedragen heeft. „In al hunne benauwdheid was Hij benauwd.” Hij nam het niet licht op, wanneer Hij, in zijn leven op aarde, het geneesmiddel aanbracht. Hij droeg, in liefde, in zijne ziel al, wat Hij door zijne macht wegnam; want alles in den mensch was een gevolg van de zonde. Hij droeg ook de zonde, maar dit vond, zooals wij gezien hebben, plaats op het kruis. Dat was gehoorzaamheid, maar geen medegevoel. God maakte Hem, die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons. Al het andere was het medegevoel der liefde, niet-tegenstaande het lijden was. Zijne liefde tot zondaren

bracht Jezus op het kruis; maar zijn lijden op dat kruis ging niet gepaard met de vreugde van een dienst der liefde. Want Hij had dáár niet te doen met den mensch; Hij leed daar, in gehoorzaamheid, in de plaats van en voor den mensch van Gods wege. Dientengevolge was dat lijden onvermengd en zonder verzachting; aan het kruis was Hij van God verlaten. Al de smarten evenwel, die Hij ondervond in zijne wegen met de menschen, waren de rechtstreeksche vrucht van de liefde, die zijne ziel vervulde. Hij gevoelde *voor* anderen omtrent anderen. In een zondige wereld kan dit gevoel niet anders dan lijden veroorzaken, maar het gevoel ontstond uit de liefde. O, mochten onze harten er de kostelijkheid van smaken!

Een ander lijden, dat misschien meer menschelijk, maar daarom niet minder wezenlijk was, bestond in de beleediging van elk fijn gevoel, 't welk een ziel gelijk de zijne, waarin alles harmonie was, hevig moest aandoen. „Zij schouwen het aan, zij zien op mij.” (Ps. XXII : 18.) Belediging, beschimping, misleiding, voortdurende pogingen om Hem in zijne woorden te vangen, grofheid en wreede spotternij moest zijne gevoelvolle, hoewel goddelijk geduldige ziel elken dag verdragen. Ik spreek hier niet van het verraad van Judas, van de verloochening van Petrus, van de vlucht der discipelen: „ik heb gewacht naar medelijden, maar er is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden;” (Ps. LXIX : 2.) ik spreek alleen van hetgeen loodzwaar gedrukt heeft op de gevoelige ziel van Jezus. Het verwijt brak zijn hart. Hij was het voorwerp van het gezang der dronkaards. Ongetwijfeld kende Jehovah zijne schande en zijne oneer; „al mijne vijanden zijn voor Uw aangezicht;” maar Hij moest toch door dit alles heengaan. Ik geloof niet, dat er één enkel menschelijk gevoel bestaat, dat niet in Christus beleedigd werd; en in Hem waren al de gevoelens en gewaarwordingen van een volmaakte ziel.

Voorzeker, dit alles had niets te beteekenen bij het dragen van Gods toorn; want onder het gewicht van dien toorn werden de menschen en hunne daden vergeten;

maar daarom was het lijden toch niet minder wezenlijk. Zelfs toen Hij, den beker van Gods toorn voor zich ziende, begeerde, dat zijne meest vertrouwde discipelen met Hem zouden waken, vond Hij hen slapende. Alles was lijden, maar het was de tentoonspreiding der liefde; en het was die liefde, welke Hem ten slotte gehoorzaam deed zijn tot in den dood, waar de toorn van God sterker was dan de haat en de boosheid der menschen. Dit lijden van Christus ging al het andere te boven. Al zijne smarten concentreerden zich in zijnen dood, toen noch de troost eener werkzame liefde, noch de gemeenschap met zijnen Vader eenige verlichting konden aanbrengen bij het drinken van dien schrikkelijken beker des toorns. Dit lijden van Christus ging al het andere te boven. De diepte van dat lijden is niet te doorgronden. Geen mensch is in staat om in woorden te brengen, wat het voor onzen Heer geweest is, den beker van Gods toorn te drinken; want in de menschelijke taal drukken wij slechts *ons* gevoel uit. Met dit lijden is niets te vergelijken. Het is een eenig feit in de wereldgeschiedenis, dat de goddelijke toorn tegen de zonde in al haar kracht en werkelijkheid gevoeld werd in de ziel van Hem, die, door zijne volmaakte heiligheid, door zijne liefde tot God, alleen weten kon, wat die goddelijke toorn was, en wat het was om tot zonde gemaakt te worden voor God; en die, uit kracht van zijn eigen Persoon, alleen in staat was om dien toorn te dragen. Hoe schrikkelijk ook het vooruit gevoelen van dit lijden moge geweest zijn, zoo was toch die voorsmaak de werkelijkheid niet. Ja, niet eens de dood op zichzelf, hoe ontzettend die ook geweest is voor den Vorst des levens, kan vergeleken worden met het dragen van Gods toorn.

Daarom vinden wij dan ook in Psalm XXII Christus geheel alleen. Hij spreekt over het geweld en de boosheid der menschen; Hij drukt het gevoel zijner eigene zwakheid uit; maar Hij stelt hier tegenover het feit, dat God zich verre van Hem houdt; en dat overtreft in schrikkelijkheid al het andere. Hij verklaart, dat, waar alle anderen uit hunne nooden door God gered waren, Hij door God verlaten

is. Het resultaat, dat er uit voortvloeit, is, gelijk wij reeds aantoonde, een genade zonder grenzen, niets dan genade en zegening. Dat lijden werd niet door den mensch Hem aangedaan; het was geen gevolg van zijn komen in deze wereld; neen! het werd door God over Hem gebracht; het was de toorn van God. En waar zijn lijden door de vijandschap der menschen het oordeel Gods over die menschen brengt, daar bewerkt dit lijden onder de hand Gods de verzoening. Daarom wordt Christus in dezen Psalm als geheel alleen, als geheel verlaten voorgesteld, en dat wel in tegenstelling met degenen, die door God werden geholpen. De vaders hebben op God vertrouwd, en zij zijn uitgeholpen; maar Hij was verlaten, en kreeg geen antwoord, toen Hij riep. Wij kunnen door diep en zwaar lijden gaan, door angst en droefheid, zelfs tengevolge van de zonde; wij kunnen lijden, zelfs tot in den dood, met al de macht, die de dood op de ziel des menschen heeft; doch dit alles bereikt zijn grens; en wat er geheel aan ontbreekt, dat is de toorn en het verlaten zijn van God. Hoe schrikkelijk al dat lijden ook wezen moge, het gaat nooit buiten den kring der menschenlijke smarten; al die smarten verdwijnen in het niet bij het lijden van een gansch andere soort: namelijk het dragen van Gods toorn.

En het is van het uiterste belang om met alle beslistheid, als een onwankelbaar fundament der eeuwige waarheid, vast te houden aan het feit, dat Christus, toen Hij tot zonde gemaakt was, waarachtig den toorn van God gedragen heeft; dat Hij, ter oorzaak van de zonde, dien toorn in zijne ziel gevoeld heeft, en werkelijk door God verlaten was; zoodat Hij die noodzakelijke en door ons verdiende gramschap in haar gansche uitgestrektheid heeft doorgestaan. Iedere door God onderwezen ziel zal dit lijden weten te onderscheiden van alle andere smarten, welke onze Heiland gedurende zijn leven op aarde heeft ondergaan. Onder al die smarten kon Hij tot God zeggen: „Maar mij aangaande, mijn gebed is tot U, o Heere! er is een tijd des welbehagens;” (Ps. LXIX: 14.) doch aan

het kruis, door God verlaten, moest Hij uitroepen: „Ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet.” In dit lijden van Gods wege, in dit dragen van den toorn Gods tegen de zonde, ligt al ons heil. Een eeuwige verzoening, een volkomene verlossing, een genade zonder grenzen is er het heerlijk en godverheerlijkend gevolg van. Aanbiddend buigen wij ons neer voor Hem, die dat lijden onderging, en dien beker ledigde in onze plaats.

J. N. D.

Correspondentie.

8. L. B. te Sneek. — Uit Kol. II: 11 en 12 blijkt, dat de doop geenszins in plaats van de besnijdenis gekomen is. Paulus leert ons, dat wij, die gelooven, door den dood van Christus op het kruis, in werkelijkheid, deelachtig zijn, wat door de besnijdenis in Israël was voorafgeschaduwde. De besnijdenis stelde voor de wegneming van het booze vleesch; en Paulus zegt, dat wij besneden zijn met een besnijdenis, *niet met handen verricht*, in de uittrekking van het lichaam des vleesches, door de besnijdenis van Christus. Wie in Christus gelooft, is dus besneden met een besnijdenis, die *zonder handen* is verricht, daar Christus op het kruis het lichaam des vleesches, dat is de in het vleesch wonende zonde, heeft te niet gedaan. Aan het kruis werd Hij tot zonde gemaakt, en door God in onze plaats geoordeeld. Wie door het geloof in Christus daaraan deel gekregen heeft, wordt gedoopt, en is *in den doop met Christus begraven*, en mede opgewekt door het geloof in de werking Gods, die Hem uit de dooden opgewekt heeft.

De doop is dus niet in plaats van de besnijdenis gekomen, maar wij, die gelooven, zijn besneden door de besnijdenis van Christus op het kruis, in de uittrekking van het lichaam des vleesches, en *wij worden daarna in den doop, als met Christus gestorvenen, met Christus begraven*. Uit de Handelingen der Apostelen en uit de brieven van Paulus blijkt trouwens duidelijk, dat de eerste Christenen geenszins den doop als in plaats der besnijdenis gekomen beschouwden. De geloovigen uit de Joden, hoewel gedoopt, lieten hunne kinderen besnijden; en Paulus liet zelfs Timotheüs besnijden, hoewel hij gedoopt

was. En tot de Christenen uit de heidenen in Galatië, die door de joodschgezinde leeraren in verwarring werden gebracht, zegt de Apostel niet: gij zijt gedoopt, en gij behoeft u niet te laten besnijden, want de doop is in de plaats der besnijdenis gekomen; maar: wanneer gij meent, dat het geloof in Christus niet voldoende is om zalig te worden, en gij nog besneden moet worden om voor God te kunnen bestaan, dan is Christus u niet nut, en zijt gij van de genade vervallen.

9. C. B. te Zaandam. — Hoewel het woord „verbond” meermalen in de Schrift, figuurlijk en vergelijkenderwijze, gebruikt wordt, evenals het woord „wet”, dat menigwerf gebezigd wordt voor het geheele Woord van God, (zie b. v. Rom. III: 19.) zoo zijn er, naar de uitspraken der Schrift, strikt genomen, slechts twee verbonden — het oude en het nieuwe, het eerste en het tweede verbond. Het eerste werd gesloten bij den berg Sinaï. Het tweede zal gesloten worden met het huis van Israël en het huis van Juda, als de Heer wederkomt. Dit nieuwe verbond, waarvan Jezus de Middelaar is, is gegrond in zijn bloed. Verlost van de overtredingen onder het eerste verbond, wordt Gods wet in hunne harten geschreven, en zijn zij in staat, door Christus, in het verbond te blijven. (Zie Hebr. IX en VIII.)

Uit Gen. XIX blijkt, dat het verbond, door God met Israël gesloten, een overeenkomst was op door God gestelde en door Israël aangenomen voorwaarden. „Indien gij naarstiglijk mijner stem zult gehoorzamen en mijn verbond houden, zoo zult gij mijn eigendom zijn.” (vs. 5.) Zoo liet God door Mozes tot Israël zeggen. En het volk antwoordde: „Al wat de Heer gesproken heeft, zullen wij doen.” (vs. 8.) Het volk nam dus de door God gestelde voorwaarde aan, en trad in het verbond. „En Mozes bracht de woorden des volks weder tot den Heer,” zoo lezen wij in vs. 8. Dit verbond werd door Israël gebroken, nog eer de tafelen der wet in het leger gekomen waren. En zoo moest het gaan; want elke overeenkomst, die de mensch met God sluit, wordt door den mensch, die een zondaar is, verbroken. God blijft getrouw, maar de mensch is steeds ontrouw. In zijne genade zal God evenwel een nieuw verbond met zijn volk sluiten; doch dat verbond zal niet zijn naar het verbond, dat Hij met hunne vaders maakte; want dit verbond is gegrond in het bloed van Christus, door hetwelk de overtredingen zijn uitgewischt en de weg ten leven is geopend.

Wanneer heeft Christus den toorn Gods gedragen?

In ons artikel over „de menschwording van Gods Zoon” zeiden wij, dat het dwaalbegrip, als zou Jezus gedurende den ganschen tijd zijns levens de zonden gedragen en onder Gods toorn gezocht hebben, aanleiding geeft en gegeven heeft tot zeer gewaagde verklaringen omtrent de menschelijke natuur onzes Heeren — verklaringen, welke den weg banen tot de schrikkelijke dwaalleer, dat Jezus onze bedorvene, zondige natuur heeft aangenomen. Het is daarom wel van belang bij dit onderwerp afzonderlijk stil te staan, en te onderzoeken, wat het antwoord van de Schrift is op de vraag: „Wanneer heeft Christus den toorn Gods gedragen?”

De schoone en treffende beschouwing over „het lijden van Christus vóór en op het kruis,” in ons vorig nummer, deed ons het groote onderscheid opmerken tusschen het lijden van Christus van den kant der menschen, om der gerechtigheid wil, en het lijden van Christus van Gods wege, om der zonde wil. Dit lijden van Christus om der gerechtigheid wil, evenals zijn lijden uit liefde tot ons, zijn lijden uit medegevoel, en zelfs zijn lijden als voorsmaak van het drinken van den beker van Gods toorn, is in aard en natuur, zoowel als in gevolgen, geheel onderscheiden van zijn lijden om der zonde wil.

Het eerste lijden werd Hem aangedaan door de menschen, of was een gevolg van zijne menschwording, van zijn wonen op een zondige aarde te midden van zondaren, van het aanschouwen en gevoelen van de gevolgen der zonde — ziekte en dood, en eindelijk van de verzoeking des Satans, en van het vooruit gevoelen van de schrik-

kelijkheid van het drinken van den beker van Gods toorn. Het andere lijden kwam over Hem van Gods wege als straf over onze zonden, toen Hij tot zonde voor ons gemaakt was en onze zonden droeg. In het eerste lijden kunnen wij met Hem deelen, wel in hoogst geringe mate, want onze Heer kwam uit den hemel en was God, en gevoelde derhalve, zooals niemand onzer gevoelen kan, en ons gevoel is bovendien door de zonde afgestompt; maar wij kunnen er toch in deelen. „Indien wij met Hem lijden, zoo zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden. Welgelukzalig die vervolgd worden om der gerechtigheid wil. Indien gij gesmaad wordt om den naam van Christus, zoo zijt gij welgelukzalig.” En Paulus zeide, dat hij droeg de overblijfselen van het lijden van Christus voor zijn lichaam, dat is de gemeente. In het lijden van Gods wege daarentegen kan niemand deelen; de Heiland droeg dit geheel alleen, in onze plaats, opdat wij het nooit zouden behoeven te ondergaan; al de baren en de golven van Gods toorn gingen over zijn hoofd, opdat wij er voor altijd van zouden bevrijd zijn. Dientengevolge had dan ook het lijden van Christus om der gerechtigheid wil tot gevolg het oordeel van God over de vijanden des Heeren; terwijl zijn lijden voor de zonde tot heerlijk resultaat heeft de betooning eener onbegrensde genade, die ons doet deelen in een volkomene verlossing, in een innige gemeenschap met den Vader en den Zoon, en in een eeuwige vreugde en heerlijkheid.

Hieruit volgt klaarblijkelijk, dat onze Heiland gedurende zijn geheele leven op aarde, waar Hij van den kant der menschen en uit liefde tot ons leed, geenszins de zonde gedragen en onder Gods toorn gezocht heeft; en eerst, toen Hij voor ons tot zonde gemaakt was aan het kruis, van Gods wege geleden en den beker van Gods toorn geledigd heeft, en door God is verlaten geworden. Wie over het onderscheid van Christus' lijden voor de zonde, van zijn lijden van den kant der menschen en zijn lijden van Gods wege heeft nagedacht, zal dit gereedelijk toestemmen. Doch wij behoeven ons bij deze gevolgtrekking,

hoe juist die ook zijn moge, niet te bepalen. De Schrift leert ons, dat Christus niet in zijn leven, maar alleen aan het kruis tot zonde is gemaakt geworden en onze zonden gedragen heeft; en alleen aan het kruis den toorn van God heeft ondergaan. Zoowel in duidelijke en besliste uitspraken, als in de geschiedenis van Jezus' leven, lijden en sterven wordt ons dit uitdrukkelijk geleerd.

Staan wij allereerst stil bij de besliste uitspraken der Schrift.

In 2 Kor. V : 21 lezen wij: „Die geen zonde gekend heeft, dien heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods in hem.” Hier wordt ons zoo duidelijk mogelijk geleerd, dat Christus gedurende zijn leven niet tot zonde voor ons gemaakt was. Wie toch is het, die geen zonde gekend heeft? Is dit de eeuwige Zoon vóór zijne menschwording? Natuurlijk niet; zulks zou in het geheel geen zin hebben. Er is hier sprake van den Zoon als mensch in deze wereld. Nadat het in zijne loopbaan door deze wereld, in welke zijne volmaakte heiligheid op de proef gesteld werd, schitterend gebleken was, dat Hij geen zonde kende, is Hij tot zonde voor ons gemaakt. Heeft God zijnen Zoon in de menschwording, toen het Woord vleesch werd, tot zonde gemaakt? Neen, zeker niet. Wie zulks beweert, is in lijnrechte tegenspraak met dit woord des Apostels. Alleen nadat Christus in allen deele op de proef gesteld was, en het gebleken was, dat Hij volkomen zonder zonde was, en geen zonde kende, *alleen toen* is Hij door God tot zonde voor ons gemaakt. En het is zoo klaar als de dag, dat dit eerst op het kruis kon geschieden. Want tot het kruis toe, moest de volmaakte gehoorzaamheid van Christus, zijne volkomen vrijwillige overgave aan den wil des Vaders op de proef gesteld worden en aan het licht treden. Hij heeft, hoewel Hij Zoon was, gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij geleden heeft; en Hij was gehoorzaam tot in den dood, ja den dood des kruises. (Hebr. V : 8; Fil. II : 8.)

In 1 Petr. II wordt het lijden van Christus ons ten voorbeeld gesteld. „Zoo gij verdraagt, als gij goed doet

en lijdt, dat is genade bij God,” zegt de Apostel. Hij spreekt dus over het lijden om der gerechtigheid wil. „Want daartoe zijt gij geroepen,” zoo gaat hij voort, „want ook Christus heeft voor u geleden, u een voorbeeld nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen; Hij, die geen zonde gedaan heeft, en geen bedrog is in zijnen mond gevonden, die, als Hij gescholden werd, niet wedschold; als Hij leed, niet dreigde; maar zich overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt.” Ziedaar het lijden van Christus gedurende zijn geheele leven, van de kribbe tot het kruis, met het kruis zelf inbegrepen, als lijden om der gerechtigheid wil, door de booze menschen Hem aangedaan. Dit lijden wordt ons ten voorbeeld gesteld, opdat wij daarin zijne voetstappen zouden navolgen. Dit sluit vanzelf elke gedachte aan Christus' lijden om der zonde wil uit, want wie zou Hem daarin kunnen navolgen? en hoe zou Hij ons daarin ten voorbeeld kunnen zijn? — Doch hoe is het mogelijk, dat *wij* lijden kunnen, gelijk Christus leed, om der gerechtigheid wil — wij, die onrechtvaardigen zijn? Het antwoord volgt. „Die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout; opdat wij, der zonden afgestorven, der gerechtigheid leven zouden; door wiens striemen gij genezen zijt.” Dit is zoo klaar als de dag. Niet door Christus' lijden in zijn leven op aarde, maar alleen door Christus' lijden op het kruis zijn wij der zonden afgestorven en van al onze kwalen genezen. Op dat kruis, als op het altaar ter verzoening, en niet vóór dien tijd, lagen onze zonden op Hem, en droeg Hij den toorn Gods tegen de zonde.

Men beweert, dat de ware zin van Petrus' woorden is, dat Christus onze zonden droeg tot op het hout, en ze gedurende zijn geheele leven gedragen heeft. Doch deze bewering is een gevolg van het niet begrijpen van de door Petrus gebezigde uitdrukking. De grieksche uitdrukking wordt gebruikt voor het slachtoffer, en beteekent: het opofferen van het slachtoffer op het altaar. Wanneer men Lev. III : 5, 11, 16; IV : 10, 19, 26, 30 vergelijkt, dan zal men zien, dat daar in het hebreuwsch

dezelfde uitdrukking gebruikt wordt, om aan te duiden: het opofferen van een slachtoffer op het altaar, het verbranden van dit slachtoffer, het doen opstijgen van het offer tot God. Zoo werd het kruis, om zoo te zeggen, het altaar, waar het slachtoffer door het vuur van Gods rechtvaardig oordeel over de zonde werd verteerd, hoewel het terzelfdertijd een brandoffer tot een liefelijken reuk voor den Heere was.

Staan wij, eindelijk, nog stil bij het heerlijke drie en vijftigste hoofdstuk van Jesaja. Dit hoofdstuk is, zooals wij weten, de profetische beschrijving van Israël's belijdenis aan God van de groote zonde, in de verwerping van hunnen Messias in der tijd begaan. Deze belijdenis zal worden afgelegd door de geloovige Israëlieten in de laatste dagen, wanneer hunne oogen zullen zijn opengegaan voor den schrikkelijken toestand, waarin zij zich bevinden. Het spreekt vanzelf, dat iedere ziel, die bekeerd wordt, een soortgelijk gevoel heeft en een soortgelijke belijdenis aflegt; maar het hoofdstuk is letterlijk op Israël toepasselijk. De bekeerde Israëliet volgt den loop van Christus' leven, zijne verschijning in het vleesch, zijn lijden, en de wijze, waarop Hij door hen ontvangen is. Geheel anders dan zij gedacht hadden, was hun Messias verschenen. „Hij is als een rijsje voor Gods aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde; hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij hem aanzagen, zoo was er geen gestalte, dat wij hem zouden begeerd hebben.” Maar meer dan dit: „Hij was veracht, en de onwaardigste onder de menschen, een man van smarten, en verzocht door lijden; *en een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor hem; hij was veracht, en wij hebben hem niet geacht.*” Doch zij gaan nog verder, en zeggen: „Waarlijk, hij heeft onze krankheden op zich genomen, en onze smarten heeft hij gedragen; *doch* (wij hadden daarvoor geen oog; zijne opofferende liefde liet ons koud) *wij achtten hem, dat hij geplaagd, van God geslagen en veracht was.*” — Maar wat is al zijn lijden uit liefde en medegevoel, om der gerechtigheid wil, door

hunne boosheid, vergeleken bij zijn lijden voor hunne zonden! „En hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op hem, en door zijne striemen is ons genezing geworden. Wij dwaalden allen als schapen; wij keerden ons een iegelijk naar zijnen weg; doch Jehovah heeft onzer aller ongerechtigheid op hem doen aanloopen.”

Het groote onderscheid tusschen het lijden van Christus voor de gerechtigheid en uit liefde tot ons en zijn lijden voor de zonde, wordt ook hier duidelijk aangegeven, en tevens getoond, hoe het lijden voor de zonde eerst kwam op het kruis. „Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijne striemen is ons genezing geworden.” *Dit is het lijden van Gods wege*, zooals vs. 10 zegt: „*Het behaagde Jehovah hem te verbrijzelen; Hij heeft hem krank gemaakt.*” Of zooals de Apostel zegt: „Welke overgeleverd is voor onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardiging.” (Rom. IV: 25.) *Overgeleverd door God in den dood als straf voor onze zonden.* Voorzeker, de Heer is door de Joden overgeleverd, door de krijgsknechten bespot en gegeeseld, door de heidenen aan het kruis genageld, en derhalve door de menschen ter dood gebracht; en dit alles leed en droeg Hij om onzentwil; maar het was het lijden voor de gerechtigheid, waarin wij, in onze zwakke mate, met Hem deelen kunnen. Doch over dit lijden wordt hier niet gesproken. Reeds de volgorde maakt dit duidelijk. Zijn de striemen de geeselsstriemen, door de krijgsknechten hem toegebracht, dan komen die aan het eind na de verbrijzeling, dat is na den dood! Maar bovendien, hoe zouden Jezus' veroordeeling door Pilatus en zijne geeseling door de romeinsche krijgsknechten een uitoefening kunnen zijn van Gods rechtvaardig oordeel tegen de zonde, waardoor wij van de straf bevrijd en van onze kwalen genezen zouden zijn. Wie die meening is toegedaan, bewijst daarvoor niet het minste begrip te hebben noch van de schrik-

kelijkheid der zonde, noch van Gods gerechtigheid en toorn tegen de zonde. Om te voorkomen, dat wij als schuldigen voor Gods rechterstoel zouden gedaagd worden, zou Christus gestaan hebben voor den rechter Pilatus! En om ons te genezen van de kwalen onzer ziel zou Jezus door de krijgsknechten zijn gegeeseld! Denken dan zulke predikers niet aan de woorden: Zonder bloedstorting is geen vergeving? Voorwaar, iedere door God onderwezen ziel wendt zich met verontwaardiging af van zulk een ellendige voorstelling. Neen, het is niet het lijden, door de menschen Hem aangedaan, maar het lijden, dat van Gods wege over Hem kwam, waarover hier gesproken wordt. God heeft hem om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; God deed de straf, die ons den vrede aanbrengt, over Hem komen, en bedekte Hem met de striemen, waaruit voor ons genezing voortvloeide. Dat lijden alleen kon Gods gerechtigheid bevredigen en onze zonden verzoenen. Met onze zonden beladen, tot zonde voor ons gemaakt, stortte God al zijn toorn tegen de zonde over Hem uit, gaf Hem prijs aan verlatenheid en dood, en opende, zoo doende, voor ons den weg tot het leven en de heerlijkheid.

De aanhaling van vs. 4 uit Jes. LIII in Matth. VIII: 17 verdeelt ons hoofdstuk vanzelf in twee deelen. In de eerste vier verzen hebben wij Jezus' vernedering en Jezus' lijden in zijn leven op aarde, en met vs. 5 begint de beschrijving van Jezus' lijden om der zonde wil. Doch behalve dit leert deze aanhaling van vs. 4 ons, hoe verkeerd de woorden van Jesaja gewoonlijk worden toegepast. Zij hebben niets met de verzoening onzer zonden te maken; zij staan daarmede in geenerlei verband. Vele van den duivel bezetenen werden tot Jezus gebracht, en Hij wierp de geesten uit met een woord, en Hij genas allen, die krank waren; „opdat vervuld zou worden — zoo lezen wij dan — hetgeen gesproken was door Jesaja, den profeet, zeggende: „Hij-zelf heeft onze krankheden op zich genomen, en onze ziekten gedragen.” Derhalve niet op het kruis, en ook niet ter verzoening, en evenmin in onze

plaats, nam Hij onze krankheden op zich, en droeg Hij onze ziekten; maar Hij deed dit, als Hij de kranken genas, door zijn volmaakt goddelijk medegevoel, waardoor Hij de krankheden, die voor zijne macht weken, op zich nam, er al de pijn en de ellende van dragende in zijne ziel.

Voegen wij nog een paar opmerkingen hier aan toe. In vs. 6 lezen wij: „Doch Jehovah heeft onzer aller ongerechtigheid op hem doen aanloopen;” op hem, den Christus, den dienstknecht van Jehovah. Maar dan was hij de Christus, eer de ongerechtigheid op Hem aanliep. En in vs. 10 wordt gezegd: „Als zijne ziel zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben.” Waarom dit *als*, wanneer het van den beginne af zóó geweest is? Hij droeg dus de zonden niet; Hij was geen schuldoffer van het begin af, maar zonder zonden zijnde, deed Jehovah onze ongerechtigheid op Hem aanloopen, en stelde Christus zijne ziel tot een schuldoffer aan het kruis. Denkt tevens aan de woorden van Hebr. IX: 14: „Die door den eeuwigen Geest zichzelf onberispelijk Gode heeft opgeofferd.” Wie heeft zich Gode opgeofferd? Christus, als goddelijk persoon in den hemel? Neen, stellig niet. Maar Christus, toen Hij hier beneden was. Indien Hij dus altijd de zonden zou gedragen hebben, dan zou Hij niet *zichzelfven Gode hebben kunnen opofferen* door den eeuwigen Geest; Hij zou dan, integendeel, voortdurend onder de zonde geweest zijn, tengevolge van de plaats, die Hij innam. Zoo doende wordt de liefde van den mensch Christus Jezus *in de opoffering van zichzelfven aan God* geheel uit het oog verloren; en dit is waarlijk geen gering verlies.

Beschouwen wij thans, met het oog op ons onderwerp, de geschiedenis van Jezus' leven, lijden en sterven.

Allereerst moet het ons treffen, welk een verbazend onderscheid er is in den toestand, waarin onze Heiland verkeerde vóór en op het kruis, en wel op het kruis in de uren van duisternis. Gedurende zijn gansche leven was Jezus in gemeenschap met den Vader — in de

woestijn, in Gethsémané, en zelfs in de eerste uren aan het kruis. In de uren van duisternis daarentegen was Hij door God verlaten. Gedurende zijn gansche leven werd Hij door God verhoord; de Vader hoort mij altijd, zegt Hij bij Lazarus' graf; zelfs zijne bede aan het kruis om de vergeving voor zijne vijanden vond verhooring in Hand. III, waar Petrus het koninkrijk opnieuw aan Israël aanbiedt. Op het kruis, toen God het oordeel voltrok, riep Hij, doch er kwam geen antwoord. Gedurende zijn leven werd telkenmale de hemel geopend, en kwam er een stem uit den hemel, welke zeide: „Deze is mijn geliefde Zoon, in welchen Ik mijn welbehagen heb.” Aan het kruis verbergde God zijn aangezicht, en onttrok Hij zijn licht. Gedurende zijn leven kwamen de engelen om Hem te dienen in de woestijn, en in Gethsémané om Hem te sterken tot den strijd. Aan het kruis, toen God de zonden bezocht, bleef Hij gansch alleen, en moest Hij in den bitteren angst zijner ziel uitroepen: „Mijn God! mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?”

Vanwaar dit verbazende onderscheid, indien Christus van den beginne af, en niet alleen op het kruis, de zonden gedragen en onder Gods toorn gezocht heeft? Er is daarvoor geen verklaring; want te zeggen, dat de Heer wel zijn geheele leven door onder Gods toorn gezocht heeft, maar aan het kruis die toorn in volle mate over Hem is uitgestort, is natuurlijk geen verklaring. Het verbazende onderscheid blijft bestaan. Jezus was gedurende zijn geheele leven in het genot van de gemeenschap en de nabijheid des Vaders, alleen aan het kruis was Hij van God verlaten. Wie nu meent, dat iemand het genot van de gemeenschap en de nabijheid des Vaders smaken kan, en toch onder het gewicht van Gods toorn, in hoe geringe mate dan ook, zijn kan, heeft noch van gemeenschap met God, noch van Gods toorn eenig begrip. Het onderscheid is alleen te verklaren door het aannemen van de waarheid, dat Jezus alleen aan het kruis tot zonde gemaakt werd, en onze zonden droeg in zijn lichaam op het hout, en dientengevolge alleen daar Gods toorn over Hem werd uitgestort.

Zoodra men deze waarheid heeft verstaan, is alles in de schoonste en heerlijkste harmonie. Men begrijpt dan, waarom onze dierbare Heer, gedurende zijn gansche leven, als dienstknecht van Jehovah, van het begin tot aan het einde zijner bediening, Gethsémané ingesloten, nimmer zich gewend heeft tot God, maar Hem altijd heeft aangeroepen als „Vader”, terwijl Hij daarentegen aan het kruis, in de uren van duisternis, uitriep: „Mijn God! mijn God!” In zijn leven zou deze titel misplaatst zijn geweest, natuurlijk niet omdat hij niet behoorde aan Hem, Dien Christus aanriep, maar omdat hij geen uitdrukking gaf aan de innige betrekking, aan het genot van de ongestoorde gemeenschap, waarvan onze Heiland als Zoon altijd het zalige bewustzijn had, en waarin Hij steeds verkeerde. Aan het kruis daarentegen handelde God met Hem ten opzichte van de zonde, en bijgevolg als God, naar zijne natuur, naar zijne majesteit, gerechtigheid en waarheid. Aan het kruis moest God zich met de zonde bezig houden, en Jezus geeft, overeenkomstig de waarheid, uitdrukking aan den toestand, waarin zijne heilige ziel zich bevond. Het is een wondervolle en oneindige genade voor ons, dat wij Hem in zulk een toestand aanschouwen mogen!

Doch gaan wij verder, en zien wij, hoe door den Heer zelve en door het verhaal in de Evangeliën het lijden van Christus, gedurende zijne bediening op aarde, van zijn lijden aan het eind zijns levens, en dit laatste weer van zijn verzoeningswerk onderscheiden wordt.

Tot den leeftijd van ongeveer dertig jaar bleef Jezus geheel onbekend, en leidde Hij een geduldig en volmaakt leven, wachtende op de roepstem van God; behalve dat Hij, twaalf jaar oud, naar Jeruzalem ging en daar met de leeraren in Israël sprak, ongetwijfeld om een deel van hetgeen Hij was te openbaren, en om ons te toonen, dat zijne betrekking tot den Vader niet afhing van de buitengewone zalving met den Heiligen Geest, die Hij ontving, toen Hij openlijk optrad. Verheven schouwspel! Na het kruis misschien het schoonste, wat ooit is aan-

schouwd. Gods Zoon, de Schepper van hemel en aarde, de Onderhouder van 't heelal, dertig jaren wonende, geheel onbekend, in het verachtste plaatsje van het kleinste land der aarde, en daar als timmerman zijn eigen brood verdienende! Welk een vernedering! Welk een lijden! Maar tevens welk een verheven grootheid!

Nadat de Heer door Johannes gedoopt was, daalde de Heilige Geest op Hem neer, en begon zijne openbare bediening. Doch deze bediening werd ingeleid door de verzoeking in de woestijn. Jezus werd door den Geest geleid in de woestijn, om door den duivel verzocht te worden. Hij behaalde de overwinning; de sterke werd gebonden, en Jezus begon hem zijne goederen te ont-rooven. Hij ging het land door, goed doende, en genezende allen, die door den duivel overweldigd waren; want God was met Hem. (Hand. X: 38.) Bezetenheid, dood, ja elk ander gevolg van de macht des vijands, weken voor zijn woord. Hij leed; Hij was een smaad van menschen, en veracht door het volk; Hij droeg hunne krankheden in zijne ziel. Maar onder dit alles genoot Hij de gemeenschap met zijnen Vader, en verblijdde Hij zich in het licht zijns aanschijns.

Gedurende al dien tijd werd de Heer niet rechtstreeks verzocht door den duivel. Wij lezen in Luk. IV: 13: „En nadat de duivel alle verzoeking voleindigd had, *week hij van hem voor een tijd.*” Aan het einde zijns levens evenwel zegt de Heer: „Ik zal niet meer veel met u spreken; *want de overste der wereld komt*, en heeft in mij niets.” Ziedaar, opnieuw, een groote verandering in de positie van Jezus ten aanzien van de verzoeking des Satans. Daarom kon Hij ook, daarna, zeggen tot hen, die door de overpriesters gezonden waren: „Maar dit is uwe ure en de macht der duisternis.” Vroeger zat Hij dagelijks met hen in den tempel, en leerde hen, en zij hadden Hem niet gegrepen; maar *dit* (schrikkelijk woord voor deze ongelukkigen!) was hunne ure en de macht der duisternis. Hij, die het geweld des doods had, trad thans tegen den Heer op, en de Heer onttrok zich niet.

Zijn tijd was gekomen. Zijne ziel was bedroefd tot den dood toe. Hij, die de macht der duisternis had, deed die duisternis in al haar gewicht vallen op zijne ziel.

De verandering, die er in zijn positie plaats vond, geeft de Heer duidelijk aan zijne discipelen te verstaan: „Toen ik u uitzond zonder beurs, en zak, en voetzolen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets. Hij dan zeide tot hen: Maar nu, wie een beurs heeft, die neme ze, desgelijks ook een zak; en die er geen heeft, verkoope zijn kleed, en koope een zwaard. Want ik zeg u, dat nog dit, hetwelk geschreven staat, aan mij volbracht moet worden: „En hij was onder de misdadigers gerekend.” Want ook de dingen, mij aangaande, hebben een einde.” (Luk. XXII: 35—37.) Alles was veranderd. Tot op dat oogenblik had Hij hen beschermd door zijne goddelijke macht, waardoor Hij handelde in deze wereld. Maar thans, hoewel natuurlijk zijn goddelijke persoon eeuwig dezelfde bleef, en zijne macht onaantastbaar was, moest de Christus verworpen worden en lijden. De heerlijkheid zou komen, maar vóór dien tijd moest de Christus veel lijden, en door dat boos geslacht worden verworpen. Hij deelde dit zijnen discipelen mede van het oogenblik af, dat Petrus Hem als den Zoon des levenden Gods beleed, te beginnen met de verheerlijking op Thabor, en op zijn laatste reis van Galiléa naar Jeruzalem. Niet dat Jezus deze dingen toen reeds leed; integendeel, *zijne ure was nog niet gekomen*, (Joh. VII: 30.) maar Hij gaf hun te verstaan, dat Hij ze lijden moest. (Zie Matth. XVI: 21, XVII: 12, 22; Mark. VIII: 31; Luk. IX: 22.) Merkwaardig is het, dat de Heer zijnen discipelen verbiedt iemand te zeggen, dat Hij de Christus was, er bijvoegende: „*De Zoon des menschen* moet veel lijden.” Hij geeft zijne bediening der besnijdenis ter wille van de waarheid Gods op, (zie Rom. XV: 8.) en gaat in een ander getuigenis in: het lijden van den Zoon des menschen. Zoo ook treden eensklaps zijn kruis en zijn dood voor zijne ziel, toen door de komst der Grieken deze titel van Zoon des menschen voor zijnen geest gesteld werd. „Nu is mijne ziel ont-

roerd; en wat zal ik zeggen? Vader! verlos mij uit deze ure. Maar daarom ben ik in deze ure gekomen. Vader! verheerlijk Uwen naam!" (Joh. XII : 20—28.) En dadelijk komt het antwoord uit den hemel, want Jezus, hoewel ontroerd in zijne ziel, was nog in het volle genot van 's Vaders gemeenschap: „En ik heb Hem verheerlijkt, en zal Hem wederom verheerlijken."

In Gethsémané neemt de ontroering toe, ja wordt een angst zóó groot, dat zijn zweet gelijk groote druppelen bloeds op de aarde afliep. De overste der wereld kwam; de macht der duisternis, de macht des doods drukten loodzwaar op de ziel van Jezus. Hij begon bedroefd en zeer beangst te worden; en zeide tot zijne discipelen: „Mijne ziel is zeer bedroefd tot den dood toe." Maar toch, hoe groot zijn angst, hoe zwaar zijn strijd ook was, Hij maakte dien door in gemeenschap met den Vader, en de Vader verhoorde Hem. En letten wij nu wel op het alles beslissende feit, 't welk wij hier uit den mond des Heeren zelve vernemen, dat Hij ook op dat oogenblik den drinkbeker, dien de Vader Hem te drinken gegeven had nog niet dronk. Hij smeekt herhaaldelijk, dat Hem het drinken van dien beker zou worden gespaard; „indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van mij voorbij gaan;" moest Hij dien evenwel drinken, dan was zijne onderwerping aan den wil zijns Vaders volkomen. Ongetwijfeld ging zijne ziel zoo diep mogelijk in het schrikkelijke van wat die drinkbeker was in; maar hoe vreeselijk zijn lijden ook was, Hij onderging het in gemeenschap met den Vader, en de Vader verhoorde Hem. Hij nam den beker niet uit de handen van den mensch, noch uit de handen des Satans, hoewel de mensch en de Satan daar waren om Hem te verzoeken, en hoewel Hij zijne zwakheid als mensch gevoelde; Hij nam den beker *uit de handen des Vaders* aan, nadat Hij alles had doorgestaan in zijne ziel, al de bitterheid der zonde en des doods, met Hem, die Hem uit den dood verlossen kon; en Hij geeft zichzelf vrijwillig over, opdat Hij niemand verliezen zou van degenen, die de Vader Hem gegeven had. (Joh. XVII.)

De Vader gaf Hem den drinkbeker te drinken. Jezus weigert niet; Hij wendt zich niet af; maar offert zichzelf vrijwillig voor ons op. Had Hij dit in zijne gezegende gehoorzaamheid niet gedaan, dan zou Hij vrij hebben kunnen doorgaan te midden zijner booze vijanden, of Hij zou twaalf legioenen engelen hebben kunnen doen komen om Hem te verlossen. Het tooneel in den hof, toen de bende, enkel op het hooren van zijn naam, ter aarde stort, strekt daarvoor tot afdoend bewijs. Niet gedwongen, maar vrijwillig gaat Hij mede; en ook waar Hij zich de handen laat binden, voert Hij het bevel over de bende, en zegt: „als gij mij zoekt, zoo laat dezen henengaan,” en niemand waagt het een hand aan de discipelen te slaan.

Op het kruis komt dan alles tot een einde. Jezus' geheele leven had het bewijs geleverd, dat Hij geen zonde kende; zelfs de overste der wereld, al de verschrikkingen des doods voor Hem stellende, en de macht der duisternis brengende over zijne ziel, vond in Hem niets. Als een slachtoffer zonder gebrek, dat nog nimmer een juk gedragen had, offerde Hij zich, door den eeuwigen Geest, Gode op, gelijk Hij in Luk. XXII: 37 gezegd had, *dat gebeuren zou*, toen Hij de vervulling aankondigde van de woorden des profeten: „Hij heeft zijne ziel uitgestort in den dood, en is met de overtreders gesteld geweest, en heeft veler zonden gedragen.” Hangende aan het kruis werd Hij tot zonde voor ons gemaakt, en droeg Hij onze zonden. En toen kwam de duisternis, en het volkomen stilzwijgen, drie uren lang; en aan het einde van de drie uren, riep Jezus: „Mijn God! mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?” om kort daarop, zijnen geest in de handen des Vaders aanbevelende, te sterven.

Uit dit alles blijkt duidelijk, hoe de leer, dat Jezus gedurende zijn geheele leven de zonden gedragen en onder Gods toorn gezocht heeft, elken grond in de Schrift mist. De Schrift leert ons, helder en beslist, dat Jezus gedurende zijn geheele leven in het genot van de gemeenschap

en de nabijheid des Vaders was, en er dus geen spraak zijn kan van het dragen onzer zonden en van het zuchten onder Gods toorn; maar dat Hij zichzelf, door den eeuwigen Geest, Gode heeft opgeofferd aan het kruis, om daar onze zonden te dragen, de straf voor die zonden te ondergaan, van God verlaten te worden, en den dood als bezolding der zonde te sterven.

Houden wij ons aan de Schrift, en laten wij ons niet aftrekken door de meeningen der menschen, hoe oud en eerbiedwaardig die ook zijn mogen. Bedenken wij wel, waartoe deze dwaalleer ons brengt. Zij loochent een der heerlijkste waarheden, namelijk, dat Christus zichzelf als mensch Gode heeft opgeofferd; want volgens deze leer heeft Hij zich zijn gansche leven door opgeofferd, en was er dus in zijn leven nooit een oogenblik, dat Hij zich opofferen ging, waardoor de opoffering eigenlijk vervalt. Zij misbruikt op de ellendigste manier Schriftuurplaatsen als: door zijne striemen is ons genezing geworden. Zij verwacht het lijden van Christus onder den toorn Gods als bezolding der zonde met zijn lijden gedurende zijn leven, en berooft ons zoo doende van den troost en de kracht van beiden. En bovenal, zij stelt door de verklaring, dat Jezus gedurende zijn geheele leven de zonden gedragen heeft ter onzer verzoening, de uitspraak der Schrift ter zijde: *zonder bloedstorting is geen vergeving*.

Het leven van Christus is van onschatbare waarde. Zonder dat leven geen weg der gerechtigheid gebaad in de woestijn, geen voorbeeld om na te volgen, geen hulp onder de verzoeken des Satans en der wereld, geen troost en medegevoel in het lijden en de smart, geen ondersteuning in angst en droefheid. Maar bovenal zonder dat leven geen sterven, en derhalve geen vergeving en verzoening, geen verlossing en heerlijkheid. Want om te sterven moest Jezus leven. Om in onze plaats te kunnen sterven moest Jezus ons in alles gelijk worden, uitgenomen de zonde. Om in zijnen dood de verzoening onzer zonden teweeg te kunnen brengen, moest Jezus een geheel menschelijk leven door, onder alle omstandigheden

beproefd en verzocht, als een lam zonder gebrek zichzelf Gode onstraffelijk kunnen opofferen. Doch hoe noodzakelijk dit alles ook was; hoewel er niets van kon gemist worden; zoo is toch de verzoening onzer zonden niet door het leven, maar alleen door den dood van Christus. „Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, blijft het alleen,” zoo sprak de Heer, doelende op zijnen dood. (Joh. XII : 24.) In de voleinding der eeuwen geopenbaard, heeft Christus *door de offerande van zichzelf* de zonde te niet gedaan. Hij is *eenmaal geofferd, om veler zonden te dragen*. (Hebr. IX : 26, 28.) Wij zijn *verlost door het kostbare bloed van Christus*. (1 Petr. I : 19.) Na in zijn leven in alle opzichten, onder alle omstandigheden, God te hebben verheerlijkt, gaf Hij zich aan het kruis over om onze plaats in het oordeel in te nemen, om de straf te ondergaan, die wij verdiend hadden, en om den toorn Gods tegen de zonde te dragen, en daardoor een volkomene verzoening en een eeuwige verlossing voor ons teweeg te brengen.

Correspondentie.

10. J. N. te 's Hage. — In Gen. VI : 3 zegt de Heer: „Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met den mensch; dewijl hij ook vleesch is; *en zijne dagen zullen zijn honderd en twintig jaren*.” Dat wil zeggen: over honderd en twintig jaren zal Ik door den zondvloed het oordeel brengen over dit goddeloos geslacht. Daar nu Noach in den brief van Petrus de prediker der gerechtigheid wordt genoemd, zoo gaat men zeker niet bezijden de waarheid, wanneer men zegt, dat Noach 120 jaren lang het evangelie aan zijne tijdgenooten verkondigd heeft. Het laatste vers van Gen. is een deel van het geslachtsregister, en wat in de eerste verzen van Hoofdstuk VI verhaald wordt, vond plaats 20 jaren vóór de geboorte van Sem, Cham en Jafeth.

Zonder bloedstorting geen vergeving.

Aan het slot van ons artikel „Wanneer heeft Christus den toorn Gods gedragen?” zeiden wij, dat de leer, dat Jezus gedurende zijn geheele leven de zonden gedragen heeft ter onzer verzoening, de uitspraak der Schrift: *zonder bloedstorting is geen vergeving*, ter zijde stelt. Om het groote gewicht der zaak wenschen wij nog enkele oogenblikken hierbij stil te staan. De Schrift is op dit punt zoo beslist mogelijk. Een tal van uitspraken leert ons, dat onze verzoening en verlossing, onze rechtvaardiging en heiliging, de vergeving onzer zonden, ja alle andere zegeningen, die ons deel zijn geworden, eenig en alleen het gevolg, de vrucht zijn van den dood van Jezus, van zijne bloedstorting aan het kruis; en daartegenover staat geen enkele uitspraak, die deze zegeningen voorstelt als de vrucht van Jezus' leven op aarde.

Eéne enkele Schriftuurplaats, die ik hier wensch aan te halen, en die al de menschelijke redeneeringen omtrent dit punt, omverwerpt, zou voldoende zijn om het bovengezegde te bewijzen. Ik bedoel Hebreëen IX van het elfde vers af. Ik onderstreep de woorden, waarop het vooral aankomt. „Maar Christus, gekomen als Hoogepriester der toekomstige goederen, is door den meerderen en volmaakteren tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is niet van deze schepping, noch door het bloed van bokken en kalveren, *maar door zijn eigen bloed eens voor altijd ingegaan in het heiligdom, een eeuwige verlossing verworven hebbende*. Want indien het bloed van bokken en stieren en de asch eener jonge koe, gesprengd op de onreinen, heiligt tot de reinheid des vleesches, *hoeveel*

te meer zal het bloed van Christus, die door den eeuwigen Geest zichzelven onberispelijk Gode heeft opgeofferd, uw geweten reinigen van doode werken, om den levenden God te dienen. En daarom is Hij middelaar eens nieuwen verbonds, opdat, nu de dood heeft plaats gevonden tot verlossing van de overtredingen onder het eerste verbond, de geroepenen de belofte der eeuwige erfenis ontvangen zouden. (Want waar een testament is, daar is het noodig, dat de dood des testamentmakers tusschenkomt; want een testament is van kracht, als men gestorven is, dewijl het nimmer kracht heeft, zoolang de testamentmaker leeft.) Waarom ook het eerste verbond niet zonder bloed is ingewijd; en met bloed worden bijna alle dingen gereinigd naar de wet, en zonder bloedstorting is geen vergeving. Het was dan noodig, dat de zinnebeelden van de dingen, die in de hemelen zijn, hierdoor gereinigd werden, *maar de hemelsche dingen zelve door betere slachtoffers dan deze.* Want Christus is niet ingegaan in het met handen gemaakte heiligdom, een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons, noch ook, opdat Hij zichzelven dikmaals zou opofferen, gelijk de hogepriester alle jaar ingaat in het heiligdom met vreemd bloed; anders had hij van de grondlegging der wereld af dikmaals moeten lijden. *Maar nu is Hij eenmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen door de offerande van zichzelven.* En gelijk het den menschen gezet is, eenmaal te sterven en daarna het oordeel, zoo zal ook Christus, *eenmaal opgeofferd om veler zonden te dragen*, ten tweeden male zonder zonden verschijnen aan hen, die hem verwachten tot behoudenis."

Uit deze woorden des Apostels blijkt:

1°. dat Christus, door met zijn eigen bloed eens voor altijd in te gaan in het hemelsche heiligdom, *een eeuwige verlossing* verworven heeft;

2°. dat het bloed van Christus *ons geweten reinigt* van doode werken;

3°. dat *de verlossing van de overtredingen onder het*

eerste verbond alleen is door den dood van Christus ;

4°. dat er *zonder bloedstorting geen vergeving* is ;

5°. dat *de hemelsche dingen* door het bloed van Christus *gereinigd zijn* ;

6°. dat Christus door zijnen dood *de zonde heeft te niet gedaan* ;

7°. dat Christus eenmaal geofferd is *om veler zonden te dragen*.

Doch wij behoeven ons bij deze woorden des Apostels, hoe afdoende die ook zijn, niet te bepalen.

Waardoor zijn wij met God verzoend geworden ? „Wij, die zondaren waren, *heeft Hij nu ook verzoend*, in het lichaam zijns vleesches, *door den dood*, om ons heilig en onberispelijk en onstraffelijk voor zich te stellen.” (Kol. I : 22.) „Vijanden zijnde zijn wij *met God verzoend geworden door den dood zijns Zoons*.” (Rom. V : 10.)

Waardoor zijn wij gerechtvaardigd ? „Allen hebben gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods, en worden *om niet gerechtvaardigd*, door zijne genade, *door de verlossing, die in Christus Jezus is, dien God heeft gesteld tot een genadetroom door het geloof in zijn bloed*.” (Rom. III : 23—25.) Wij zijn „*gerechtvaardigd door zijn bloed*.” (Rom. V : 9.)

Waardoor hebben wij de vergeving onzer zonden ? *De verlossing, die wij hebben door zijn bloed, is de vergeving der misdaden*. (Efez. I : 7.) „*Zonder bloedstorting is geen vergeving*.” (Hebr. IX : 12.) „*Het bloed van Jezus Christus, zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonde*.” (1 Joh. I : 7.) „Hem, die ons liefheeft, en *ons van onze zonden gewaschen heeft in zijn bloed*,” zingt de Gemeente des Heeren in Openb. I : 5.

Waardoor hebben wij vrede met God ? Christus *heeft vrede gemaakt door het bloed zijns kruises*. (Kol. I : 20.)

Waardoor zijn wij Gods eigendom geworden ? „Gij zijt geslacht, en *hebt ons Gode gekocht met uw bloed uit alle geslacht en taal en volk en natie*,” zoo zingt de Gemeente in den hemel. (Openb. V : 9.)

Waardoor zijn wij geheiligd ? Wij zijn geheiligd door

den wil van God, „door middel van de offerande des lichaams van Jezus Christus, eens voor altijd geschied.” (Hebr. X : 10.) „Daarom heeft ook Jezus, opdat hij door zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden.” (Hebr. XIII : 12.) „Door heiliging des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus.” (1 Petr. I : 2.)

Waardoor hebben wij een gereinigd geweten? Door het bloed van Christus is ons geweten gereinigd van doode werken, om den levenden God te dienen; (Hebr. IX : 14.) en door het bloed van Christus zijn onze harten besprengd, en alzoo gereinigd van het kwaad geweten. (Hebr. X : 22.)

Waardoor is onze oude mensch of het lichaam der zonde teniet gedaan? Onze oude mensch is „met Christus gekruisigd, opdat het lichaam der zonde te niet gedaan zij, opdat wij niet meer de zonde dienen.... Want dat Hij gestorven is, is Hij eens voor altijd der zonde gestorven, en dat Hij leeft, leeft Hij Gode.” (Rom. VI : 6, 10.) „Die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruisigd met de hartstochten en begeerten.” (Gal. V : 24.)

Hoe zijn wij van de wereld verlost? Alleen door het kruis van onzen Heer Jezus Christus, door wien de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld. (Gal. VI : 14.) Daarom kende de Apostel niemand meer naar het vleesch, zelfs Christus niet. Alles was een nieuwe schepping. Door den dood van Christus was het oude voorbijgegaan. (2 Kor. V : 16, 17.) En willen wij leven door de kracht des goddelijken levens, dan moeten wij altijd de dooding van Jezus in het lichaam omdragen, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam openbaar worde. (2 Kor. IV : 10.)

Op welke wijze zijn wij van den vloek en van de macht der wet bevrijd? Alleen door den dood van Christus, en in geen en deele door zijn leven of door zijne wetsvervulling. „Christus heeft ons vrijgekocht van den vloek der wet, een vloek voor ons geworden zijnde; want er staat geschreven: „Vervloekt is een ieder, die aan het hout hangt.” (Gal. III : 13.) „Alzoo zijt ook gij, mijne broeders! der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij eens

anderen zoudt worden, van Hem, die uit de dooden is opgewekt, opdat wij Gode vrucht dragen." (Rom. VII: 4.) „Want ik ben door de wet aan de wet gestorven, opdat ik Gode leve. Ik ben met Christus gekruisigd, en ik leef niet meer ik, maar Christus leeft in mij." (Gal. II: 19, 20.)

Wat is het hoofddoel van Jezus' komst op aarde? het fundament van zijne heerlijkheid als mensch? „Wij zien Jezus, die een weinig minder dan de engelen geworden was, *vanwege het lijden des doods, met heerlijkheid en eer gekroond*, opdat hij door de genade Gods voor alles den dood smaken zou." (Hebr. II: 9.)

Waardoor is de macht des Satans verbroken? „Dewijl dan de kinderen bloed en vleesch deelachtig zijn, zoo heeft ook hij desgelijks deel daaraan genomen, *opdat hij door den dood te niet zou doen hem, die de macht des doods had*, dat is den duivel, en allen verlossen zou, die door vreeze des doods, hun geheele leven door, aan de slavernij onderworpen waren." (Hebr. II: 14, 15.) De overheden en de machten ontbloot hebbende, heeft Hij hen in het openbaar tentoongesteld en *door het kruis* over hen getriomfeerd. (Kol. I: 15.)

Waardoor zal de reiniging en de verzoening aller dingen tot stand worden gebracht? Door het bloed van Christus. „Want het was het welbehagen der gansche volheid in Hem te wonen, en *door Hem alle dingen tot zichzelf te verzoenen, vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises*, door Hem, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen, die in de hemelen zijn." (Kol. I: 20.) „Het was dan noodig, dat de zinnebeelden van de dingen, die in de hemelen zijn, hierdoor (dat is door bloed) gereinigd werden, maar *de hemelsche dingen zelve door betere slachtoffers dan deze*." (Hebr. IX: 23.)

Uit kracht waarvan is de groote Herder der schapen uit de dooden wedergebracht? „*Door het bloed des eeuwigen verbonds*." (Hebr. XIII: 20.)

Waardoor is ons de toegang verleend tot het hemelsche heiligdom? „Wij hebben vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom *door het bloed van Jezus*, den nieuwen

en levenden weg, dien Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel heen, *dat is zijn vleesch.*" (Hebr. X : 19, 20.) En toen Jezus gestorven was, scheurde het voorhangsel van boven naar beneden, en was de weg tot God geopend.

Hoe is Jezus geworden het aantrekkingspunt voor de zijnen? „En ik, *wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn*, zal allen tot mij trekken," zoo sprak Jezus. „En dit zeide hij, *aanduidende, welk een dood hij sterven zou*," voegt Johannes er bij. (Joh. XII : 32, 33.) „Indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, blijft het alleen, maar indien het sterft, draagt het veel vrucht." (vs. 24.) Geen vereeniging met Christus dan in de opstanding, en dus geen vereeniging met Hem dan door zijnen dood henen.

Waardoor is de middelmuur der omtuining verbroken, en tusschen Joden en Heidenen vrede gemaakt? *Alleen door zijn kruis.* „Want hij is onze vrede, die beiden één gemaakt en den middelmuur der omtuining verbroken heeft, toen hij in zijn vleesch de vijandschap, de wet der geboden, bestaande in inzettingen, te niet gedaan had, opdat hij die twee in zichzelf tot éénen nieuwen mensch zou scheppen, vrede makende, *en beiden in één lichaam met God verzoenen zou door het kruis*, de vijandschap door *hetzelfde* gedood hebbende." (Efez. II : 14.)

En slaan wij nu nog ten slotte onzen blik op de beide instellingen, door den Heer aan zijne Gemeente gegeven, waarin het geheele werk van Christus wordt afgebeeld — op den doop en het avondmaal.

Door den doop belijden wij met Christus te zijn gestorven, van de wereld afscheid genomen te hebben, om voortaan in nieuwhed des levens te wandelen. „*Wij zijn dan met Hem begraven door den doop tot den dood*, opdat, gelijk Christus uit de dooden opgewekt is door de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij zouden wandelen in nieuwhed des levens." (Rom. VI : 1.) „*Zijnde met hem begraven in den doop*, in welken gij ook mede opgewekt zijt door het geloof in de werking Gods, die hem uit de dooden heeft opgewekt." (Kol. II : 12.)

En aan het avondmaal, 't welk Jezus instelde ter zijner gedachtenis, gaf Hij in brood en drinkbeker de zinnebeeldige voorstelling *van zijn voor ons overgegeven lichaam en van zijn voor ons vergoten bloed*. Wij verklaren daar aan dien gezegenden disch, dat wij gemeenschap hebben aan het lichaam en aan het bloed van Christus; en wij verkondigen daar, zoo dikwijls wij dat brood eten, en den drinkbeker drinken, *den dood des Heeren*, totdat Hij komt. (1 Kor. X:16, XI:28.) Toen Jezus aan den avond van den dag zijner opstanding in het midden zijner discipelen verscheen, zeide Hij: „Vrede zij ulieden”, en toonde hun daarbij de teekenen in zijne handen en zijne zijde, als wilde Hij zeggen: „*Vrede door het bloed mijns kruises.*” En in den hemel, als wij den troon van God omringen, en onze lofzangen den Heere brengen zullen, is in het midden van den troon: *een Lam, staande als geslacht*, tot wiens eer de heiligen zingen: „*Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed uit alle geslacht en taal en volk en natie.*”

Derhalve zijn al de zegeningen, die het deel der verlostten geworden zijn, een gevolg van den dood en de bloedstorting van Christus. Onze rechtvaardiging en heiliging, onze verzoening en verlossing, de vergeving onzer zonden en den vrede met God, onze vereeniging met Christus en het bezit van het eeuwige leven en de eeuwige heerlijkheid, en zoovele andere zegeningen, als ons deel geworden zijn — zij zijn alleen ons deel geworden door den dood van Christus. En evenzeer is het teniet doen der zonde, de overwinning over den duivel, de verzoening des heelals, de heerlijkheid van Christus als koning Israëls en der volken eenig en alleen het gevolg van Jezus' lijden en sterven aan het kruis. Hoe belangrijk en noodzakelijk het leven van Christus ook geweest is — gelijk wij in ons vorig nummer aantoonde — zoo heeft dit leven ons de verzoening en verlossing, de reiniging en de vergeving niet aangebracht. Het kon dit niet doen. De Heere Jezus zou geheel alleen gebleven zijn; niemand

zou ooit met Hem zijn verbonden geworden; niemand had ooit deel gekregen aan de heerlijkheid, indien Hij niet gestorven ware. Zijn leven — van het begin tot aan het einde — was een liefelijke reuk voor God; zijne gehoorzaamheid verheerlijkte God; zijne wetsvervulling rechtvaardigde de eischen van God; maar dit alles kon in geen enkel opzicht onze zonden verzoenen, onze schuld bedekken, den vloek der wet van ons wegnemen; *daartoe was zijn dood noodzakelijk*. Zijn heilig leven veroordeelde ons des te meer. Maar nu Hij, die geen zonde gekend of gedaan heeft, zich in onze plaats in den dood overgaf, en zoo doende de door ons verdiende straf onderging; nu Hij, die de wet geheel vervulde en hare eischen verheerlijkte, een vloek werd voor ons door aan een kruis te sterven, — nu zijn wij vrij van de straf en de zonde en den vloek.

„De waarachtige genade Gods, in welke gij staat.”

God is ons geopenbaard als de „*God van alle genade*,” en de positie, waarin wij gesteld zijn, is die van „te smaken, dat de Heer *goedertieren* is.” Hoe moeilijk valt het ons *dit* te gelooven — dat de Heer *genadig* is. Het natuurlijk gevoel van ons hart is: „Ik weet, dat gij een hard mensch zijt.” Van natuur missen wij allen het verstand van *de genade Gods*.

Somtijds wordt er gedacht, dat genade wil zeggen, dat God *de zonde niet in aanmerking neemt*; maar, neen! de genade vooronderstelt, dat de zonde iets zoo afschuwelijk slecht is, dat God ze niet dulden kan. Stond het in 's menschen macht, na onrechtvaardig en boos geweest

te zijn, zijn wegen te veranderen en zichzelf te verbeteren, zoodat hij voor God bestaan kon, dan ware er geen behoefte aan *genade*. Het feit zelf, dat de Heer genadig is, bewijst, dat de zonde iets zoo slecht is, dat, nu de mensch een zondaar is, zijn toestand gansch verdorven en hopeloos is, en alleen *vrije genade* hem helpen en zijn nood vervullen kan.

Wij moeten leeren, wat God voor ons is, niet uit onze eigen gedachten, maar uit hetgeen Hijzelf geopenbaard heeft, dat Hij is, namelijk „de God van alle *genade*.” Op het oogenblik, dat ik versta een zondig mensch te zijn, en dat nochtans God, wetende hoever mijne zonde zich uitstreckte, en hoe hatelijk die zonde was, tot mij kwam, versta ik wat *genade* is. Het geloof doet mij zien, dat God grooter is dan mijne zonde, en dat niet mijne zonde grooter is dan God.

De Heer, van Wien ik weet, dat Hij zijn leven voor mij heeft afgelegd, is dezelfde Heer, met Wien ik elken dag van mijn leven te doen heb, en al zijne handelingen met mij gaan uit van hetzelfde beginsel van *genade*. Het groote geheim om op te wassen is op te zien tot den Heer als de *genadige God*. Hoe kostelijk, hoe versterkend is het te weten, dat Jezus op dit oogenblik dezelfde liefde jegens mij gevoelt en oefent, als toen Hij voor mij stierf aan het kruis.

Dit is een waarheid, die door ons toegepast behoort te worden in de meest gewone alledaagsche omstandigheden des levens. Vooronderstel, bij voorbeeld, dat ik bij mijzelf een boos humeur ontdek, 't welk ik moeielijk kan overwinnen; laat ik het dan brengen tot Jezus als mijn Vriend — en er gaat kracht van Hem uit, naar ik ze behoef. Het geloof moet altijd in werking gebracht worden tegen de verzoeking; niet mijn eigen pogen, want dat is altijd ontoereikend. De bron van ware kracht ligt in het bewustzijn, dat de Heer *genadig* is. De natuurlijke mensch in ons gelooft nooit, dat Christus de eenige bron van kracht en van allen zegen is. Vooronderstel dat mijne ziel uit de gemeenschap is, dan zegt het natuurlijke

hart: „ik moet de oorzaak hiervan verbeteren, alvorens ik tot Christus komen kan;” maar *Hij is genadig*, en dit wetende, moet ik onmiddellijk tot Hem wederkeeren, juist zooals ik ben, en daarna mijzelf diep voor Hem verootmoedigen. Het is alleen in *Hem* en door *Hem*, dat wij zullen vinden hetgeen onze zielen herstellen zal. Verootmoediging *in zijne tegenwoordigheid* is de eenig ware verootmoediging. Indien wij voor Hem erkennen, dat wij zijn *juist zooals wij zijn*, dan zullen wij vinden, dat Hij ons niets zal bewijzen dan alleen *genade*

Het is Jezus, die blijvende rust schenkt aan onze zielen, niet wat wij aangaande onszelf denken. Het geloof denkt nooit aan hetgeen in onszelf is als grond van rust; het ontvangt, heeft lief en begrijpt, wat God geopenbaard heeft, en wat Gods gedachten zijn aangaande Jezus, in wien God zelf *zijne rust* heeft. Jezus kennende als den schat onzer zielen, oog en hart met Hem vervuld, is het onmogelijk ingenomen te worden met de ijdelheid en de zonde om ons heen; en zoo doende hebben wij ook kracht tegen de zonde en het bederf van ons eigen hart. Wat ik in mijzelf zie, dat niet is in Hem, is zonde; maar dan zal niet het denken aan mijn eigen zonde en eigen boosheid, en het bezig zijn daarmee, mij tot verootmoediging brengen. Daartoe kom ik alleen door te denken aan den Heer Jezus en het zien op de uitnemendheid, die in Hem is. Het is goed afgedaan te hebben met onszelf, en vervuld te zijn met Jezus. Wij hebben het recht onszelf en onze zonden te vergeten; wij hebben het recht alles te vergeten — behalve Jezus.

Er is niets zoo moeielijk voor onze harten als te blijven in het gevoel van *genade*, praktisch het bewustzijn te bewaren, dat wij zijn niet onder de wet, maar onder de *genade*. Het is door *genade*, dat het hart „bevestigd” wordt; maar dan is niets zwaarder voor ons dan werkelijk te begrijpen de volheid der *genade*, die „*genade Gods, in welke wij staan*,” en te wandelen in de kracht en het genot daarvan Het is alleen in de tegenwoordigheid Gods, dat wij ze kunnen kennen, en het is ons

voorrecht in die tegenwoordigheid te zijn. Zoodra wij uit de tegenwoordigheid Gods geraken, zullen *onze eigene gedachten* binnen in ons gaan werken, en onze eigene gedachten kunnen zich nooit verheffen tot de hoogte der *gedachten Gods* omtrent ons, tot de hoogte der „genade van God.”

Het allerminste, wat ik recht had te verwachten, was reine, vrije *genade*, was „*de genade van God*.” Het is alleen in gemeenschap met Hem, dat wij in staat zijn *alles* te beoordeelen volgens *Zijne genade*. Het is onmogelijk, wanneer wij blijven in het gevoel van Gods tegenwoordigheid, dat iets, wat het ook zijn moge, zelfs de toestand van de Gemeente, ons zou schokken; want wij rekenen op God, en dan wordt alles een kring en een plaats voor de werking *Zijner genade*.

Het hebben van zeer eenvoudige denkbeelden omtrent *de genade* is de ware bron onzer kracht als Christenen; en het blijven voor God in het bewustzijn der *genade* is het gansche geheim van heiligheid, vrede en gemoedsrust.

De *genade Gods* is zoo onbeperkt, zoo vol, zoo volmaakt, dat, als wij voor een oogenblik uit de tegenwoordigheid Gods geraken, wij het ware bewustzijn der genade missen en geen kracht hebben om ze te bevatten. Indien wij pogen ze te kennen buiten zijne tegenwoordigheid, zullen wij ze slechts verkeeren in ontuchtigheid. Als wij zien op de eenvoudige werkelijkheid van wat de genade is, dan is zij onbegrensd, zonder perken. Wij mogen zijn wat wij zijn (en het is niet mogelijk slechter te wezen dan wij zijn) in spijt van dit alles, hetgeen God is jegens ons, is Liefde. Noch onze vreugde, noch onze vrede hangen af van wat wij zijn voor God, maar van *wat Hij is voor ons*, en dat is: *genade*.

Genade vooronderstelt al de zonde en boosheid, die in ons is, en bestaat in de openbaring, dat door Jezus al die zonde en boosheid is weggedaan. Een enkele zonde is afgrijselijker voor God dan duizend zonden, ja, dan al de zonden der wereld zijn voor ons; en toch behaagt het

God met de volledigste kennis van wat *wij* zijn, jegens ons niets anders te zijn dan Liefde.

In Rom. VII wordt de toestand beschreven van iemand, die is levend gemaakt, maar wiens geheele stelsel van redeneeringen het *eigen ik* tot middelpunt heeft hij houdt geen rekening met *de genade*, met het eenvoudig feit, dat, hoe ook zijn toestand is, laat hem zoo slecht zijn als hij kan, *God Liefde is* en alleen liefde jegens hem. In plaats van op God te zien, is het alles „Ik”, „Ik”, „Ik”. Het geloof ziet op God, zooals Hij zich openbaard heeft in genade. Mag ik u vragen: „Is het eigen-ik of mijn toestand het voorwerp des geloofs?” Neen, het geloof maakt nooit zijn voorwerp van hetgeen in *mijn hart* is, maar van *Gods openbaring van Zichzelven in genade*

De genade heeft betrekking op hetgeen God is, en niet op hetgeen wij zijn, uitgenomen echter dat juist de grootheid onzer zonden slechts de uitgebreidheid der „genade Gods” verheerlijkt.

Terzelfdertijd moeten wij ons herinneren, dat het doel en de noodzakelijke uitwerking der genade is: onze zielen in gemeenschap te brengen met God — ons te heiligen door de ziel tot de kennis van God te voeren en tot het liefhebben van Hem. Daarom is de kennis der genade de ware bron van heiligmaking.

De zegepraal der genade wordt hierin gezien, dat, toen 's menschen vijandschap Jezus van de aarde had verworpen, Gods liefde door middel van diezelfde handeling verlossing had aangebracht, en tusschen getreden was om verzoening te doen voor de zonde dergenen, die Hem hadden verworpen. In het aangezicht van de volledigste ontwikkeling van 's menschen zonde, ziet het geloof de volkomenste ontvouwing van Gods genade. Ik ben van de genade afgegaan, indien ik den geringsten twijfel of de minste aarzeling heb omtrent Gods liefde. Ik zal dan spreken: „Ik ben ongelukkig, wjl ik niet ben, wat ik zou wenschen te zijn.” Daarover loopt echter de vraag niet; maar hierover: of *God* is, wat wij wenschen zou-

den, dat Hij was; of Jezus alles is, wat wij zouden kunnen wenschen. Indien het bewustzijn van ons bestaan, van wat wij in onszelf vinden, eenige andere uitwerking heeft dan, bij zelfverootmoediging, ons te doen toenemen in aanbidding van hetgeen God is, dan hebben wij het terrein der *genade alleen* verlaten. Is er droefheid en wantrouwen in uw gemoed, zie of het niet is, omdat gij altijd roept: „Ik”, „Ik”, en Gods genade uit het oog verliest.

Het is beter te denken aan hetgeen God is dan aan hetgeen wij zijn. Dit zien op onszelf is in den grond werkelijke hoogmoed, gemis aan besliste overtuiging, dat wij *nergens toe deugen*. Zoolang wij dit niet zien, wenden wij nooit geheel den blik van onszelf af op God. Op Christus ziende, is het ons voorrecht onszelf te vergeten. *De ware ootmoed bestaat niet zoozeer in het hebben van slechte gedachten over onszelf, als in het in 't geheel niet denken aan onszelf. Ik ben te slecht om waard te zijn, dat aan mij gedacht worde.* Wat ik noodig heb, is mijzelf te vergeten en te zien op God, die inderdaad al mijne gedachten waardig is. Als het noodig is ootmoedig gestemd te worden omtrent mijzelf, wees er zeker van, dat dit de weg daartoe is.

Geliefden, indien wij zeggen kunnen, gelijk in Rom. VII: „In mij, dat is in mijn vleesch, woont *geen goed*,” dan hebben wij juist lang genoeg over onszelf gedacht. Laat ons nu voortaan denken aan Hem, die jegens ons gedachten gehad heeft ten goede en niet ten kwade, lang vóór wij eenige gedachte over onszelf hadden gemaakt. Laat ons zien, wat zijne gedachten van genade omtrent ons zijn, en de woorden des geloofs tot de onze maken. „Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?”

J. N. D.

't Is alles goed.

't Is alles goed, wat komt van God,
 Al komt het door de menschen:
 Verbittring van ons deel en lot,
 Verijdding onzer wenschen;
 De hand eens vijands hou hem op:
 De Hemelvader vult den kop.

O zie dan, zie den mensch voorbij,
 En vest op God uw oogen!
 't Is geen vergif, maar artsenij,
 En zal uw kracht verhoogen.
 De teug zij bitter in den mond:
 Zij maakt het kranke hart gezond.

N. B.

Correspondentie.

11. M. v. W. te Hillegersberg. — Zooals ik in mijne Beschouwing over de Openbaring gezegd heb, is het mijne meening, dat de verzegeling der 144,000 uit de twaalf stammen Israëls, in Openb. VII, niet bestaat in een *uitwendig* teeken aan hunne voorhoofden, maar daarin, dat zij openlijk door God als de zijnen worden afgezonderd, en als zoodanig op aarde gekend zijn.

12. T. B. te 's Hage. — In Rom. VIII : 33 vraagt de Apostel: „Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?” Zal God dit doen? Neen, want „God is het, die rechtvaardigt,” en wie zou dan kunnen verdoemen? Zal Christus dit doen? Neen, want Christus heeft gedaan en doet alles voor de zijnen; Hij is gestorven en opgewekt; Hij zit aan Gods rechterhand en bidt voor ons; wie zou ons dan van de liefde van Christus kunnen scheiden? Terwijl dit alles, wordt samengevat in de heerlijke slotwoorden van dit Hoofd-

stuk: „Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven . . . ons zal kunnen scheiden van de *liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heer.*”

13. B. L. te Zaandam vraagt, of de woorden van Paulus in 1 Kor. VII: „zeg ik, niet de Heer” ook geïnspireerd zijn. Hij voegt er bij: „Het komt mij voor, dat de Heilige Geest Paulus ook die woorden deed schrijven, evenals dezelfde Geest hem elders doet spreken over een reismantel en perkamenten.”

Dit is ook mijn gevoelen. Al wat in den Bijbel staat, is, zooals het er staat, den heiligen schrijvers door den Heiligen Geest in de pen gegeven. Als dus Paulus zegt: „Doch aan de overigen zeg ik, niet de Heer”; en: „Aangaande de maagden heb ik geen bevel des Heeren, maar ik geef mijn gevoelen, als die barmhartigheid van den Heer gekregen heb om getrouw te zijn”; (vs. 25.) en eindelijk: „Doch zij is gelukkiger, indien zij zóó blijft, naar mijn gevoelen, en ik meen ook den Geest Gods te hebben,” dan deed de Heilige Geest hem dit eveneens terneerschrijven als de woorden: „Maar aan de getrouwen beveel ik — niet ik, maar de Heer — dat de vrouw van den man niet scheidt”, (vs. 10.) en „hetgeen ik u schrijf, is des Heeren gebod.” (1 Kor. XIV:37.) De Heilige Geest heeft gewild, dat wij het onderscheid zouden kennen tusschen de bepaalde geboden, die Paulus van den Heer ontvangen had, en hetgeen hij door de wijsheid, die de Geest hem gegeven had, als goed en nuttig had leeren kennen; en daarom heeft hij Paulus deze dingen aldus doen neerschrijven.

Dit is een punt van groot gewicht. Paulus toch onderscheidt dus zeer bepaald tusschen hetgeen hij als *openbaring* van den Heer, *door inspiratie*, ontvangen had, en hetgeen zijn eigen gevoelen was. Hoe belangrijk het ook was om dat gevoelen te kennen, en hoe wijs het ook zijn mocht om er zich naar te regelen, omdat het het gevoelen was van iemand, die barmhartigheid van den Heer gekregen had om getrouw te zijn, en die op bijzondere wijze door den Geest Gods werd bestuurd, zoo was het toch geen openbaring van God, gelijk al het andere, dat ons door den Apostel wordt medegedeeld. Ons geloof aan de inspiratie wordt hierdoor belangrijk versterkt. In een geval — en dit is het eenige in Paulus' brieven — waar de Apostel geen rechtstreeksche mededeeling van God ontvangen had, zegt hij dit uitdrukkelijk, waaruit volgt, dat hij al het

overige als een openbaring van God, als geboden des Heeren mededeelt. In 1 Kor. II zegt hij, dat hij niet alleen ontvangen had den Geest, die uit God is, om die dingen, die God hem geschonken had, te weten, maar dat hij ook deze dingen verkondigde met *woorden*, die de Geest leert, aldus geestelijke dingen met geestelijke woorden mededeelende.

14. C. V. te Rotterdam vraagt naar de beteekenis van de woorden in Luk. VI: 35: „Leent, zonder iets weder te hopen.”

Uit het verband blijkt, dat de Heer wil, dat wij barmhertigheid zullen bewijzen, zelfs aan onze vijanden. Is iemand in nood, dan moeten wij hem leenen, zonder aan weder ontvangen te denken. Zoo doende, zullen wij ware zonen des Allerhoogsten zijn, want Hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen. Doen wij dit niet, dan zijn wij gelijk aan de zondaars, die alles doen uit eigenbelang. — Van geld leenen om zaken te drijven, is hier in het geheel geen spraak. Dat is in de meeste gevallen niet aan te raden.

15. M. v. W. te Hillegersberg vraagt, of David's vlucht voor Absalom goed- of afgekeurd moet worden. (2 Sam. XV.)

De opstand van Absalom, hoe schuldig ook, en hoe zwaar ook door God gestraft, was een oordeel des Heeren over de zonde van David. De Heer had gezegd: „Het zwaard zal van uw huis niet wijken.” David wist en gevoelde dit; en hij onderwierp zich daaraan, en *daarom* nam hij de vlucht, het aan den Heere overlatende hem te redden en terug te brengen. Het was dus onderwerping aan het oordeel Gods, en derhalve geloof en geen lafhartigheid of eigenwil. De uitkomst heeft zulks klaarlijk bewezen.

De roode vaars.

De boeken Levitikus en Numeri stellen ons de *offerande voor de zonde* uit drie oogpunten voor: de groote verzoendag, (Lev. XVI.) het zond- en schuldoffer, (Lev. IV, V.) en de offerande der roode vaars. (Num. XIX.) Laat ons, voor wij overgaan tot het laatstgenoemde, dat voornamelijk het onderwerp der volgende bladzijden zal uitmaken, een oogenblik stilstaan bij de twee andere soorten van offers.

DE GROOTE VERZOENDAG.

(LEV. XVI.)

Door het paaschoffer en den tocht door de Roode Zee had God de Israëlieten vrijgekocht, hen beschuttende voor het oordeel over en bevrijdende uit de slavernij van Egypte, om hen ten slotte in het beloofde land te voeren. Terstond na hun komen in de woestijn waren zij het volk Gods uit kracht der verzoening; van dat oogenblik af kon God in het midden van hen wonen. Maar feitelijk was Israël een volk in het vleesch, bevlekt door de zonde; en de ark des verbonds „woonde met hen in het midden hunner ongerechtigheden.” (Lev. XVI : 16.) Dit kon God, die heilig en rechtvaardig is, niet dulden, want anders zou Hij zijn karakter verloochend en getoond hebben, dat de zonde niet elke betrekking tusschen den mensch en Hem afbrak. God moest dus een middel vinden om Israël voor zich te laten verschijnen, zonder aan Zijne eer te kort te doen en Zijn karakter te verloochenen, — een middel om het heiligdom, Zijne woning, van alle

ongerechtigheden, die de tegenwoordigheid van een onrein volk daaraan deden vastkleven, te reinigen — een middel om dat volk vrijmoedigheid te geven, tot Hem te naderen. Dit middel verschafte God aan Israël in de offeranden van den *grooten Verzoendag*.

De eerste der vier handelingen, die dezen dag kenmerkten, tevens de meest gewichtige, was het ingaan van den Hoogepriester in het heilige der heilige met het bloed van den var voor *zichzelven* en met het bloed van den bok voor *het volk*.

Dit bloed, gesprengd *op* en *voor* het verzoendeksel, kondigde de waarde van het offer aan ter verzoening van het volk met God, en bewees de kracht van dat offer, waardoor Israël tot God kon naderen. De reiniging van het heiligdom was de voorafschaduwing van de verzoening aller dingen, (zie Kol. I : 19, 20.) de reiniging van de geheele schepping, bevlekt door de zonde, welke schepping eens in volmaakte overeenstemming met God zal gebracht worden, zoodat God met de menschen kan wonen. (Zie Openb. XXI : 3.)

Wanneer de hoogepriester uit het heilige kwam, was dit een teeken voor het volk, dat het offer was aangenomen, en de kwestie der zonde geregeld was tusschen den vertegenwoordiger van Israël en God. En eindelijk werden de zonden van het volk beleden op het hoofd van den weggaanden bok, en weggedragen naar een plaats, waar niemand woonde, zoodat zij niet konden terug gevonden worden.

De wet kon evenwel niets *volmaken*. Wat de werkelijke kracht van dien grooten Verzoendag aangaat, weten wij, dat het bloed van bokken en stieren de zonden niet wegneemt; de verzoening, zelfs al zou zij werkelijke kracht gehad hebben, was slechts van waarde gedurende den tijd van één jaar, ja wat meer zegt, alles wat er op dien dag gedaan werd, was een getuigenis, dat de weg tot het heiligdom nog niet geopend was, dat de voorhang bleef bestaan, en dat de zondige mensch verbannen was van het heiligdom, waar God woont.

Maar wat Israël niet had en slechts als door een nevel in de toekomst kon gadeslaan, bezitten de Christenen *nu* op een volkomene wijze. Het is de groote waarheid, in den brief aan de Hebreërs ontwikkeld. Het bloed van Christus, wiens offer nooit zal vernieuwd worden, heeft een *eeuwige* kracht. De Hoogepriester, Christus, is niet in het heiligdom met handen gemaakt, maar in den hemel zelven ingegaan, en heeft zich gezet ter rechterhand Gods. Het voorhangsel is gescheurd, de weg is open, en de aanbidder kan vrijelijk in het heiligdom doordringen zonder bewustzijn van zonden. Het einde van hoofdstuk IX der Hebreërs *) beantwoordt aan de vier handelingen van dezen plechtigen dag. Wij vinden er:

1°. dat, evenals de hoogepriester met het bloed in het heiligdom intrad, zoo ook Christus, na zich aan God zonder vlek te hebben vertoond, in den hemel zelf binnengegaan is, om daar voor Gods aangezicht te verschijnen; (vs. 24.)

2°. dat Hij nu, in de voleinding der eeuwen, eens voor altijd geopenbaard is om de zonde te niet te doen door de offerande van Zichzelven (vs. 26.) — welke tenietdoening overeenkomt met de reiniging van het heiligdom;

3°. dat, evenals de weggaande bok, Christus eenmaal geofferd is om veler zonden te dragen; (vs. 28.)

4°. dat Hij, gelijk de hoogepriester uit het heiligdom uitkwam, ten tweeden male zonder zonde zal verschijnen aan hen, die Hem verwachten, tot behoudenis. (vs. 28.)

Dit type van den grooten Verzoendag heeft dus zijn geheele verwezenlijking in Christus gevonden. Hoewel wij de zonde nog niet te niet gedaan zien, zoo weten wij toch, dat het werk, dat daaraan ten grondslag ligt, volbracht is. Hoewel *onze* Hoogepriester nog in het heiligdom verborgen is, zoo hebben wij toch de volkomene zekerheid, door den Heiligen Geest, ons uit den hemel

*) Deze geheele brief, behalve een of twee bijzonderheden, behandelt uitsluitend de offeranden van den grooten Verzoendag, iets dat wel geschikt is om het onmetelijke belang van dien dag voor ons, als type, te doen uitkomen.

gezonden, dat onze betrekking met God onveranderlijk is; en wij hebben niet gelijk Israël het uitkomen van den Hoogepriester noodig om dit te weten. En evenwel verwachten wij Hem, beter dan Israël, tot behoudenis. Eindelijk, indien onze zonden van voor het aangezicht Gods zijn weggenomen, dan zijn zij het ook van onze gewetens; in een onbewoonde streek gedragen, zal zelfs het oog van God ze nooit terugvinden.

HET ZONDOFFER.

(LEV. IV.)

Het vierde Hoofdstuk van Levitikus behandelt een geheel ander geval dan het zestiende hoofdstuk. Hier is het niet de vraag, hoe God te midden van Zijn volk kan wonen, of liever op welken grondslag Hij betrekking met hen kan aanknoopen en onderhouden, maar hier wordt getoond, op welken grondslag het volk of een persoon tot God kon naderen, als de gemeenschap door een bijzondere zonde verbroken was. Wat terstond in dit hoofdstuk (evenals in het geval der roode vaars) de aandacht trekt, is dat het er hier niet om gaat, om een betrekking aan te knopen met een God, die rechtvaardig blijft, als Hij den geloovige rechtvaardigt, maar dat er sprake is van herstelling in de gemeenschap voor elke zonde, die het genot daarvan verstoord heeft. *) Daarom volgt het zondoffer op het dankoffer, waarvan in hoofdst. III gesproken wordt. Dit laatste offer was het type van de gemeenschap der geloovigen met God, gegrond op het offer van Christus. Indien die gemeenschap door de zonde verbroken was, kon men haar wedervinden op de wijze in hoofdst. IV verklaard.

Laat mij de opmerking maken, voordat wij verder

*) Ik moet hier bijvoegen, dat *inderdaad*, onder de wet, elke zonde de betrekking met God afbrak; vandaar een voortdurende bloedstorting. Behalve dat, vertoonen Lev. IV en V ons nog het zondoffer als een *voldoening*, aan God aangeboden voor iedere verkeerde handeling.

gaan, dat wij zoo weinig de gemeenschap met God genieten. Men kan haar met een enkel woord aldus omschrijven: *met God één van gedachte en gezindheid te zijn*. Ten opzichte waarvan? zult gij zeggen. Ten opzichte van alles; van de zonde, van de wereld, van onszelfen, maar bovenal, ten opzichte van het werk en den persoon van Christus! Hoe weinig genieten wij die gemeenschap, al verstaan wij haar goed; daar zij door de geringste zonde, zelfs in gedachten, afgebroken wordt.

In Levitikus IV zijn de eenige zonden, waarvan sprake is, die in *dwaling* begaan, zonden die het volk of een persoon niet als zoodanig zouden hebben kunnen kennen, indien er niet iemand, met verstand begaafd, geweest was om ze hen te doen kennen. *) Zich op zijne onwetendheid te beroepen en op zijne onbekwaamheid om zijne misslagen te kennen, diende tot niets, want de onwetendheid was reeds een gevolg van de zonde. †) Het waren juist zulke fouten, die deden uitkomen, hoezeer de zonde afschuwelijk is in de oogen van God. Voor deze zonden was het offer noodig, want zij hadden aan den Israëliet elke mogelijkheid ontnomen om tot God te naderen, hetzij voor den voorhang tot de eeredienst, (hoofdst. IV : 6, 17.) hetzij zelfs voor het altaar des brandoffers, (hoofdst. IV : 25, 34.) de plaats, waar de aanbidders persoonlijk voor God wer-

*) Overigens was voor Israël onder de wet voor de zonde *tegen beter weten in* geen hulpmiddel. De wet erkende ze niet. Ieder, die haar bedreef, moest uit het midden des volks weggedaan worden. Zie onder anderen, het geval van Achan, den zondaar tegen beter weten in, die uit het volk moest weggedaan worden, terwijl Israël in hetzelfde geval, maar bij dwaling gezondigd hebbende, in gunst hersteld kon worden. Onder de genade is er een volkomene verzoening voor *alle* zonden: „Het bloed van Jezus Christus reinigt ons van *alle* zonde.” Er is slechts *één* zonde *tegen beter weten in*, die geen vergeving vinden kan, dat is de afzwering van het Christendom, het vaarwel zeggen van Christus en zijn offerande: „Indien wij vrijwillig zondigen, na de kennis der waarheid ontvangen te hebben, blijft er geen offerande meer over voor de zonden.” (Hebr. X : 26.)

†) Zie o.a. dit verschrikkelijke woord in Lev. V : 2: „Indien iemand eenige onreine zaak aangeraakt heeft, en *het hem verborgen gebleven is*, dan is hij onrein en *schuldig*.”

den ontvangen, al naar de volmaaktheid der offerande.

Op deze wijze bood hij, die een zonde door onkunde had begaan, een slachtoffer aan, dat met hem moest vereenzelvigd worden. In sommige gevallen at de priester van het offer, om als het ware de zonde op zich te leggen en van den schuldige af te nemen. Het bloed van het offer, dat men op de plaats zelf sprenkelde, waar hij, die gezondigd had, tot God moest naderen, was een voorzorg, om hem te veroorloven, zijne plaats weer in te nemen. Het offer, buiten de legerplaats verbrand, voldeed de rechtvaardigheid van God, die zich door het oordeel openbaarde; en het verbranden van het vet op het altaar was een bewijs van de volkomene goedkeuring des Heeren over het offer. Bij elke nieuwe zonde, door onkunde bedreven, moest het offer hernieuwd, en het bloed van een offerdier gestort worden, om opnieuw den toegang tot God te banen en den zondaar te veroorloven tot Hem te naderen. Voor den Christen bestaat niets van dit alles. Zoo hij gezondigd heeft, dan komt hij niet aan het bloed van Christus een nieuwe reiniging vragen, en behoeft niet te wachten, totdat een nieuwe bloedstorting hem den weg tot God opene; neen, het op het kruis volbrachte werk is de grondslag zijner verzoening, en heeft eens voor altijd hem in gemeenschap met God gebracht. Hij weet, dat, als hij gezondigd heeft, Christus de verzoening zijner zonden *is* (niet *zal zijn*); en dat, indien hij een voorspraak bij den Vader nodig heeft, hij dien vindt in den persoon van Jezus Christus, die de verzoening zijner zonden bewerkt heeft. De volkomene besprenging, uitgedrukt door het zevenmaal herhalen der handeling, (vs. 17.) *is* voor het aangezicht des Heeren, vóórdat de geloovige in gemeenschap met God gebracht wordt. Wij vinden dus de geheele waarheid, door dit type voorgesteld, in deze woorden van 1 Joh. II : 1, 2 : „Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den rechtvaardige; en hij is het zoenoffer voor onze zonden.”

In de toepassing van de twee voorgaande typen op

den Christen hebben wij gevonden, in het eerste: de verzoening en de betrekking met God eens voor altijd tot stand gebracht; in het tweede: het middel tot herstelling in de gemeenschap, terwijl de grondslag daartoe eens voor altijd in het bloed van Christus rust, dat aan den zondaar veroorlooft tot God te naderen. Maar die twee typen bevatten niet alles, wat noodig is tot het herstel van een ziel, die de gemeenschap verloren heeft. Om deze terug te vinden, moet er nog een grondig gewetensonderzoek plaats hebben, waarover hoofdstuk XIX van het boek Numeri ons eenige bijzonderheden zal leeren.

DE ROODE VAARS.

(NUMERI XIX.)

Het boek Numeri verhaalt ons de reis der Israëlieten door de woestijn, type van de loopbaan eens Christens in deze wereld, gedurende welke hij zich met vele dingen verontreinigt, die de praktische gemeenschap met God afbreken. Het is opmerkenswaardig en belangrijk voor onze gewetens te zien, welke dingen dit zijn. Het zijn niet meer de zonden, uit *onkunde* en *onwetendheid* begaan, zooals in Lev. IV, die anderen ons hebben leeren kennen*), maar zonden uit onoplettendheid en onwaakzaamheid begaan. De *waakzaamheid* alleen is het middel om elke afbreking der gemeenschap met God in onzen wandel te vermijden. Behalve dit karakter hadden die zonden een ander gemeenschappelijk kenmerk. *In alle gevallen*, waarvan ons gesproken wordt, was de verontreiniging veroorzaakt door de aanraking van een *dood lichaam* of van hetgeen daar-

*) Als de hogepriester had gezondigd, (Lev. IV.) wordt er niet gezegd: „Als men zijne zonde aan hem zal bekend gemaakt hebben,” zooals in de verzen 23 en 28. Hoe meer er gemeenschap tusschen God en onze ziel is, des te meer maakt de Heilige Geest, door het Woord op onze gewetens werkende, ons opmerkzaam op de minste zonde, zonder dat wij een tusschenpersoon noodig hebben om er ons op te wijzen.”

mede in verband stond. Men kon zich niet verontschuldigen wegens onkunde, als men verontreinigd was, want iedereen kon weten, wat de dood was. Zij was het volkomenste en tastbaarste *bewijs* der zonde: „Ten dage als gij daarvan eet, zult gij zekerlijk sterven.” „De bezoldiging der zonde is de dood.” De zonde was dus door hare gevolgen openbaar gemaakt, zoodat iemand, die met den dood in aanraking kwam, geen enkele verontschuldiging kon voortbrengen.

De verontreiniging bij de aanraking van een doode kon in twee plaatsen geschieden: *in de tent* en *op het open veld*. In het tweede geval was de persoon zelf alleen verontreinigd; in het eerste geval strekte de verontreiniging zich uit tot alles, wat in de tent was, en vooral tot elk *ongedekt* vat.

Hoe veelvuldig komt deze laatste verontreiniging onder de Christenen voor! Als men in het open veld, in het openbaar te midden der wereld is, dan is men gewoonlijk waakzamer, omdat men weet, dat men door vijanden gade geslagen wordt, die ons gaarne misslagen zien bedrijven om het evangelie te kunnen lasteren. In de tent, in den min of meer besloten familiekring, is men veelal minder oplettend, waakt men minder over zichzelf. Men laat dingen toe, die men niet in tegenwoordigheid van iedereen zou dulden; er is minder terughouding, omdat men onder elkander is. Zekere wereldschgezindheden zijn toegelaten, die men niet in het publiek zou willen laten zien; dit of dat kwaad wordt vergoelijkt, omdat er niemand is om het te oordeelen. De dood is dientengevolge in de tent. Wat is het gevolg? Indien er een ongedekt vat is, wordt het verontreinigd. De verontreiniging, die wij in onze tent toelaten, strekt zich tot onze onmiddellijke omgeving uit.

Vanwaar komt het, dat zoo dikwijls de kinderen van Christenen de wereld ingaan en de waarheid verlaten, die hen in het ouderhuis is ingeprent? Ongetwijfeld zijn daarvoor vele redenen op te geven, en ik stem toe, dat in de meeste gevallen de oorzaak niet te wijten is aan

groote wereldschgezindheid der ouders, maar moeten zij niet dikwijls met beschaming erkennen, dat zij in den familiekring deze of gene wereldsche verontreiniging hebben toegelaten, die invloed gehad heeft op de ongedekte vaten, door onze onoplettendheid daaraan blootgesteld?

De tweede verontreiniging door aanraking van een doode was die *op het veld*. Daar kon men, zoo men zich niet in acht nam, met den dood onder vier verschillende gedaanten in aanraking komen: *het gebeente*, een *verslagene*, een *doode* en *het graf*. (Num. XX : 18.)

Een gebeente had slechts weinig overeenkomst met een lijk. Men zag er het oorspronkelijke bederf niet meer aan. Reeds lang hadden de zon, de regen, de buitenlucht, de vogels en dieren des velds het van het aanhangende bedorven vleesch ontdaan. De beenderen waren derhalve iets gewoons, daar men minder aan hun oorsprong herinnerd werd; elk oogenblik ontmoette men ze bij het gaan in het veld. De menschen zijn er zelfs toe gekomen om ze als nuttig en onontbeerlijk te beschouwen. Welke is dan die algemeene zonde, bedoeld onder het voorbeeld van het gebeente, die zonde, door allen aangenomen, zoo veelvuldig voorkomende, dat men er geen acht meer op slaat, en dat de wereld er zich over verbaast, dat sommigen haar gisp en afkeuren?

Waarde lezer! gij ontmoet haar overal, zoo gij, evenals de Israëliet in het veld, genoodzaakt zijt in de wereld te gaan. Gij zult elk oogenblik zien, dat de verkooper den kooper bedriegt omtrent de hoedanigheid zijner waren; dat de bankier zijn eigen voordeel boven dat zijner cliënten laat gaan; dat de geneesheer aan zijne zieken voorliegt, en de man in de wereld u in het aangezicht vleit en achter den rug bespot; dit alles, en nog duizend andere zaken, worden zij niet door het gebeente voorgesteld? Hebben wij, Christenen, die beginselen van de wereld overgenomen, zoodat wij ze niet meer als een verontreiniging aanzien? Laat ons op onze hoede zijn, want wij verbreken de gemeenschap met God!

Het tweede en derde geval was dat van een geweld-

dadigen en van een natuurlijke dood: het *geweld* en het *bederf*, die twee groote zonden, die God voor oogen had, toen Hij besloot de wereld door den zondvloed te verdelgen. De wereld is niet veranderd. De uitspraken: „Zij zijn allen *verdorven*;" „Vernieling en ellende is in hunne wegen"; „Het *geweld* bedekt hen als een kleed," zijn altijd nog waar; maar de vraag voor ons, Christenen, is, of in onze betrekkingen met de wereld deze dingen niet aan onzen wandel kleven. Als wij gekwetst en belasterd worden; als wij persoonlijke grieven tegen anderen hebben; wat openbaren wij dan? Een geest des vredes of des gewelds? Van de andere zijde is er een zedelijk *bederf*, dat ons geheel omringt als de lucht, die wij inademen. Het bevindt zich in wat men hoort, wat men leest, wat men ziet in den man of de vrouw, die ons voorbijgaan; het vertoont zich in het helderste daglicht, en verschuilt zich in de duisternis van den nacht. Gaan onze begeerten uit naar die dingen, en laten wij ons bezoedelen door dat rondgaande *bederf*? Ach, laat ons waakzaam zijn, om onze ooren en oogen te bewaren, onze handelingen en voetstappen, onze gedachten en harten, om verre te blijven van al die verontreinigingen; laat ons zelfs het kleed, door het vleesch bezoedeld, haten!

Het vierde geval was het graf. Men kon op een graf treden zonder het te weten. (Luk. XI: 44.) De Heer gebruikt het beeld des grafs om de huichelarij des harten ten toon te stellen, die van buiten wel fraai schijnt, en zelfs een naam van vroomheid heeft; maar van binnen vol doodsbeenderen en allerlei onreinheid is. (Matth. XXIII: 27, 28.) Het graf is een hart, dat vrijwillig onder schoonen schijn naar buiten, het *bederf*, dat het in zich bevat, verbergt. Zoo waren de farizeërs, die door den Heer berispt werden. En hoevele duizenden kinderen Gods raken die graven in hun wandel aan, terwijl zij de beginselen der wereldgodsdienst overnemen, en zich vergenoegen met een schijnvroomheid, die niet aan den toestand des harten beantwoordt! Helaas! een Christen kan zich door een graf verontreinigen; hij ook kan, in dezen zin, een

huichelaar zijn! De apostel Paulus had deze verontreiniging gemeden; hij zocht niet de goedkeuring der menschen, maar die van God; hij zeide: „Wij zijn Gode openbaar geworden; en ik hoop, dat wij ook in uwe gewetens openbaar zijn geworden.” (2 Kor. V: 11.) Als men het graf aanraakt, is men verontreinigd, en de gemeenschap is verbroken. Een enkele slechte gedachte is daartoe voldoende, een enkele begeerte in het hart verborgen, die nooit onder de oogen van eenig mensch is gekomen. Dikwijls zijn wij flauw en onvruchtbaar; het Woord boezemt ons geen belangstelling meer in, de vreugde en de kracht zijn verdwenen. Waarom? Wij weten misschien de oorzaak van dat alles niet, maar feitelijk is; de gemeenschap verbroken. Laat ons aan God de reden vragen; Hij zal ons antwoorden, dat wij het graf aangeraakt hebben. Misschien zullen wij ons slechts over ééne enkele slechte begeerte te oordeelen hebben, die ons hart voedt en koestert, die ééne begeerte is voldoende om ons te verontreinigen.

Laat ons nu zien, wat een Israëliet moest doen, als hij zich verontreinigd had door een doode aan te raken.

Het middel tot reiniging was een roode volkomene vaars, in welke geen gebrek was, en op welke geen juk gekomen was, type van Christus, den mensch zonder zonde, die zelfs niet eens, in zijne natuur, aan de gevolgen der zonde onderworpen is geweest. Deze vaars moest voor Eleázar, den priester, gebracht en geslacht worden, en haar bloed zeven malen gesprengd worden recht tegenover de tent der samenkomst, de plaats, waar het volk kwam om God te aanbidden. Het was niet zooals op den verzoendag, waar het bloed in het heiligdom binnen het voorhangsel, op het verzoendeksel, gebracht werd onder Gods oog; hier vertoonde het bloed zich aan de oogen van hem, die tot God wilde naderen, na schuldig bevonden te zijn. Het was een offer, dat overeenkomst had met het zondoffer, hoewel bij het laatste de besprenging des bloeds op andere plaatsen geschiedde. Tot herstelling der ziel was het vóór alles noodig, dat het oog des ge-

loofs het bloed zag, dat geofferd was voor de *verzoening*, en 't welk den zondaar voorgegaan was op de plaats, waar hij God kon ontmoeten. *) Zonder die eerste handeling was er geen herstelling mogelijk. Indien wij, na gezondigd te hebben, niet weten, dat Jezus Christus, de rechtvaardige, voor Gods aangezicht is als het zoen-offer voor onze zonden, dan blijven wij verre staan, in plaats van tot Hem te naderen. Onze onwetendheid doet ons gelooven, dat wij, door te zondigen, een zaak verloren hebben, die nooit *kan* verloren gaan, namelijk onze *betrekking* tot God, en wij laten die betrekking afhangen van ons gedrag, terwijl het onze *gemeenschap* is, die er van afhangt. Het gevolg dezer onwetendheid is niet herstelling, maar wanhoop. Een ware reiniging in onzen wandel zal altijd gegrond zijn op de volle verzekerdheid, die het bloed van Christus, onder Gods oog geplaatst, aan onze zielen geeft, en waarop onze blikken rusten, daar het God geheel voldoet.

Het geheele lichaam der geslachte vaars werd buiten de legerplaats verbrand. Hetzelfde geschiedde, zooals wij in Lev. IV zien, met het offer voor de zonde van den hogepriester of het volk, en in Lev. XVI met het offer voor den grooten verzoendag; want er was gezegd: „Geen zondoffer, van welks bloed in de tent der samenkomst zal gebracht worden, om in het heiligdom te verzoenen, zal gegeten worden; het zal in het vuur verbrand worden.” (Lev. VI: 30.) Het verbranden van het slachtoffer buiten de legerplaats wees op de *heiligheid* van God, die de zonde, zelfs door Christus gedragen, uit zijne tegenwoordigheid moest bannen. Hoe streng was dus zijn oordeel, daar het *heilig* slachtoffer voor onze zonden er door verteerd werd! Maar het verbranden der vaars tot asch toonde tevens duidelijk aan, dat de zonde den zon-

*) Er is voor den mensch geen ontmoeting met God mogelijk zonder het bloed; hetzij op het dankofferaltaar, (Lev. IV: 25, 34.) of voor de tent der samenkomst, (Num. XIX: 4.) of op het gouden altaar, (Lev. IV: 7, 18.) of voor het voorhangsel, (Lev. IV: 6, 17.) of voor of op het verzoendeksel. (Lev. XVI: 14, 15.)

daar niet werd *toegerekend*, en dat deze groote zaak geheel en al tusschen Christus en God geregeld was.

Er werden drie zaken met het slachtoffer in het vuur geworpen, om verteerd te worden: (Num. XIX : 6.) cederhout, hyzop en scharlaken. Het cederhout vertegenwoordigt in de Schrift de grootheid des menschen, het hyzop zijne kleinheid, de twee uitersten waar tusschen de natuurlijke mensch geheel bevat is, de twee uitersten ook zijner wijsheid en kennis; (1 Kon. IV : 33.) dit alles was alleen goed om te verbranden. De *geheele mensch*, van welke zijde men hem beschouwe, vindt zijn einde en oordeel in het kruis van Christus. Het scharlaken is het beeld van de heerlijkheid der wereld, van hetgeen hier naam heeft, datgene wat het meest de aandacht des menschen trekt. God nu heeft de *wereld op het kruis* geoordeeld. *)

Derhalve ontmoette de Israëliet, als hij zich verontreinigd had, voordat er tot het werk zijner reiniging kon worden overgegaan, drie groote feiten, zonder welke zijne herstelling onmogelijk zou geweest zijn; drie feiten buiten hem om en ten zijnen gunste volbracht, wel geschikt om hem te bemoedigen in de plechtige oogenblikken, die hij door moest maken. Aldus toont God aan den geloovige, die zich in zijn wandel in de wereld verontreinigd heeft, dat de verzoening en kwijtschelding der zonde aan zijn toestand beantwoorden; en dat *hij* met Christus is gekruisigd, en de wereld hem gekruisigd is.

Een bijzonderheid is hierbij op te merken. Allen, die het verbrande lichaam der vaars hadden aangeraakt, waren onrein tot den avond. Hoezeer moet dit de ziel van den geloovige van de afschuwelijkheid der zonde overtuigen, daar zelfs de waarde van het volmaakte slachtoffer niets aan de verontreiniging, die het kenmerkte, kon veranderen! Van de andere zijde (Lev. VI : 17—23.) waren allen, die het vleesch des zondoffers aanraakten of aten, er door

*) Men vindt hetzelfde bij de reiniging der melaatschen; (Lev. XIV : 6.) ook daar moest al de heerlijkheid der wereld, al wat de mensch is, alles wat de mensch kent, het *zegel des doods* dragen.

gereinigd. Het was „een heilige zaak.” Hoewel God zijn aangezicht van Christus, die tot zonde was gemaakt, afkeerde, zoo was daarom toch de Heiland de *heilige*, en in hetzelfde oogenblik, waarin Hij zich opofferde, het voorwerp der volmaakte voldoening van het hart des Vaders. Na de volbrachte verzoening heeft de Vader zijn welbehagen in Hem getoond, door Hem uit den dood op te wekken en aan zijne rechterheid te zetten.

Laat ons nu zien, hoe de reiniging van hem, die zich verontreinigd had, geschiedde.

Een rein man verzamelde de asch der vaars, die zorgvuldig bewaard werd. Daarna als een Israëliet zich, door de aanraking van een doode, had verontreinigd, nam men van die asch, en goot er levend water op in een kruik. Dan sprengde een rein man hiervan met een hyzoptak op de tent en de gereedschappen en den verontreinigten man. De Schrift verklaart ons de beteekenis van dit type. Het reine water is de Heilige Geest, (Joh. VII: 38, 39.) die in dit geval, door middel van het Woord, aan de ziel *niet* het *bloed* voorhoudt om weer opnieuw gereinigd te worden, maar de *herinnering* aan het lijden van Christus onder Gods oordeel, door hetwelk God den mensch en de wereld geoordeeld heeft. Zijne liefde heeft door de overgave van zijnen Zoon dit werk onzer verlossing volbracht, opdat wij Hem zouden toebehooren, en in heiligheid in zijne tegenwoordigheid zouden kunnen wandelen. Deze typische handeling stelt ons dus, op heldere wijze, het gewetensonderzoek voor, dat een kind van God moet doen, om de gemeenschap met zijn Vader terug te vinden. Door mijne onachtzaamheid heb ik die gemeenschap verloren, die zoo kostelijk is voor onze harten, het grootste voorrecht, dat een geloovige kan bezitten, waartoe ik het eeuwige leven heb ontvangen (1 Joh. I.) — die gemeenschap, waardoor men geroepen is om de gedachten en de vreugde Gods met betrekking tot alle dingen te deelen! Had ik die gemeenschap bewaard, dan zou ik niet onoplettend zijn geweest; dan zou ik zelfs, onwillekeurig, een afschuw hebben van alles, waarvan God gruwet.

Had ik ze bewaard, dan zou ik Christus en zijn werk gewaardeerd hebben, gelijk God dat doet; dan zou ik voor die verontreiniging teruggedeinsd hebben, die de oorzaak van het lijden van Christus is geweest; dan zou ik genoeg liefde voor Hem gehad hebben, om datgene niet aan te raken, wat Hem heeft doen lijden!

Ziedaar, wat de asch, met levend water vermengd, in voorafschaduwing, tot het geweten van een onreinen Israëliet zeide. Die reinigende besprenging gaat noodzakelijk met verootmoediging gepaard, terwijl zij aan de ziel de oneindige waarde voorstelt van hetgeen op het kruis voor haar vervuld is. En de gereinigde ziel leert, dat zij geen vertrouwen in het vleesch kan stellen. Onze gebreken, in Gods tegenwoordigheid geoordeeld, openen onze oogen om te zien, dat God noch wij iets van onszelfen hebben te verwachten, omdat God op het kruis de zonde in het vleesch heeft veroordeeld; dat het er niet om gaat om besluiten te nemen van niet meer te zondigen, maar om het feit aan te nemen, dat de mensch geheel en al gevallen is, en daarna in de heilige vrijheid des nieuwen menschen en in zijne kracht te kunnen wandelen.

Er moest niet veel tijd verloop open tusschen de zonde en hare afwassing. God stelde drie dagen, aan het einde waarvan men voor de eerste maal het water der reiniging sprengde. Hij, die meent al het noodige gedaan te hebben, als hij zijne zonde belijdt *op het oogenblik zelf* van de verontreiniging, is gewoonlijk min of meer lichtvaardig; hij, die het uitstelt zich te verootmoedigen, wiegt meestal zijn geweten in slaap door het talmen. Satan maakt hem wijs, dat de misslag niet zoo zwaar is; dat anderen het ook wel gedaan hebben; en zoo laat men zich overreden, en vergeet het gewicht der zonde. In vele gevallen geeft deze nalatigheid gelegenheid aan den Booze om zijne verzoeking te herhalen. Daarom ziet men dikwijls den wandel van Christenen daarop uitloopen, dat zij van de gemeente afgesneden moeten worden: „Wie onrein zal zijn en zich niet zal ontzondigen, die

ziel zal uit het midden der gemeente uitgeroeid worden; want hij heeft het heiligdom des Heeren verontreinigd, het water der reiniging is op hem niet gesprengd, hij is onrein." (Num. XIX: 20.)

De onreine werd tweemaal op den 3en en 7en dag gesprengd. De gemeenschap gaat gemakkelijk verloren, en wordt moeielijk teruggevonden. De verootmoediging is niet de gemeenschap, zij is slechts de weg daartoe. Er was voor de reiniging een tijdperk van drie dagen noodig, dat deel uitmaakte van een ander tijdperk van zeven dagen. Als wij de zegeningen van den vertrouwelijken omgang met den Heer hebben genoten, dan zouden wij wel dadelijk willen voortgaan daarmede, als wij gezondigd hebben; wij zouden dadelijk die kracht, door onze nalatigheid verloren, en die gelukkige gemeenschapsoefening met den Vader, vrucht van een onvoorwaardelijk vertrouwen, willen terugvinden. Maar dit kan zoo niet geschieden. Die praktische reiniging gebeurt niet zoo in eens, men moet er op terug komen. De verootmoediging moet de vreugde voorafgaan. Laten wij hier wel aan denken. Als wij de gemeenschap met den Vader en den Zoon op prijs stellen, laten wij ze dan niet loslaten. Niets is met haar te vergelijken, en alles wat wij in de wereld aanraken, verstoort haar. De wereld is niets dan een lap scharlaken, die niettegenstaande den glans van zijn oppervlakte, alleen goed is voor het vuur; zij is de verzamelplaats der doodsbeenderen, van het verderf en der graven; en als onze harten, die zoo gemakkelijk te bedriegen zijn, zonder voorzorg op dien verontreinigten grond beginnen te wandelen, dan zullen wij zelf spoedig verontreinigd zijn, en de gemeenschap met God verliezen. Laat ons derhalve ons verre houden van deze dingen. Laat ons de gemeenschap met God zóó hoogachten, dat wij, met geheel ons hart en met geheel onze ziel, alles *haten*, wat die gemeenschap zou kunnen verstoren.

Eenige gedachten over de geschiedenis van Simsom.

Simsom, als voorbeeld, stelt ons het beginsel voor oogen van het Nazireërschap, van de geheele afzondering voor God, als bron van kracht tegenover onze vijanden, die in het midden van Gods volk zoeken te heerschen over hun land en hunne harten.

De Filistijnen waren geen van buiten gezonden plagen of kastijdingen; zij woonden in het land Israëls, in het land der belofte.

Zonder twijfel waren eertijds ook andere volken door de ontrouw des volks in het land gebleven, die hun tot een valstrik waren geworden, hen door huwelijken tot afgoderij verleidende; en de Heer had hen overgeleverd in de handen hunner vijanden.

Wat in zulke omstandigheden aan de erfgenamen der belofte de overwinning en den vrede geven kan, is de kracht, welke het gevolg is van de afzondering van alles, wat tot den natuurlijke mensch behoort, en van de geheele toewijding aan God. Dit Nazireërschap is de geestelijke kracht, als de vijanden in het midden des lands zijn. Want Simsom was richter gedurende de heerschappij der Filistijnen.

Wanneer de Kanaäniet, wanneer de macht des vijands in het land heerscht, dan kan alleen het Nazireërschap aan hem, die getrouw is, de overwinning geven. Het is voor den wereldling een geheim. Christus was er het volmaakte voorbeeld van. Het kwaad heerschte toen onder

het volk. De wandel van Christus was een wandel geheel gescheiden van het kwaad. Hij was van het volk, maar, evenals Levi, was Hij er weder niet van. (Deut. XXXIII: 9.) Hij was Nazireër.

Wij moeten echter ten dezen aanzien een onderscheid maken. Christus was op aarde zedelijk gescheiden van de zondaren, zoowel als Hij het nu is. Maar lichamelijk was Hij in hun midden; en, als de getuige en de uitdrukking der genade, was Hij geestelijk ook in het midden van hen. Sedert zijne opstanding is Hij geheel van hen gescheiden. De wereld ziet Hem niet, en zal Hem niet zien, dan wanneer Hij komt om te oordeelen.

In dezen laatsten toestand, als geheel gescheiden van de wereld, is de Gemeente met Hem verbonden. Een zoodanige Hoogepriester betaamde ons. En de Gemeente bewaart hare kracht, inzooverre zij dezen toestand van volkomen afzondering bewaart, die de wereld niet kan begrijpen, en waarin zij onmogelijk deelen kan. De menschelijke vreugde en gezelligheid hebben er geen toegang; de goddelijke vreugde, de kracht des Heiligen Geestes, worden er gevonden. Het leven van onzen aanbidenswaardigen Verlosser was een ernstig leven, altoos ernstig, en steeds omgeven van hetgeen tegen Hem was, omdat de zonde Hem van alle kanten insloot. Zijn dood opende de sluizen der genade om zijne liefde tot de arme zondaren te laten stroomen. Maar zijn leven was geheel afgezonderd van de zondaren. En met het oog op zijne discipelen kon Hij zeggen: „Ik zeg deze dingen in de wereld, opdat zij *mijne blijdschap* vervuld mogen hebben in zichzelf.” Dit was de goddelijke vreugde en niet de menschelijke. De tijd zal komen, waarin deze beiden zullen vereenigd worden, als Hij den wijn nieuw zal drinken met de zijnen in het koninkrijk zijns Vaders, en allen de zijnen zijn zullen. Maar voor het oogenblik kan dit niet. De zonde heerscht in de wereld. Zij heerschte in Israël, waar de gerechtigheid had moeten heerschen. Zij heerscht in de Christenheid, waar de heiligheid en de genade in al hare schoonheid zouden moeten heerschen.

Dit voor God afgezonderd zijn is het eenige middel om de kracht Gods te ondervinden. Het is het ware standpunt der Gemeente. Door dat standpunt te verlaten, heeft zij opgehouden het wezenlijk karakter van haar Hoofd te openbaren, die, als vereenigd met haar, gescheiden van de zondaars en hooger dan de hemelen geworden is. Zij is een valsche getuige, een gevangene, een bewijs te midden der Filistijnen, dat Dagon sterker is dan God.

Nochtans is het opmerkelijk, dat altijd, wanneer de wereld door hare verleidingen de geloovigen, die door God voor Zich afgezonderd zijn, medesleept, dit het oordeel Gods over de wereld brengt en tot hare verwoesting leidt. Zie Sara in het huis van Faraö; en in onze geschiedenis: de blinde en gevangen Simsom in de handen der Filistijnen; ja, zelfs Sara in het huis van Abimelech, ofschoon God met het oog op de zuiverheid zijns harten hem alleen kastijdde.

De Nazireër stelt dus Christus voor, zooals Hij hier beneden inderdaad en noodzakelijker wijze was, en ook zooals Hij nu is gezeten in den hemel aan de rechterhand Gods, verborgen in God, waar ons leven met Hem verborgen is.

De Nazireër stelt de Gemeente voor, of ook ieder Christen afzonderlijk, voorzooverre zij gescheiden van de wereld en Gode gewijd zijn, en zij het geheim hunner afzondering bewaren.

Dit is het eenige, door God goedgekeurde standpunt der Gemeente. De Gemeente met Christus vereenigd, gescheiden van de zondaren en in den hemel gezet, kan op geen andere wijze door God erkend worden. Zij kan wel ontrouw worden aan dit standpunt; maar zij is eenmaal in deze betrekking tot Christus geplaatst geworden, en daarom kan zij in geen andere erkend worden.

Simsom stelt ons ook voor de geneigdheid en het gevaar voor de Gemeente of voor den Christen om dit standpunt te verlaten — een geneigdheid, die niet altijd even kwade gevolgen heeft, maar die toch altijd de praktische en inwendige verwaarloozing van het Nazireerschap ten

gevolge heeft, en weldra alle kracht doet verliezen, tot dat de Gemeente Zich aan de wereld overlevert. Wel kan God zich nog van haar bedienen, en Zichzelven verheerlijken door de verwoestingen, die zij aanricht op het gebied van den vijand; en zelfs kan Hij haar bewaren voor de zonde, waarheen het glibberig pad leidt, waarop zij zich bevindt; maar de begeerlijkheid, welke haar daarheen gevoerd heeft, brengt haar noodzakelijk verder.

God bediende zich van het huwelijk van Simsom met een vrouw uit de Filistijnen om dit volk te straffen. Nog in de frischheid zijner kracht, zijn hart in de tegenwoordigheid des Heeren, en aangevuurd door den Heiligen Geest, handelt Simsom in de sterkte dezer kracht in het midden der vijanden, die hij zich gemaakt heeft, en trouwt eigenlijk nooit de vrouw van hun volk. Ik heb gezegd: God bediende er zich van. Evenzoo kan God de geestelijke kracht der Gemeente gebruiken, zoolang zij in den grond der zaak aan Hem verbonden blijft, al is ook haar wandel niet getrouw, en al kan Hij dien niet goedkeuren. Want het is duidelijk genoeg, dat het huwelijk van Simsom met de dochter van den Timniet een bepaalde zonde was, een grove overtreding van de geboden des Heeren, welke geenszins gerechtvaardigd wordt door den zegen, dien God hem verleende, toen de Filistijnen hem ongelijk aandeden. (Het is ook niet in zijn huwelijk, dat hij zegen ondervonden heeft, wel het tegendeel.) Ook had Simsom, in den strijd door zijn huwelijk verwekt, Israëel niet op zijne zijde; de Geest Gods werkte niet op het volk, zooals dit plaats vond bij Gideon, Jeftha of Barak.

Bij het Nazireërschap moet men op den tegenstand van het volk Gods rekenen. Men is Nazireër in het midden des volks, omdat het volk het niet meer is. En indien het dit niet meer is, dan heeft het geen kracht meer, en schikt het zich onder de heerschappij der wereld, als het maar zijn aardschen vrede behouden kan. Het wil niet, dat men door het geloof handelt, omdat dit de

wereld verontrust en tot vijandig handelen brengt. „Weet gij niet, dat de Filistijnen over ons heerschen?” En ofschoon zij Sinsom voor één der hunnen erkennen, willen zij hem toch aan de Filistijnen overleveren om hunne rust te bewaren.

In dit eerste tijdperk van Sinsom's leven zijn nog meer bijzonderheden, die onze opmerkzaamheid vereischen. Zijn huwelijk was een zonde. Die daad was onverschoonbaar, omdat hij daarin zijne begeerlijkheid in eigenwil gevolgd was, en God niet geraadpleegd had. Maar door den invloed der omstandigheden had Sinsom op dat oogenblik geen bewustheid van het kwaad, dat hij bedreef; en God liet toe, dat hij, in plaats van den strijd met de Kananietische wereld te zoeken, den vrede en de vriendschap met haar zocht; en wel op zulk een manier, dat Sinsom, ten aanzien van de Filistijnen, in den strijd, die daarna volgde, niet onrechtvaardig handelde, maar recht had.

Vóór zijn huwelijk had Sinsom den leeuw gedood, en er honig in gevonden. Dat was de kracht Gods, toen hij in oprechtheid voor God wandelde. Dat is het raadsel van Gods volk, hun geheim. De leeuw wordt van kracht beroofd door hem, die in oprechtheid voor Christus leeft. Christus heeft de kracht van hem, die het geweld des doods had, te niet gedaan. Door de kracht van den Geest van Christus overwinnen wij, en de honig is ons deel. Maar dit geschiedt in het geheim van de gemeenschap des Heeren. David heeft dit standpunt beter bewaard in de eenvoudige betrachting zijner roeping.

Sinsom heeft zich niet onthouden van het aanknoopen van verbintenissen met de wereld, waartoe de toestand des volks aanleiding gaf. Dit is ook het gevaar voor den Christen. Doch welke ook hunne onwetendheid zij, als de kinderen Gods zich met de wereld verbinden, en alzoo een weg gaan, die in strijd is met hun waar karakter, dan zullen zij zich zeker misrekenen. Zij blijven niet bij God; zij bewaren hun geheim niet met Hem — een geheim dat alleen in zijne gemeenschap genoten wordt.

Hunne wijsheid verliezen zij; de wereld verleidt hen; hunne betrekkingen met de wereld worden slechter dan van te voren, en de wereld veracht hen, en gaat haren gang zonder er zich aan te storen, wanneer zij zich ergeren over de dingen, die zij hen aandoen.

Wat had Simsom daar te doen? Zijn eigen wil houdt zich bezig met het gebruik van de kracht, welke God hem gegeven had, gelijk ook Mozes deed, toen hij den Egyptenaar doodde. Men wordt altoos min of meer door de wereld besmet, wanneer men als kind Gods zich met haar vermengd heeft. Doch God bedient er zich van om er ons krachtig en voorgoed van te scheiden, en onze vriendschapsbetrekking onmogelijk te maken, door ons met de wereld in botsing te brengen, juist dáár waar wij met haar verbonden waren. Men had beter gedaan niet met haar verbonden te zijn. Maar deze wegen Gods zijn noodig, als de vereeniging met de wereld een gewone en erkende zaak is. Men heeft geen gevoel voor de overtredingen. Denk aan een Nazireër, getrouwd met een Filistijnsche!

God moet deze vereeniging verbreken door haat en vijandschap te doen geboren worden, terwijl er geen inzicht is van de nabijheid Gods, die ons van de wereld scheidt, en door de duidelijke openbaring van Gods wil tot den strijd leidt. Zijn wij met de wereld verbonden, dan heeft de wereld altijd macht over ons. Wij hebben geen recht ons van handelingen te onthouden, welke uit de verbintenis voortvloeien, die wij zelf hebben gemaakt. Wij kunnen ons met de wereld verbinden, omdat het vleesch in ons is. De wereld zou de kinderen Gods niet kunnen naderen, want zij heeft niets, dan hare gevallen en zondige natuur. De toenadering komt geheel van ééne zijde.

Een getuigenis in het midden der wereld te brengen is natuurlijk een gansch andere zaak. Het geheim des Heeren, de innige betrekking van het volk Gods met Hem en de gevoelens, die er uit voortvloeien, zou men ook niet kunnen bespreken en bepleiten; want het geheim

en de kracht des Heeren zijn uitsluitend het recht en de kracht van zijn verlost volk. Waarom het te zeggen aan zijne filistijnsche vrouw? Welken invloed zouden de uitsluitende voorrechten van het volk Gods uitoefenen op haar, die er geen deel aan had? Hoe er van te spreken, als men door de betrekking zelve, waarin men zich bevindt, ze verloochent. Men verloochent ze door dit geheim mede te deelen; want men houdt op gescheiden en Gode toegewijd te zijn in een vertrouwen, dat alleen op Hem zich kan verlaten en op niemand anders. Deze ondervinding had Simsom voor het vervolg moeten behoeden voor een dergelijken wandel. Maar de ondervinding is in vele opzichten in de dingen Gods van geen nut, omdat men op het oogenblik zelf het geloof noodig heeft. Nochtans blijft de kracht van Simsom bestaan. De soevereine raadsbesluiten Gods werden in deze zaak vervuld, niet-tegenstaande de vrij ernstige gebreken van het werktuig, een gevolg van den algemeenen toestand der dingen, waarin Simsom deelde. Eenmaal in den strijd gewikkeld, openbaart hij de kracht des Heeren, die met hem was, en in antwoord op zijne klachten verschaft hem de Heer de verkwikking, die hij noodig had.

Hiermede eindigt de algemeene geschiedenis van Simsom. Wij hebben gezien, dat het volk Gods, zijne broeders, tegen hem waren. Dat is een algemeene regel in zulk een geval. Het is de geschiedenis van de kracht des Geestes, werkende in den Nazireër, in de afzondering van de wereld voor God; maar te midden van een toestand der dingen geheel in strijd met deze afzondering, en in welke hij, die door de kracht van dezen Geest wordt ondersteund, zich weer geplaatst ziet in een omgeving, waar altoos het gevaar bestaat van ontrouw te worden, zoodra hij niet nabij den Heer blijft in de kalmte der gehoorzaamheid. Het is de kracht des Geestes werkende te midden der omstandigheden, waarin, om zoo te zeggen, de ontrouw des volks het gebracht heeft.

Christus was volmaakt in dit opzicht. Niemand heeft begrepen, welke de bron zijner kracht was, en wat Hem

het recht gaf te handelen. Hij heeft alle hoop moeten opgeven om de menschen te voldoen op grond van de beginselen, naar welke Hij wandelde. Men zou als Hij moeten geweest zijn om Hem te begrijpen; en in dit geval zou men meer behoefte gehad hebben om overtuigd te worden. Voor God te wandelen en aan Hem over te laten naar zijne rechtvaardigheid te handelen, dat was al wat er te doen was. Jezus dwingt zijne tegenstanders tot stilzwijgen, maar Hij kon het geheim, dat er tusschen Hem en den Vader was, niet openbaren — het beginsel zijns levens en de drijfveer zijns gedrags. Toen de Satan de dingen tot het uiterste dreef, en de Heer niet anders dan de naakte waarheid zeggen kon, hebben zij Hem als een lasteraar behandeld, en heeft Hij hun rondweg gezegd, dat zij kinderen des duivels waren. Dit wordt in het Evangelie van Johannes gevonden. Doch daar staat Jezus niet meer in betrekking tot het volk, 't welk Hem reeds van het begin van dit Evangelie af verraden en verworpen had. Wij vinden daar den persoon van Gods Zoon. Van den aanvang zijner bediening af heeft Hij de plaats van een gehoorzamen dienstknecht ingenomen, en is niet in het openbaar opgetreden, dan toen Hij er door God toe geroepen werd, nadat Hij zich op de minste plaats gesteld had door den doop van Johannes.

Dit was de kwestie bij de verzoeking in de woestijn. De verzoeker heeft Hem uit zijne positie van een gehoorzaam mensch willen trekken, omdat Hij de Zoon van God was. Maar de sterke werd daar gebonden. In gehoorzaamheid te blijven, is het eenige middel om den tegenstander te binden. Christus heeft altoos in deze volmaakte afzondering naar den inwendigen mensch gewandeld, in gemeenschap met zijnen Vader en in algeheele afhankelijkheid van Hem; in de gehoorzaamheid, zonder een enkel oogenblik een eigen wil te hebben of te doen. Daarom was Hij de zachtmoedigste en de genaakbaarste der menschen; men ziet in zijn omgang een teederheid en een goedheid, die in geen mensch gezien wordt, maar men wordt altijd gewaar, dat Hij een vreemdeling in de

wereld is. Niet dat Hij gekomen was om vreemdeling te zijn in zijne betrekking tot den mensch; maar wat er in den grond zijns harten was, wat zijne natuur zelve uitmaakte, en dientengevolge zijn wandel bepaalde, krachtens zijne gemeenschap met den Vader, was geheel vreemd aan de beweegredenen, die de menschen deden handelen. Deze geest van zelfverloochening, van verloochening van allen eigen wil, van gehoorzaamheid en afhankelijkheid van zijnen Vader, kenmerkte bestendig het leven van Jezus. Na den doop van Johannes bad Hij, toen Hij den Heiligen Geest ontving. Vóór het kiezen der Apostelen, bracht Hij den geheelen nacht door in het gebed. Na het wonder der vijf brooden, waardoor vijfduizend mannen werden verzadigd, bracht Hij eveneens den nacht door op den berg in het gebed. Toen men Hem vroeg om te zitten aan zijn rechter- en linkerhand in zijn koninkrijk, zeide Hij: „Het zitten aan mijne rechter- of aan mijne linkerhand komt mij niet toe te geven; maar het zal gegeven worden aan hen, wien het bereid is.” In den angst van Gethsemané stelt Hij zijne verwachting en vreeze des doods geheel aan zijnen Vader voor, en zegt: „De drinkbeker, dien mij de Vader gegeven heeft om te drinken, zou ik dien niet drinken?” Hij is ook geheel kalm in de tegenwoordigheid der menschen. Hij is de Nazireër, afgescheiden van de menschen door zijne volmaakte gemeenschap met zijnen Vader, en de gehoorzaamheid van een Zoon, die geen anderen wil had dan het welbehagen zijns Vaders te doen. Het was zijne spijs te doen den wil van Hem, die Hem gezonden had, en zijn werk te volbrengen.

Maar toen de mensch Hem niet wilde ontvangen, en er hoegenaamd geen betrekking tusschen God en den mensch bleek te bestaan, heeft Christus volkomen het karakter van Nazireër aangenomen, gescheiden van de zondaren en verhoogd boven de hemelen. Christus in den hemel is de ware Nazireër, die van den Vader de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende, dien uitgestort heeft op zijne discipelen, opdat zij, door de kracht des

Heiligen Geestes, in dezelfde positie op aarde zouden zijn door de gemeenschap met Hem en met zijnen Vader, wandelende in het genot van deze gemeenschap, en alzoo bekwaam om van deze kracht met een goddelijk verstand gebruik te maken, geschikt om te doen verstaan en te onderhouden de gehoorzaamheid, waarvoor zij afgezonderd zijn, tot eer van Jezus en tot zijne dienst. „Indien gij in mij blijft,” zoo zeide Hij tot zijne discipelen, „en mijne woorden in u blijven, al wat gij wilt, zult gij bidden, en het zal u geschieden.” Zij waren niet van de wereld, gelijk Hij van de wereld niet was. De Gemeente, die uit zijne discipelen is saâmgesteld, moet als gescheiden van de wereld, Hem in een hemelsch leven toegewijd, wandelen.

Christus is dus het ware beeld van deze geschiedenis van Simsom, wat den grond van het beginsel betreft. Maar de daden toonen ons dit beginsel van kracht, toe- vertrouwd aan degenen, die, helaas! te zeer in staat waren te falen in de gemeenschap en de gehoorzaamheid, en er alzoo het genot van verliezen.

Simsom zondigt ook door zich te verbinden met een afgodische vrouw, en met filistijnsche vrouwen, waar het huis zijns vaders en de stam van Dan waren. Maar hij behoudt zijne kracht, totdat de invloed van zijne vereeniging met de afgodendienaars zoo groot geworden was, dat hij het geheim zijner kracht in God openbaarde. Zijn van God gescheiden hart stelt in een Filistijnsche het vertrouwen, hetwelk alleen tusschen God en hem had moeten bestaan. Een geheim bezitten en bewaren bewijst de innige vriendschap tot een vriend. Maar het geheim Gods, zijn vertrouwen te genieten, is het hoogste en grootste voorrecht. Het aan een vreemde te openbaren is het kostelijk standpunt, waarop Gods genade ons geplaatst heeft, gering te achten; het is het te verliezen. Wat hebben de vijanden te maken met den verborgen omgang, welke Hij den zijnen te genieten geeft?

Alzoo leverde Simsom zich aan zijne vijanden over. Alle middelen, die men beproefde, waren vruchteloos, zoolang hij zijn Nazireërschap bewaarde. Deze afscheiding,

eenmaal verloren zijnde, ofschoon naar den schijn Simsom even sterk was, en zijn uiterlijk even schoon als van te voren, was de Heer niet meer met hem. „Ik zal ditmaal uitgaan als op andere malen, en mij uitschudden; want hij wist niet, dat de Heer van hem geweken was.” Men kan zich geen grootere dwaasheid voorstellen dan zijn geheim aan Delila toe te vertrouwen, na zoovele malen door de Filistijnen geroepen te zijn geworden op het oogenblik, dat zij hem wakker riep. Evenzoo verliest de Gemeente haar verstand, wanneer zij zich aan de wereld overgegeven heeft. Arme Simsom! Ziet hem daar voor altoos blind, ook dan nog als zijne kracht zal terugkeeren. Maar wie heeft zich tegen God verzet en voorspoed gehad?

De Filistijnen willen hun welslagen aan hunne valsche goden toeschrijven. God denkt aan zijne eer en aan zijn vernederden en om zijne zonden gekastijden dienaar. De Filistijnen willen hunne overwinning genieten en hunne valsche goden vereeren. Maar de Heer hield over dat alles het oog. In de vernedering begon Simsom ernstiger na te denken. Zijn Nazireërschap herkreëg kracht. Hij bad vurig tot God. — Wie zou voor een blinden en neerslachtigen gevangene vreezen? Maar wie van de menschen der wereld kent het geheim des Heeren? Slaaf en voor altoos blind veroorzaakt zijn toestand een gelegenheid, die zijne kracht niet had weten te verkrijgen, voordat zijne ontrouw hem er van had beroofd. Maar hij is blind en slaaf, en moet zelf onder het oordeel omkomen, dat hij over zijne goddelooze vijanden brengt. Hij had zich met de wereld één gemaakt door naar haar te luisteren, en moet nu ook een met haar zijn in het oordeel, dat over de wereld komt.

Indien de ontrouw der Gemeente aan de wereld macht over haar verleent, tast de wereld van een andere zijde dan wanneer zij de Gemeente bederft, de rechten Gods aan, en haalt zich alzoo Gods oordeel op den hals. In het oogenblik harer grootste overwinning wordt al de heerlijkheid der wereld te niet gemaakt.

Correspondentie.

16. A. M. S. te Leiden vraagt, hoe 1 Sam. XV : 35, waar wij lezen, dat Samuël Saul niet meer zag tot den dag zijns doods toe, overeen te brengen is met 1 Sam. XIX : 24, waar vermeld wordt, dat Saul voor het aangezicht van Samuël profeteerde.

Mij dunkt, dit is heel eenvoudig. Wat in 1 Sam. XIX vermeld staat, was geen ontmoeting tusschen Samuël en Saul. Saul kwam om David gevangen te nemen; doch om zulks te verhinderen kwam de Geest Gods op hem, zoodat hij al voortgaande profeteerde, totdat hij te Najoth in Rama kwam. Daar toog hij zijne kleederen uit en profeteerde, evenals al de anderen, voor het aangezicht van Samuël, en viel hij bloot neder dienzelfen ganschen dag en den ganschen nacht, zoodat men zeide: „Is Saul ook onder de profeten?”

17. I. J. v. d. B. te Deventer vraagt: „Was het kennen van God aan den wind des daags door Adam en Eva de stem des gewetens, of hadden zij ook vóór den val hieraan den Heere God gekend?”

Uit de mededeeling in Gen. III : 8: „En zij hoorden de stem van den Heere God, wandelende in den hof, aan den wind des daags,” blijkt *vooreerst*, dat er van het geweten hier geen spraak zijn kan, maar dat de Heere God door den winds des daags tot Adam en Eva sprak; en *ten tweede*, dat de Heere God gewoon was om elken dag in den hof te verschijnen, en dan met Adam en Eva te spreken. Het eerste gevolg van de zonde was schaamte, en daarom maakten zij schorten van vijeboombladeren, om hunne naaktheid te bedekken. Het tweede gevolg was vrees; want toen de Heere God weer als gewoonlijk in den hof wandelde, en zij zijne stem aan den wind des daags vernamen, verbergden zij zich in het midden van het geboomte des hofs.

18. C. A. te Florence, Noord-Amerika, vraagt naar de bedoeling van Ezechiël XXIII.

Onder het beeld van twee vrouwen, Ohola en Oholiba, worden Samaria en Jeruzalem voorgesteld, die zich door hunne afgoderijen van den Heere, hunnen God, hadden afgewend en geheel verdorven waren, zoodat God genoodzaakt was hen aan het oordeel over te geven. Zooals op vele andere plaatsen in het Oude Testament, zoo wordt ook hier Israël (in dit geval: Samaria en Jeruzalem) voorgesteld als de vrouw van Jehovah; en dientengevolge, waar zij zich van Jehovah afwendt om andere goden te dienen, wordt zij een hoer genoemd. Hetzelfde geschiedt in het Nieuwe Testament met de Gemeente.

Beschouwing over den brief aan Titus.

(*Vervolg van blz. 31.*)

HOOFDSTUK III.

Nadat de Apostel in het tweede Hoofdstuk over de verhouding der geloovigen onder elkander gesproken heeft, komt hij in dit Hoofdstuk tot hunne verhouding en hun gedrag tegenover de overheid en de wereld.

„Maak hen indachtig, aan overheden en machten onderdanig te zijn, gehoorzaam, tot alle goed werk bereid te zijn, niemand te lasteren, niet twistziek te zijn, maar bescheiden, alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.” (vs. 1, 2.) De genade Gods verbiedt allen opstand en verzet, en leert ons aan overheden en machten onderdanig en gehoorzaam te zijn. Zij onderdrukt den eigen wil, die altijd zijn recht tegenover anderen wil doen gelden. Door de genade gaat de Christen, die zijn deel en erfenis niet in deze wereld heeft, rustig en onderworpen zijn weg, en beijvert zich tot het volbrengen van goede werken. Zelfs wanneer hij door de overheden en de machten onderdrukt of kwalijk bejegend wordt, dan leert de genade hem, niet te lasteren, niet twistziek te zijn, en derhalve zich niet te verzetten, maar integendeel bescheiden te zijn, alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.

Dit is zeer zeker niet gemakkelijk, want door onderdrukking en ongerechtigheid worden wij licht boos en komen in opstand; doch de gedachte aan hetgeen wij

vroeger zelf waren, en aan hetgeen de genade Gods ons geschonken heeft, maakt ons rustig en geduldig. Zoodra wij bedenken, dat opstand en verzet voortkomen uit onze booze natuur, naar welke wij vroeger leefden, en dat wij door de genade daarvan verlost zijn, dan zullen wij elke neiging daartoe streng veroordeelen en met alle beslistheid onderdrukken. En als wij bedenken, met welk een goedertierenheid en liefde God jegens ons gehandeld heeft, dan zullen wij evenzoo handelen jegens hen, die nog in denzelfden toestand, waarin wij eertijds waren, verkeerden. Het onderscheid tusschen ons en hen ligt niet daarin, dat wij van nature beter zijn dan zij, en dat wij ons be-roemen kunnen op onze vroomheid en heiligheid, ach neen! wij waren eertijds, evenals zij nu nog, onverstandig, ongehoorzaam, dwalende, aan menigerlei begeerlijkheden en wellusten verslaafd, in boosheid en nijd levende, hatelijk, elkander hatende. (vs. 3.)

Maar het onderscheid ligt hierin, dat wij de goedertierenheid en liefde van God hebben leeren kennen, waardoor een algeheele verandering in ons heeft plaats gevonden, en wij dientengevolge met barmhartigheid en liefde jegens anderen vervuld zijn. Het gevoel van hetgeen wij eertijds waren, en van de wijze, waarop God jegens ons gehandeld heeft, bestuurt ons in ons gedrag jegens anderen. In onze dagen van opstand en verzet tegen de overheid is het van groot belang, dat de Christenen zich in alles onderwerpen, en zich laten leiden door deze genade van God. De geest dezer eeuw oefent zoo licht invloed uit op hunne gedachten en oordeelvellingen; en daardoor worden zij soms verleid om deel te nemen aan maatregelen, welke het gezag der overheid ondermijnen. Bedenken wij wel, dat het een kenmerk der laatste dagen is, om de heerschappij te verwerpen en de heerlijkheden te lasteren.

Schrikkelijk is de beschrijving, welke ons hier van den natuurlijke toestand des menschen gegeven wordt. Allen, die nog droomen van een goed beginsel, dat in

den mensch overgebleven is, mogen deze beschrijving wel ernstig overwegen. Wij zijn van nature toch niet alleen onverstandig, ongehoorzaam en dwalende, aan allerlei wellusten verslaafd, en levende in boosheid en nijd, maar ook *hatelijk* en *elkander hatende*. De bron, waaruit alles voortkomt, is geheel bedorven.

Het spreekt vanzelf, dat alleen de wedergeboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes hierin verandering brengen kan. De oude natuur kan niet anders dan haten en hatelijk zijn; daarom moet een nieuwe natuur worden medegedeeld, waardoor wij in de sfeer van een nieuw leven worden overgeplaatst, en dientengevolge andere, nieuwe, Gode waardige en Gode welgevallige gevoelens, neigingen en gezindheden in ons ontstaan.

De Apostel deelt ons dit op de volgende merkwaardige wijze mede: „Doch toen de goedertierenheid en menschenliefde van God, onzen Verlosser, verschenen is, heeft Hij ons behouden, niet uit werken der gerechtigheid, die wij hadden gedaan, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes, dien Hij rijkelijk over ons heeft uitgestort door Jezus Christus, onzen Verlosser; opdat wij, door zijne genade gerechtvaardigd, erfgenamen zouden worden naar de hoop des eeuwigen levens.” (vs. 4—7.) Staan wij bij deze heerlijke en merkwaardige woorden eenige oogenblikken stil.

De goedertierenheid en menschenliefde van God, onzen Verlosser, is verschenen. De heilige en rechtvaardige God, die zich in de oude bedeeling in gerechtigheid en gericht openbaarde, is onze Verlosser geworden. Dezen naam van Verlosser of Heiland draagt God bijzonderlijk in de brieven aan Timotheüs en Titus. Zijne goedertierenheid en menschenliefde is thans verschenen. Hoe liefelijk en heerlijk zijn deze karaktertrekken Gods, als ik mij zoo mag uitdrukken! Niet meer tot één volk strekt Hij zijne handen uit, maar tot alle menschen komt zijne liefde,

en over alle menschen ontfermt Hij zich in zijne groote goedertierenheid. Bedenken wij wel, dat die menschen zijn hatelijk en elkander hatende! Geen aantrekkingskracht, ook geen aantrekkingspunt in hen; integendeel al wat afkeerwekkend en afschuwelijk is. De beweegkracht der goedertierenheid Gods is alleen zijne eeuwige liefde.

Deze goedertierenheid en menschenliefde van God heeft ons behouden door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes. Wij waren geheel verloren en totaal bedorven; er was niets goeds van ons te maken of te verwachten, en daarom moesten wij behouden worden, en dat wel door het bad der wedergeboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes, waardoor wij nieuwe menschen geworden zijn, een nieuwe natuur, een nieuw leven ons is medegedeeld, 't welk zich in een nieuwe gezindheid openbaart. Het spreekt vanzelf, dat dit geheel zonder ons toedoen is tot stand gebracht. Wie kan levend maken? Wie kan een nieuw leven, een nieuwe natuur mededeelen? Natuurlijk God alleen. En omdat Hij daartoe in geenen deele verplicht is, kan Hij dit alleen doen naar zijne barmhartigheid. Daarom zegt de Apostel: „Hij heeft ons behouden, niet uit werken der gerechtigheid, die wij hadden gedaan, maar naar zijne barmhartigheid.

Het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes drukken het tweeledige karakter van het werk Gods in ons uit. Beide punten werden reeds door den Heer in zijn gesprek met Nicodemus aangegeven. Die niet geboren wordt uit water en Geest, kan in het koninkrijk Gods niet ingaan; want hetgeen uit het vleesch geboren is, is vleesch, en hetgeen uit den Geest geboren is, is geest. Wij worden gewasschen, dat is gereinigd, in practischen zin, van onze vorige gewoonten, gedachten en begeerten. Daarom zegt de Apostel tot de Korinthiërs, nadat hij al de zonden had opgesomd, waarin zij vroeger leefden: „Maar dit waren sommigen uwer; maar gij zijt *afgewasschen*, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in den naam des Heeren Jezus, en door den Geest onzes Gods.” En in den brief aan de Efeziërs

wordt gezegd, dat Christus de Gemeente heeft liefgehad en zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat hij haar heiligde, *haar reinigende door de wassching des waters door het woord*. En hier wordt gezegd, dat God ons behouden heeft *door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes*. De mensch toch is van natuur, naar zijn inwendig en uitwendig leven, boos en verontreinigd. God kan ons daarom op geen andere wijze behouden dan door ons te reinigen, want wij moeten rein zijn om met God in betrekking, in gemeenschap te kunnen treden. Die reiniging nu bestaat niet in een reiniging, van den buitenkant van het vat, maar in een reiniging die doordringt tot het binnenste — een reiniging door de wedergeboorte. Het nieuwe leven, 't welk ons door de wedergeboorte wordt medegedeeld, reinigt ons van onze vroegere gewoonten en gedachten, en is in ons de bron van nieuwe gedachten in overeenstemming met de nieuwe schepping, waarin wij overgebracht zijn, en waardoor wij in staat zijn gesteld om in de tegenwoordigheid Gods te verkeer en het licht van Gods aangezicht te genieten.

De Heilige Geest brengt deze wedergeboorte tot stand. Het is de vernieuwing des Heiligen Geestes. Wij worden geboren uit water en Geest. De Geest is het, die levend maakt. Hij is van den beginne af de werkmeester in ons. Het woord Gods, 't welk het zaad der wedergeboorte is, is het middel, waarvan Hij zich bedient. Dit woord, 't welk levend en krachtig is, en scherp snijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, dringt door tot de verdeeling der ziel en des mergs, en is een oordeelaar der gedachten en der overleggingen des harten.

Doch niet alleen dit. De Heilige Geest is tevens de goddelijk werkende kracht in den *geloovige*. Hij werkt niet alleen de wedergeboorte; Hij brengt niet alleen deze vernieuwing tot stand; Hij schenkt niet slechts een nieuw leven en maakt ons deelgenooten eener nieuwe schepping; maar Hij wordt ook daarna in ons de bron van nieuwe gedachten en van een nieuwe gezindheid in overeenstemming met God — de bron van al wat tot het nieuwe leven,

tot de nieuwe schepping behoort. God heeft door Jezus Christus, onzen Verlosser, den Heiligen Geest rijkelijk over ons uitgestort. De Heilige Geest wordt uitgestort over hen, die reeds door den Heiligen Geest wedergeboren en vernieuwd zijn. En deze uitstorting des Heiligen Geestes heeft plaats door Jezus Christus, onzen Verlosser; omdat God Hem als vrucht van zijn verlossingswerk den Heiligen Geest beloofd heeft om dien aan de zijnen te schenken. (Zie Lukas XXIV : 49.)

Hieruit volgt, dat dit werk des Heiligen Geestes een voortdurend werk is. Want hoewel Hij ons het leven medegedeeld en voor eeuwig in een nieuwe schepping overgebracht heeft, zoo is Hij steeds bezig om ons de dingen dier nieuwe wereld, in welke Hij ons ingevoerd heeft, te toonen en te doen genieten. Hij neemt de dingen van Christus, aan Wien alles toebehoort, wat de Vader heeft, en toont ze ons. Hij vervult onze harten voortdurend met de dingen, die boven zijn, waar Christus is, en vernieuwt zoo doende den nieuwen mensch naar het beeld desgenen, die hem geschapen heeft. (Zie Kol. III : 10.)

God heeft ons behouden door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes, opdat wij, door zijne genade gerechtvaardigd, erfgenamen zouden worden naar de hoop des eeuwigen levens. Om de gave des eeuwigen levens en de gave des Heiligen Geestes deelachtig te kunnen worden, moesten wij door de genade van Christus gerechtvaardigd worden, dat is, vrijgesproken van de zonden en vrijgemaakt van de macht der zonde. Zoo doende zijn wij erfgenamen geworden naar de hoop des eeuwigen levens. Ons erfdeel is in de onvergankelijke vreugde des eeuwigen levens.

Door de rijke gave des Heiligen Geestes is Gods macht aan ons betoond in de wedergeboorte, bezitten wij de kracht des Geestes, die ons verheft boven de dingen hier beneden, en ons het genot schenkt van de dingen, die boven zijn, en is ons oog gericht op dat eeuwige leven, waar wij de onvergankelijke vreugde en al de geestelijke zegeningen in Christus Jezus ongestoord zullen smaken.

De Apostel wenscht, dat Titus zich met deze dingen zal bezighouden en ze den geloovigen zal voorstellen. „Het woord is getrouw, en ik wil, dat gij op deze dingen aandringt, opdat zij, die God gelooven, zorg dragen om goede werken voor te staan; deze dingen zijn goed en nuttig voor de menschen.” Gods genade in Christus alleen kan ons bewegen om den Heere welbehagelijk te wandelen. Het bewustzijn van de betrekking, waarin wij tot God staan, en van de gemeenschap, die wij met God hebben, vervult ons met liefde en begeerte om goede werken voor te staan, om ons leven den Heere toe te wijden. Is dit bewustzijn flauw; heeft twijfel onze ziel vervuld; of genieten wij niet de gemeenschap des Heeren; dan zijn wij niet alleen niet in staat om goede werken voor te staan, maar dan hebben wij er zelfs geen lust in. Daarom moet een dienstknecht des Heeren telkens weer de goedertierenheid en menschenliefde van God, onzen Verlosser, die zulke heerlijke gevolgen heeft, en waardoor wij in zulk een nauwe en innige gemeenschap met God gekomen zijn, prediken. Dat is de weg tot waarachtig geluk en het eenige middel tot ware heiligmaking.

Gedrongen door de liefde Gods in Christus is het onze vreugde goede werken voor te staan. Niet om ons aangenaam voor God te maken, maar omdat wij in Christus aangenaam voor Hem zijn, onderhouden wij Gods geboden; en deze geboden zijn geheel in overeenstemming met de nieuwe natuur, die wij ontvingen en met de gezindheid van ons hart. Dit is het tegenovergestelde van het wettische beginsel, 't welk bestaat in de poging om door het onderhouden van geboden zich aangenaam bij God te maken.

Dit wettische beginsel leidt steeds tot twist en tweedracht, tot scheuring en boozen handel. Daarom voegt de Apostel hier bij: „Maar onttrek u aan dwaze strijdvragen en geslachtrekeningen, en twisten en geschillen over de wet; want zij zijn onnut en ijdel.” (vs. 9.) De joodschgezinde leeraars gingen in die dagen overal rond in de gemeenten uit de

volken om hunne meeningen omtrent de wet en hunne voorrechten naar het vleesch te verbreiden en voor te staan; en daardoor richtten zij veel onheil aan. De brieven aan de Romeinen, de Galatiërs en Kolossers bewijzen, hoeveel twist en ellende er door hen in die gemeenten gekomen was, en hoezeer de zielen afgetrokken werden van de eenvoudigheid des geloofs, en hun vrede en blijdschap in Christus en zijn werk verloren hadden. En waarlijk, het staat in onze dagen er niet beter bij. Eigenlijk is het slimmer. Want wat toen nog maar hier en daar ingang gevonden had, is thans tot een bepaald stelsel gemaakt, waaronder, meer of minder, alle Christenen lijden.

Doch niet alleen twist en tweedracht, ook scheuring is een vrucht van dit wettisch drijven. Scheurmaking is een groot kwaad, en moet met alle beslistheid worden tegengestaan. Indien iemand zijne eigene meeningen wil doordrijven, en daardoor partijen in de gemeente tracht te vormen, dan moet hij na de eerste en tweede vermaning worden verworpen of afgewezen, als een wiens geloof verkeerd is, en die zondigt, omdat hij bij zichzelf veroordeeld is. (vs. 10, 11.) De zoodanige is niet tevreden met de gemeente Gods en met de waarheid Gods; maar wil zijne eigene waarheid prediken en die ingang verschaffen. Maar waarom is hij een Christen geworden, indien het Christendom, zooals God het gegeven heeft, hem niet bevalt of niet voldoende is? Vormt hij dus een partij voor zichzelf, dan veroordeelt hij zichzelf, en zondigt. Verwerp daarom een sektarisch mensch na de eerste en tweede vermaning.

Aan het slot van dezen brief vernemen wij enkele beschikkingen des Apostels omtrent eenige arbeiders in het evangelie, waaruit wij zien, hoe het heil der Gemeente en ook het welzijn der arbeiders hem op het harte lag. Paulus wenschte, dat Titus te Nicopolis tot hem zou komen, omdat hij besloten had aldaar te overwinteren; doch hij wilde niet, dat de gemeenten op Creta alleen zouden worden gelaten, en daarom moest Titus zoo lang blijven, totdat Paulus Artemas of Tychicus gezonden had om in zijne plaats in de gemeente te arbeiden.

(vs. 12.) Ook verblijdde hij er zich over, wanneer er andere, trouwe arbeiders, zooals Zenas, de wetgeleerde, en Apollos, kwamen om met de ~~gaven~~ te dienen, welke de Heer hun geschonken had. Van jaloerschheid was in de verte geen spraak. Alleen het heil der gemeente en hare opbouwning in het geloof woog hem. En hoe liefderijk zorgt hij voor de belangen dezer arbeiders! „Geleid hen zorgvuldig, opdat hun niets ontbreke,” zoo beveelt hij Titus. En dan voegt hij er als een algemeene vermaning de voor ons allen zoo belangrijke woorden aan toe: „En dat ook de onzen leeren goede werken voor te staan voor de noodige behoeften, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.” (vs. 14.) In de behoeften van de arbeiders in het evangelie te voorzien; te zorgen, dat hun niets ontbreke; dat zijn de goede werken, waar-toe de heiligen moesten worden opgewekt, en die als vruchten des geloofs en der liefde door den Heer zouden worden beloond.

Zelfkennis.

(Deut. VIII.)

De Christen kan in geen moeielijkheid komen, voor welke Christus niet genoegzaam is; hij kan op geen weg, hoe lang en duister ook, wandelen, waar Christus niet voldoende voor hem is. In de rust van God kan hij volmaakte rust vinden. Zoudt gij denken, dat God rust kan vinden in *deze* wereld? Hebt *gij* er ooit rust gevonden? Hoewel Hij als de volmaakte liefde boven het kwaad staat, zoo kan Hij toch niet rusten. Toen de Joden den Heer Jezus van sabbatschennis beschuldigden, sprak Hij die heerlijke en liefelijke woorden: „Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk ook.” Zou de liefde kunnen rusten te midden van de ellende, door de zonde teweeggebracht? Wanneer al de heiligen volkomen gelijkvormig aan Christus in de heerlijkheid zijn zullen; wanneer, zooals het in

Zefanja staat — en wij mogen dat op onszelf toepassen — „God rusten zal in zijne liefde,” dan zal Hij den arbeid zijner ziel aanschouwen en voldaan zijn. Daar zal niets zijn, wat een hinderpaal is voor het genot van de liefde en de heerlijkheid van God. Welk een heerlijke toekomst wacht ons! Het volle resultaat van de verlossing zal aanschouwd en genoten worden, en God zal rusten, omdat zijne liefde niets meer te doen vindt om de wenschen zijns harten te bevredigen.

God wenscht, voor het tegenwoordige, dat de toestand onzer harten in overeenstemming zij met ons dagelijksch leven. Daarom lezen wij in Deut. VIII : 2 : „En gij zult gedenken aan al den weg, dien u de Heere, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft; opdat Hij u verootmoedigde, om u te verzoeken, om te weten, wat in uw hart was, of gij zijne geboden zoudt houden of niet.” God zegt als het ware: „Uw hart en het Mijne moeten een weinig te zamen spreken. Ik ga u toonen, wat er in uw hart is, en Ik zal u tevens doen zien, dat *Ik het weet.*” Hij heeft u gebracht tot Zichzelf; en zoudt gij denken, dat, indien niet alles wat in uw hart is voor Hem is gebracht, het tusschen u en Hem in orde zijn kan? Gelooft gij, dat een vader het hart van zijn kind geheel verschillend van het zijne wil zien? Neen, hij verlangt integendeel, dat de geest, de ziel en de gezindheid van zijn kind geheel in overeenstemming zij met zijne eigene gezindheid. Welnu, God laat ons door de woestijn gaan, opdat wij dit zouden leeren. Soms treffen wij een waar Christen aan, die op zijn sterfbed niet weet, hoe het met hem staat, aangezien hij niet dag voor dag met God gewandeld heeft.

„Hierin oefen ik mijzelf, om altijd een onergerlijk geweten te hebben voor God en voor menschen,” zegt Paulus. Hij oefende zich derhalve om zijn hart altijd in overeenstemming te hebben met het hart van God. Christus' hart was dit altijd. Hij kon ten allen tijde zeggen: „Ik doe altijd al wat Hem behaagt.” Henoch wandelde met God, en hij had het getuigenis, dat hij Gode behaagde.

Hij wandelde in de tegenwoordigheid van God en de uitwerking was, dat hij Gode behaagde. Wij kunnen niet met God wandelen, zonder dat wij alle dingen met Hem behandelen. Hebben wij iets op ons geweten, dan kunnen wij niet gelukkig zijn. Bij elken stap, dien wij doen, leeren wij Hem beter kennen; het licht wordt helderder; en wij ontdekken dingen, die geoordeeld moeten worden, waarvan wij vroeger niets wisten; en dit gaat altijd zoo voort, totdat wij in het volle licht van God staan zullen. Zijn onze harten in dien toestand? En zoo niet, wat is dan wel de uitwerking van Gods tegenwoordigheid? Dan wordt ons geweten ontdekt, opdat wij in Zijne gemeenschap komen zouden. „Mijn Zoon, geef Mij uw hart,” zoo roept de Heer telkens weer. Geeft gij hem elken dag uw hart?

„Hij verootmoedigde u.” (vs. 3.) Hij laat ons zien, wie wij zijn. En Hij noodzaakt ons om door het geloof te leven. „Hij liet u hongeren, en spijsde u met het man, dat gij niet kendet, noch uwe vaders gekend hadden.” Walgen onze zielen somtijds van het lichte brood? Helaas! het is dikwerf maar al te waar, dat onze zielen niet genoeg hebben aan Christus! Indien onze ziel aan iets anders verkleefd is, dan spreekt het vanzelf, dat Christus ons niet voldoet. „De mensch leeft niet alleen van het brood.” De Heer haalde deze woorden aan bij de verzoeking in de woestijn. Hij had geen woord van God om van steenen brood te maken, en daarom deed Hij het niet, want Hij had de gedaante van een slaaf aangenomen. Zijn wil was geheel werkeloos, totdat Hij den wil van God had om daarnaar te handelen. Het Woord des Heeren blijft tot in eeuwigheid. Dat is de afhankelijkheid des geloofs. En merkt ook op, dat, wanneer God zijn volk in afhankelijkheid van zijn Woord houdt om hen te leiden, Hij niet toelaat, dat hunne kleeding veroudert, en hun voet zwelt al die veertig jaren. Hij denkt aan alles; want „Hij wendt zijn oog niet af van den rechtvaardige hier beneden” — geen enkel oogenblik houdt Hij op aan hen te denken.

Daarna komt een ander kenmerk van zijne wegen en

handelingen met ons. „Gelijk een man zijnen zoon kastijdt, zoo kastijdt u de Heer, uw God.” (vs. 5.) Allereerst doet God ons gaan door omstandigheden, welke ons oefenen, terwijl Hij ons al dien tijd voedt en voor ons zorgt; en daarna komt de kastijding om onzen eigen wil te breken. Wij zien elken dag, dat God aldus handelt; en soms weten wij niet, waar wij aan toe zijn en twijfelen aan zijne liefde.

Lees Romeinen V. God had ons lief, gelijk Hij Christus liefhad; en wij roemen in de hoop der heerlijkheid Gods, in welke Christus nu reeds is. En nadat de Apostel alles heeft opgenoemd, wat ons deel geworden is, zegt hij: *En niet alleen dit.* Wij roemen niet slechts in de hoop der heerlijkheid Gods, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, omdat God zijn oog niet van ons afwendt, als wij er in zijn. De hoop wordt zooveel te levendiger; want het is al te duidelijk, dat mijne rust niet hier is. En de hoop beschaamt niet, omdat ik den sleutel voor alles heb in de liefde Gods, die uitgestort is in onze harten door den Heiligen Geest, die ons gegeven is. Het is Gods weg en werk om ons onszelfen te leeren kennen; en er kan geen kwestie zijn, of Hij ons lief heeft, want Hij heeft zijne liefde in onze harten uitgestort. En op welke wijze heeft God zijne liefde getoond? „Christus is, toen wij nog krachteloos waren, ter rechter tijd voor goddeloozen gestorven.”

Dan zegt de Apostel nog eenmaal: „*En niet alleen dit.*” Wat? „*Wij roemen ook in God.*” Ik moet mijzelfen leeren kennen, al mijne afdwalingen en vergeetachtigheid; ik moet tot het inzicht komen, dat er in mij, dat is in mijn vleesch, geen goed woont. Doch in dezen weg van zelfkennis en zelfveroordeeling leer ik te roemen in God. Om mijn hart in overeenstemming te brengen met zijn eigen hart, breekt God mijn hart, en verootmoedigt het. Deze overeenstemming met God, dit bewustzijn van gemeenschap met God wordt evenwel nooit bereikt, totdat wij door deze wegen en woorden van God aan het einde van onszelfen gekomen zijn. Niet dat wij niet voortdurend

daarmede zullen te doen hebben; maar de kracht van den eigen wil is gebroken, en ik heb voortaan geen vertrouwen meer in mijzelf. De natuurlijke mensch zegt: „Waar zou ik heenvlieden voor uw aangezicht?” Maar aan het eind zegt hij: „Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart.” (Ps. CXXXIX.) Welnu, is uw hart in overeenstemming met God? Kunt gij zeggen: „*Doorgrond mij?*” Het is soms een zeer pijnlijk proces. „Leid mij op den eeuwigen weg,” zoo volgt er. Ja, er is een eeuwige weg; en het is op dien eeuwigen weg, dat God komt en ons hart doorgrondt. Zijt gij er tevreden mede, als elke drijfveer uws harten onderzocht wordt? Dit moet geschieden, zal onze gemeenschap met God en onze vreugde in Hem onafgebroken en volkomen zijn. Wij vinden drie dingen: het doorgronden en verootmoedigen van onze harten; de kastijding en den strijd met den duivel; (vs. 15.) en dit alles geschiedt, „opdat Hij u ten laatste weldeed.”

Geliefden! indien uwe ziel in vrede en gemeenschap met God wandelen zal, dan moet gij leeren, dat er in u geen goed woont; maar dan moet gij evenzeer leeren, dat de Heer volmaakt is in zijne liefde. Gaan wij in deze vreugde en gemeenschap door, dan zal het oogenblik van onzen dood, waar wij „uitwonende zijn uit het lichaam en inwonende bij den Heer,” het heerlijkste oogenblik van ons leven zijn. Willen wij zóó wandelen, dat God verheerlijkt wordt in de gemeenschap met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus, dan moeten wij ons geweten oefenen om steeds „onergerlijk” te zijn, en dan moeten de genegenheden onzes harten die van Christus zelve zijn. Onze ziel moet praktisch geoefend zijn voor God. Wij moeten de wegen van God leeren, opdat wij in overeenstemming met Hem komen. God geeft ons gedurig meer van zijne gemeenschap te genieten, opdat wij denzelfden vrede zouden smaken, dien Christus hier beneden had — dien vrede der ziel, welken wij genieten kunnen in gemeenschap met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus.

J. N. D.

Jezus in het midden zijner Gemeente.

De naam van Jezus is even algoezaam voor al de nooden en behoeften der Gemeente, als hij het is voor de verlossing onzer ziel en voor onze leiding door de woestijn der wereld. Het een is even waar als het ander. „Waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.” (Matth. XVIII.) Heeft dit opgehouden waar te zijn? Neen, gelukkig niet. Dit is in onze dagen even waar en zeker als in de dagen der apostelen. En is de tegenwoordigheid van Jezus in het midden der zijnen niet volkomen genoeg voor zijne Gemeente? Hebben wij behoefte aan menschelijke plannen en inrichtingen? Neen, evenmin als wij er behoefte aan hebben voor de redding onzer ziel. Wat zeggen wij tot den zondaar? Vertrouw op Christus. Wat zeggen wij tot den geloovige in de verschillende omstandigheden des dagelijkschen levens? Vertrouw op Christus. Welnu, wat moeten wij dan zeggen tot een vergadering van geloovigen? Vertrouw op Christus, en niets anders. Is er iets, waarin Hij niet voorzien kan? Is er iets voor Hem te moeielijk? Is de rijkdom zijner genade uitgeput? Kan Hij geene gaven meer geven? Kan Hij ons geen evangelisten, herders en leeraars schenken? Kan Hij niet voorzien in al de menigvuldige behoeften van zijne Gemeente in deze wereld? Indien dit niet zoo ware, waar zouden wij heen moeten? Waarheen en tot wien zouden we ons moeten wenden? Wat zouden wij moeten doen? Er zou geen uitkomst wezen; want als Hij ons niet helpen kan, wie zou het dan kunnen doen? Wat moest de vergadering van Israël doen in het oude testament? Zij moest zien op Jehovah. In alle omstandigheden en voor alle dingen? Ja, zeer zeker; er was niets uitgezonderd. Voor brood

en water, voor voedsel en kleding, voor leiding en besturing, voor hulp en bewaring, met één woord voor alles moesten zij zien op Jehovah, die in alles voorzag en voor alles zorgde. Al hunne hulp kwam van Hem. En zou het nu anders zijn? Moeten wij ons tot andere hulpmiddelen wenden? Neen, neen! Onze Heer Jezus Christus is algenoegzaam. Trots al onze fouten en gebreken, al onze zonde en ellende is Hij dezelfde, de onveranderlijke, wiens goedertierenheid tot in eeuwigheid duurt. Hij heeft zijnen Geest gezonden, den gezegenden Trooster, die in ons woont; die al de zijnen gedoopt heeft tot één lichaam, die hen allen verbindt met hun heerlijk Hoofd in den hemel; die hun van Hem spreekt en hen in al de waarheid leidt. Hij is de kracht der eenheid, der gemeenschap, der bediening en der eeredienst. Hij heeft ons niet verlaten, en zal ons niet verlaten; Hij blijft bij ons tot in eeuwigheid. Hij is onze Leidsman, onze Leermester, onze Trooster. Door Hem stroomen ons toe al de gaven van Christus, en door Hem genieten wij de gemeenschap des Vaders. Evenals wij dus ten aanzien van onze verlossing en heerlijkheid op Christus vertrouwen kunnen, zoo kunnen wij op Hem vertrouwen voor al de nooden en behoeften der Gemeente. Waar twee of drie vergaderd zijn in Jezus' Naam, daar is Hij met al de volheid zijner genade en met al den rijkdom zijner gaven in ons midden.

Correspondentie.

19. W. M. te Amsterdam vraagt, of de woorden des Heeren in Joh. VI: 62 op Jezus' hemelvaart zien?

Zeer zeker. Het verband, waarin deze woorden voorkomen, is zeer merkwaardig. De Heer had zich aan de Joden voorgesteld als het ware manna — het brood Gods, dat uit den hemel is nedergedaald en der wereld het leven geeft. Dit kon Hij evenwel voor hen niet zijn dan door zijnen dood. „Ik ben het

levende brood, dat uit den hemel nedergedaald is; zoo iemand van dit brood eet, die zal leven tot in eeuwigheid. En ook het brood, dat ik geven zal, is mijn vleesch, hetwelk ik geven zal voor het leven der wereld." — „Hoe kan deze ons zijn vleesch te eten geven?" riepen de Joden geërgerd uit; waarop de Heer antwoordde: „Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: tenzij gij het vleesch des Zoon des menschen eet, en Zijn bloed drinkt, hebt gij geen leven in uzelfen." Daarop zeiden velen van zijne discipelen, d. i. van degenen, die Hem volgden: „Deze rede is hard, wie kan ze hooren?" Waarop de Heer antwoordt: „Ergert u dit? Wat dan, zoo gij den Zoon des menschen ziet opvaren, waar hij te voren was?" De Heer wil zeggen: Als gij er u over ergert, dat gij alleen door mijn sterven het leven kunt krijgen, hoeveel te meer zult gij u dan ergeren, wanneer gij den Zoon des menschen zult zien ten hemel varen? Een mensch in den hemel ingaande, tredende in de tegenwoordigheid Gods, waar niemand komen mocht, was voor het natuurlijk verstand even onverstaanbaar als om door een gekruisigden en gestorven Christus het leven te verkrijgen. Alleen het geloof kan dit verstaan. Daarom antwoordt Petrus op de vraag van Jezus: „Wilt gij ook niet weggaan?" „Tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens."

20. D. E. te 's Hage vraagt een verklaring van Mark. IX : 43—48.

Al wat ons hindert om in het leven in te gaan, moet door ons worden weggedaan; al ware het ook onze hand of onze voet of ons oog. Het eeuwige leven is alles waard. Om dat te verkrijgen moet elk struikelblok uit den weg genomen worden. Wie zou dit niet gaarne doen? Wie onzer zal liever zijn hand, voet of oog behouden en in de hel geworpen worden, dan die af te houwen of uit te rukken en den hemel binnen te gaan?

Jezus, het eenige aantrekkingspunt en middelpunt der zijnen.

(Lees Joh. I : 35—52.)

Het Evangelie van Johannes stelt ons Jezus voor als den Zoon van God. Niet zooals in het Evangelie van Lukas den Zoon van God als mensch op aarde, maar den Zoon van God van eeuwigheid. Daarom begint dit Evangelie vóór Genesis I vs. 1. In den beginne was het Woord. Niet *werd*, maar *was* het Woord. Toen het begin begon, bestond Hij. Hij is dus zonder begin. In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Door Hem zijn alle dingen geschapen. Dat Woord is vleesch geworden, en heeft in het midden der menschen gewoond vol van genade en waarheid.

De bewijzen voor de Godheid van Christus vinden wij op elke bladzijde van dit Evangelie. Hij was de Zoon des menschen, die, hoewel op aarde, toch altijd in den hemel was. Hij was het leven en het licht der menschen; de kenner der harten; de onveranderlijke; de opstanding en het leven; de ware herder der schapen; de almachtige God, die moest worden aanbeden; de Zoon, die in wezen, zoowel als in wil en gezindheid, één met den Vader was; en daarom ook het eenige aantrekkingspunt en het eenige middelpunt der zijnen.

Niemand anders dan Hij mag en kan dit zijn. Een ander aantrekkingspunt of een ander middelpunt te hebben dan Hem, is afgoderij. Daarom zegt de Apostel, dat gierigheid afgodendienst is. God alleen mag ons hart bezitten. Aan

Hem alleen mogen wij ons overgeven, en aan Hem alleen ons onvoorwaardelijk onderwerpen. Niemand mag zijne plaats innemen — noch in ons hart, noch in ons midden.

Aan het einde van het eerste Hoofdstuk wordt Jezus ons voorgesteld als het aantrekkings- en middelpunt der zijnen. Schoon en treffend is deze voorstelling. De Heilige Geest brengt verschillende personen voor onze oogen, die zich allen onweerstaanbaar tot Jezus aangetrokken gevoelen, en zich allen rondom Hem scharen.

In de eerste plaats Johannes de dooper. Door rechtstreeksche openbaring van God was Johannes tot de kennis van Jezus als den Zoon van God gekomen. Hoort slechts wat hij getuigt: „Ik heb den Geest zien nederdalen uit den hemel, gelijk een duif, en hij bleef op hem. En ik kende hem niet; maar die mij gezonden heeft om te doopen met water, die had mij gezegd: op wien gij den Geest zult zien nederdalen, en op Hem blijven, die is het, welke met den Heiligen Geest doopt. En ik heb gezien, en heb getuigd, dat deze is de Zoon van God.” En welken indruk had deze openbaring omtrent Jezus bij Johannes teweeggebracht? Hij was vol bewondering en aanbidding. Hij gevoelde zijn eigen nietigheid, en verlustigde zich in Jezus' grootheid. Onweerstaanbaar werd hij tot Hem heengetrokken. Een treffend bewijs daarvan levert ons het verhaal in ons Evangelie. Den dag volgende op dien, waarop hij bovengenoemd getuigenis van Jezus gaf, stond Johannes en twee van zijne discipelen op den weg, toen Jezus voorbij kwam wandelen. Hem ziende, roept Johannes vol bewondering uit: „Zie, het Lam Gods!” Niet om getuigenis te geven, maar uit de volheid van een hart, dat in Jezus den Uitverkorene Gods en zijn Heiland gevonden had, vlocien deze woorden over zijne lippen.

Uitgesproken op een toon, die getuigde van de bewondering en ingenomenheid zijns harten, maakten deze woorden zulk een machtigen indruk op de twee discipelen, dat zij Johannes verlieten en Jezus volgden. En toen Jezus hun vraagde: „Wat zoekt gij?” antwoordden zij: „Meester, waar hebt gij uw verblijf?” als wilden zij

zeggen: „Wij wilden wel kennis met u maken.” En zij bleven op Jezus' noodiging: „Komt en ziet!” dien heelen dag bij Hem.

Wat hebben zij dien dag gezien en gehoord? 't Wordt ons niet medegedeeld. Maar toch weten wij, welken indruk dit eerste bezoek bij Jezus op hen gemaakt heeft. Een van die twee was Johannes, de schrijver van dit Evangelie. Meer dan vijftig jaar later, toen hij zijn Evangelie schreef, stond die eerste kennismaking met Jezus hem nog zóó levendig voor den geest, dat hij dag en uur nog wist, en schrijft: „Het was omtrent de tiende ure.” Onuitwischbaar stond die dag in zijne ziel gegrifd. De persoon des Heeren had hem onweerstaanbaar aangetrokken. Van dat oogenblik af was zijn hart met Hem vervuld en zijn oog op Hem gericht; zoodat hij niet slechts werd de discipel, dien Jezus liefhad, maar ook het door God uitverkoren vat om de goddelijke heerlijkheid zijns Meesters aan Jezus' Gemeente voor te stellen.

„Het was omtrent de tiende ure.” Merkw aardig en treffend woord! Gelukkig hij, die op dezelfde wijze van zijne eerste kennismaking met Jezus spreken kan! Wel is het geen vereischte, dat men het uur en den dag zijner bekeering kan aangeven, maar heerlijk is het toch. Als de ziel Gods gemeenschap geniet, dan is de herinnering aan hetgeen Hij deed, aan hetgeen men vroeger genoot, kostelijk en versterkend. Maar al is het geen vereischte, dat men het uur en den dag zijner bekeering weet, noodzakelijk is het te weten, dat men uit de duisternis in het licht, uit den dood in het leven is overgegaan, dat men zich bewust is den Heer Jezus te kennen en met Hem in gemeenschap te zijn. Het zeggen van menigeen: „Ik weet van geen overgang te spreken, ik ben van mijne jeugd af aan zóó geweest,” bewijst duidelijk, dat er geen ware bekeering heeft plaats gehad. Denk er ernstig over na, lieve lezer! Stel u niet gerust. Vertrouw niet op een onzekeren grond. Zonder levensgemeenschap met Jezus is er geen leven en dus geen rust en geluk voor uwe ziel.

De andere discipel, die het van Johannes gehoord had, Andréas, gevoelde zich eveneens onweerstaanbaar tot Jezus aangetrokken. Dit blijkt uit hetgeen wij van hem lezen. Geheel vervuld van de heerlijkheid van Jezus, dien hij als den beloofden Messias, den door God gezondene, had leeren kennen, zegt hij tot zijnen broeder Simon: „Wij hebben gevonden den Messias, hetwelk, overgezet, is Christus.” Zoodra hij Simon zag, maakte hij hem deelgenoot van zijne vreugde. En hij was zóó vast overtuigd van den indruk, dien de kennismaking met Jezus op Simon maken zou, dat hij hem tot Jezus leidde. Als Simon Jezus maar zag en hoorde, dan zou hij er evenzeer van overtuigd wezen, dat Hij Israëls Messias was, zoo dacht Andréas, en zoo was het werkelijk.

„En hij leidde hem tot Jezus.” Hij was niet tevreden met de bloote mededeeling van hetgeen hij gevonden had; neen! hij nam Simon bij de hand, en bracht hem tot Jezus. Heerlijk voorbeeld! Zie, dat moeten wij ook doen. Ach! wij laten het zoo dikwijls bij een enkel woord. Wij denken al heel veel gedaan te hebben, als wij iemand het evangelie hebben verkondigd. Maar wij moeten niet tevreden zijn, totdat wij hem gebracht hadden aan de voeten van Jezus. O, laat ons de menschen, laat ons bovenal onze kinderen en degenen, die wij liefhebben, tot Jezus leiden! Hebt toch vertrouwen in de liefde van Jezus. Met open armen staat Hij gereed een ieder, die tot Hem komt, te ontvangen. Geloof toch, dat Hij zóó aantrekkelijk is, dat ieder, die Hem aanschouwt en met Hem kennis maakt, zich tot Hem aangetrokken voelt. Als gij zelf u in zijne liefde, schoonheid en heerlijkheid verlustigt, dan zult gij in staat zijn om zijne liefde en heerlijkheid aan anderen zóó voor te stellen, dat zij evenzeer door Hem aangetrokken worden.

Wie tot Jezus komt, wordt niet teleurgesteld. Integendeel. Die vindt altijd meer dan hij dacht. Die zal met de koningin van Scheba zeggen: de helft van uwe heerlijkheid was mij niet aangezegd. Toen Simon door Andréas tot Jezus geleid was, vindt Simon veelmeer in Jezus, dan

Andréas hem had gezegd. Jezus openbaart zich aan hem als de almachtige God, die alle dingen geschapen had, en daarom recht had op alles en iedereen. Niemand dan God toch heeft recht om namen te geven. Toen de Heere God aan Adam de heerschappij over deze aarde had toevertrouwd, waardoor Adam naar de gelijkenis Gods was, toen bracht hij al de dieren des velds en de vogelen des hemels tot Adam, en Adam gaf hun namen. In die namen sprak zich hunne geaardheid uit, en die namen dragen zij voortaan. En zoo lezen wij hier: „Jezus hem aanziende, zeide: Gij zijt Simon, de zoon van Jona, gij zult genoemd worden Kefas, (hetwelk overgezet wordt: steen.)” Jezus keek Simon goed in de oogen, en hem kennende in hetgeen hij wezen zou, verandert Hij zijnen naam. Zoo stond dan de Gever der namen, de almachtige Schepper van hemel en aarde, voor Simon, die dus een grootere heerlijkheid te aanschouwen kreeg, dan aan Andréas was ten deel gevallen.

Die nieuwe naam gaf het karakter aan, hetwelk Simon vertoonen en de plaats, die Simon innemen zou. „Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods,” zoo getuigde Simon later van zijnen Heer. En daarop zeide Jezus: „Gij zijt Petrus, en op deze petra zal ik mijne Gemeente bouwen.” Christus is de rots, waarop de Gemeente gebouwd is, en van deze rots was Simon een steen — de eerste steen. Daarom spreekt hij, zoowel in zijne redenen tot de Joden als in zijne brieven aan de geloovigen, meermalen over Christus als den steen, door de bouwlieden verworpen, maar geworden de hoeksteen van het nieuwe gebouw, van het huis Gods, waarvan elke geloovige een levende steen geworden is.

Doch laat ons verder gaan. „Des anderen daags,” zoo lezen wij, „wilde hij heengaan naar Galiléa, en Jezus vond Filippus, en zeide tot hem: Volg mij.” Tot hiertoe lazen wij van personen, die tot Jezus kwamen of tot Jezus gebracht werden, thans hooren wij van een, die door Jezus geroepen werd. Jezus vond Filippus, en zeide tot hem: „Volg mij.” Filippus volgde Jezus, en wat was de

uitwerking? Dezelfde als bij de anderen. Hij gevoelde zich onweerstaanbaar tot Jezus aangetrokken; hij was verrukt over zijne kennismaking met Jezus; zijne ziel was geheel vol van zijne schoonheid en heerlijkheid. Zijnen vriend Nathanaël vindende, roept hij vol bewondering en verrukking uit: „Wij hebben dien gevonden, van wien Mozes in de wet geschreven heeft en de profeten, Jezus, den zoon van Jozef, van Nazareth.”

Wat is het schoon te zien, dat een volgeling van Jezus dadelijk wordt gelijk zijn Meester. Jezus vond Filippus, en Filippus vond Nathanaël. Jezus maakt zich bekend aan Filippus, en Filippus maakte Jezus bekend aan Nathanaël. Dat is één van de kenmerken eener ware bekeering. Wie Jezus heeft leeren kennen, tracht anderen tot Hem te brengen. Wie zelf gelukkig is door het geloof in Hem, wenscht degenen, die hij liefheeft, in datzelfde geluk te doen deelen, en zoekt hen te bewegen tot het geloof.

Maar dat gaat niet altijd gemakkelijk. De prediking van een gekruisten Christus is voor de Joden een ergernis en voor de Grieken een dwaasheid. Filippus vond geen ingang bij Nathanaël. Met een ongeloovig schouderophalen stuit hij de opgewondenheid (in zijne oogen) van Filippus, en roept eenigszins spottend uit: „Kan uit Nazareth iets goeds zijn?” Als wil hij zeggen: „Kom, Filippus, hoe laat gij u toch zoo vervoeren. Uit Nazareth kan toch de Christus niet komen. Dat hebt ge toch in Mozes en de profeten niet gelezen. Uit Bethlehem, dàt zou naar de Schriften zijn; maar uit Nazareth, uit dat verachte plaatsje in het verachte Galiléa, neen! dat is onmogelijk.” De mensch ziet aan, wat voor oogen is. Naar het uitwendige te oordeelen had Nathanaël gelijk. Maar de wijsheid der wereld is dwaasheid bij God. Het dwaze Gods is wijzer dan de menschen; en het zwakke Gods is sterker dan de menschen. Ook Nathanaël zou dit ondervinden.

„Kan uit Nazareth iets goeds zijn?” had hij ongeloovig uitgeroepen. En wat antwoordde Filippus? Gaat hij met hem redeneeren? Voert hij allerlei bewijzen aan om hem van de waarheid van hetgeen hij gezegd had te over-

tuigen? Neemt hij de Schrift ter hand om aan te toonen, dat Jezus van Nazareth waarlijk de Messias was? Neen, niets van dit alles. Hij zegt eenvoudig: „Kom, en zie! Ga met mij meê, en leer hem kennen, dan zult gij in hem vinden, wat *ik* in hem gevonden heb.” Dat is de ware manier. Breng de menschen tot Jezus, stel hun zijne liefde en heerlijkheid voor; en wat geen redeneeringen of bewijsvoeringen vermogen, dat zal de tegenwoordigheid des Heeren bewerken. Wie Hem heeft ontmoet, zooals Filippus, die is zóó vast overtuigd van den machtigen indruk, dien Hij teweegbrengt, dat hij gerust, zelfs tot een ongeloovigen Nathanaël, durft te zeggen: Kom en zie.

En Filippus' geloof zou niet worden beschaamd. Nathanaël gaat meê. Een oprecht man gelijk hij mag twifelen, maar wil toch overtuigd worden. En hij werd overtuigd, en wel zóó, dat ook hij vol bewondering de heerlijkheid van Jezus erkent, en evenals al de anderen zich machtig door Hem aangegrepen en tot Hem aangetrokken gevoelt. Jezus zag Nathanaël tot zich komen, en zeide: „Zie, waarlijk een Israëliet, in wien geen bedrog is.” — „Vanwaar kent gij mij?” roept Nathanaël vol verwondering uit. — „Eer u Filippus riep, toen gij onder den vijgeboom waart, zag ik u,” was Jezus' antwoord. Waarop Nathanaël, geheel overtuigd en overwonnen, in vervoering uitroept: „Rabbi! gij zijt de Zone Gods, gij zijt de Koning Israëls.”

Voor Simon stond de Almachtige, en voor Nathanaël de Alwetende God. Niemand had Nathanaël gezien, toen hij onder den vijgeboom was. Wat daar had plaats gevonden, wisten alleen Nathanaël en God. Misschien heeft hij daar wel gebeden om Israël's verlossing en om de vervulling van Gods beloften. Maar hoe dit zij, Jezus wist alles. Hij had alles gezien en gehoord. Zoo stond Nathanaël dus voor den Alwetenden God. Geen wonder, dat hij, evenals later de Samaritaansche, tot zichzelf zeide: Hij weet al wat ik gedaan heb, deze is de Zone Gods, de Koning Israëls. Geheel overtuigd zonk hij vol

aanbidding aan Jezus' voeten neêr. En merk wel op, hij, de ongeloovige Nathanaël, kwam tot een betere kennis van Jezus dan al de anderen, die vóór hem den Heer hadden beleden. Waar zij allen Jezus als den Messias, den Koning Israëls erkennen, daar is hij de eerste, die Hem belijdt als den Zone Gods. „Rabbi! gij zijt de Zone Gods, gij zijt de Koning Israëls,” roept hij uit. Niet zoo zeer als Koning Israëls, maar als de Zoon van God had Jezus zich aan hem geopenbaard.

Hoe treffend schoon wordt ons in dit verhaal van Johannes Jezus voorgesteld als het eenige aantrekkingspunt der zijnen! Hoe verschillend ook van karakter en aanleg, van geestelijke vatbaarheid en kennis, worden allen, zonder onderscheid, gelijkelijk aangetrokken door denzelfden Persoon, en gevoelen allen zich onweerstaanbaar aan Hem verbonden, zoodat aller hart en mond overvloeit van zijnen lof, en allen in Hem vinden den Eenige, die al de behoeften der ziel volkomen bevredigt. Johannes de dooper, Johannes, Andreas en Simon, Filippus en Nathanaël, ieder op bijzondere wijze met Hem in kennis gekomen, komen gelijkelijk onder denzelfden machtigen indruk zijner heerlijke Persoonlijkheid, en scharen zich allen om Hem als om den Eenige, die hun vertrouwen, hunne liefde en hunne bewondering waardig is.

Lieve lezer! gevoelt gij u ook door Jezus aangetrokken? Zegt gij van Hem, uit den grond uws harten, omdat gij Hem als zoodanig kent en geniet, en niet slechts omdat het in den Bijbel staat: „Hij is de schoonste der menschenkinderen, de schoonste onder tienduizenden. Niets en niemand is bij Hem te vergelijken. Op aarde en in den hemel wenscht mijn hart niets anders dan Hem?” Heerlijk is het, wanneer dit zoo is. Paulus wierp al zijne voorrechten naar het vleesch weg, en veroordeelde ze als schade en drek, omdat de uitnemendheid van Jezus Christus, zijnen Heer, zijne ziel bekoorde. De wereld had voor hem alle waarde en aantrekkingskracht verloren. Wat voorrechten waren naar het vleesch, stond hem slechts in den weg om de heerlijkheid van Christus

te genieten. Christus te gewinnen, geheel en al, in de heerlijkheid, zooals hij Hem op den weg naar Damaskus aan Gods rechterhand had gezien, dat was de vurige begeerte zijns harten, en daarnaar strekte zijne gansche ziel zich uit. Staat het zóó ook met ons? Dat is het ware geluk. Dat is het waarachtige leven. Dat is het eeuwig blijvende genot. Hebt gij met Jezus kennis gemaakt, en zijt gij door Hem bekeerd, o vestig dan toch voortdurend op Hem uw blik. Aanschouw zijne heerlijkheid, verlustig u in zijne schoonheid, verdiep u in hetgeen Hij gedaan heeft, leer Hem meer en meer kennen in al den rijkdom zijner liefde en genade, en verblijd u in zijne teedere zorg en onveranderlijke trouw. Niemand dan Hij is waardig onze onverdeelde liefde en aanbidding. Hem komt toe alle lof, eer en dankzegging tot in eeuwigheid.

Maar Jezus is niet slechts het eenige aantrekkingspunt, Hij is ook het middelpunt der zijnen. Om Hem behooren zich allen te scharen. Het is Gods eeuwig raadsbesluit om eenmaal in de volheid der tijden alle dingen onder één hoofd te zamen te brengen in Christus, zoodat Christus wezen zal het middelpunt van het gansch heelal. Hij is het voorwerp van Gods welbehagen; de vreugde van Gods hart; het middelpunt al zijner gedachten en plannen. Het geslachte Lam staat in het midden van Gods troon in den hemel; en om Hem zijn geschaard alle heiligen, alle engelen, de gansche schepping. Niemand dan Hij is dit waardig. Zelfs al het oordeel heeft de Vader Hem overgegeven, opdat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren.

In Johannes I wordt ons dit op treffende wijze voorgesteld. Allen, die zich tot Jezus aangetrokken gevoelden, schaarden zich rondom Hem. Hij werd hun middelpunt. Johannes de Dooper was volgens Jezus' eigen getuigenis de voornaamste der profeten, de grootste van allen, die uit vrouwen geboren zijn, doch zoodra hij Jezus had leeren kennen, en zich in Diens heerlijkheid en grootheid verlustigde, zeide hij: Hij moet wassen en ik minder worden;

en hij wordt niet alleen zelf zijn volgeling, maar wijst zijne discipelen van zich af op Hem, zoodat zij hem verlaten en Jezus volgen. En werkelijk verdwijnt hij van het tooneel. Hetzelfde aanschouwen wij op den berg der verheerlijking. Zoodra Petrus Mozes en Elia gelijkstelt met Jezus, verdwijnen Mozes en Elia, en komt er een stem uit de wolk, die zeide: „Deze is mijn geliefde Zoon, hoort Hem!” Als Jezus verschijnt, moet de middelaar des Ouden Verbonds, moet de grootste van Israëls boetegezanten, ja, de grootste van alle profeten verdwijnen, omdat Hij alleen waardig is te ontvangen lof en eer, en te zijn het middelpunt, om hetwelk allen zich scharen.

Doch behalve Johannes den dooper zien wij Johannes en Andréas, Petrus, Filippus en Nathanaël, die zich allen door Jezus aangetrokken gevoelden, zich rondom Hem vereenigen als het eenig ware middelpunt. Voortaan kon er geen ware aanbidding, geen Gode welgevallige eeredienst meer zijn, waarvan Jezus niet is het middelpunt. Dit toont Johannes' Evangelie ons op treffende wijze aan. Toen de hoofden des volks in den persoon des blindgeborenen Jezus zelf verwierpen en buiten de synagoge gesloten hadden, komt de Heer tot hem, en geeft hem aan zijne voeten een plaats van aanbidding en eeredienst, die hij hier beneden niet meer vinden kon. En aan het eind van ons hoofdstuk zegt Jezus tot Nathanaël: „Van nu af zult gij de hemelen geopend zien, en de engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des Menschen.”

Wondervolle openbaring! Gods Zoon is, naar Gods wil en welbehagen, het Voorwerp van de aanbidding en lofzegging der engelen. Voor Hem buigen zij allen zich neder. Toen daarom Gods Zoon uit den hemel op aarde was neergedaald, bevond zich het voorwerp van de aanbidding der engelen niet meer in den hemel, maar op aarde; en de bewoners des hemels daalden dientengevolge uit den hemel op de aarde neder. Reeds in Bethlehems velden bezongen zij den lof van Israëls Koning, dien zij als den Zone Gods kenden. En gedurende zijn geheele leven klommen zij op en daalden zij neder op den Zoon

des menschen, in Wien zij al hun vreugde en heerlijkheid vonden. Thans nu Jezus gezeten is aan 's Vaders rechterhand blijven de engelen daarboven; doch straks als Jezus met macht en heerlijkheid verschijnen zal op de wolken des hemels, zullen de vele duizende engelem Hem vergezellen, en gedurende de duizend jaren, in zijn heerlijk koninkrijk, afdalen en opklimmen op den Zoon des menschen. Zij aanbaden Hem in den hemel vóór zijne menschwording; zij zagen en bewonderden Hem in zijne vernedering op aarde; en zij zullen Hem aanschouwen en bewonderen in zijne heerlijkheid aan Gods rechterhand en op zijnen troon hier beneden. Altijd en onder alle omstandigheden is en blijft Hij het Voorwerp hunner vreugde, bewondering en aanbidding.

En zouden wij achterstaan bij de engelen? Wij, die geen dienstknechten, maar zonen zijn? Wij, die niet zijn geboren in onzen oorspronkelijken staat, maar als verloren zondaars zijn gered en verlost, en die daarom Gods *genade* kennen en smaken, waarin de engelen zich niet bij ervaring verlustigen kunnen? Zouden wij onzen blik niet vestigen op dat eenige Voorwerp des geloofs en der aanbidding? Zouden wij een ander middelpunt van vereeniging kiezen? Zouden wij ons noemen naar een anderen naam dan den naam van Hem, die des Vaders welbehagen en de vreugde der engelen is? Neen, duizendmaal neen! Ons hoogste voorrecht is gemeenschap te hebben met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus. Daartoe werd ons het leven gegeven, dat eeuwige leven, hetwelk bij den Vader was en ons geopenbaard is in Christus. En gemeenschap te hebben met den Vader wil zeggen: dezelfde gevoelens, dezelfde gedachten, dezelfde gezindheid, hetzelfde voorwerp van vreugde en welbehagen te hebben als de Vader. Dat voorwerp is Christus. Hem te bewonderen in zijne onvergelykelijke schoonheid en heerlijkheid; Hem te genieten in zijne liefde, genade en trouw; Hem te aanschouwen in zijne omwandeling op aarde, in zijn lijden en sterven op het kruis, in zijne heerlijkheid aan 's Vaders rechterhand; Hem als het voorwerp des

geloofs, als het Middelpunt onzer vereeniging te bezitten; — dat is gemeenschap met den Vader; dat is de ware, hemelsche vreugde en het waarachtig hemelsch genot. Want eenmaal, in den hemel, zullen alle heiligen — de schare, die niemand tellen kan — den troon des Almachtigen Gods omringen, en in het midden van dien troon staat het Lam, dat geslacht is, aan 't welk zal worden toegebracht lof, eer en dankzegging tot in alle eeuwigheid. Amen.

De invloed van de verwachting van Christus.

Er zijn twee dingen, die de vreugde uitmaken van een Christen, die zijne sterkte zijn op den weg, en het voorwerp, dat voortdurend voor zijn hart staat. Ten eerste: gemeenschapsoefening met God den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus. Ten tweede: de hoop op Jezus' wederkomst. Deze twee dingen kunnen zonder schade voor onze zielen niet van elkander gescheiden worden. Indien wij niet uitzien naar de komst van Jezus, dan kan niets ons op gelijke wijze afzonderen van deze tegenwoordige booze wereld; dan zal Christus niet waarlijk het voorwerp onzer ziel zijn; en dan zijn wij niet bekwaam om de gedachten en plannen van God ten opzichte van deze wereld te verstaan. En indien, aan den anderen kant, deze hoop aanwezig is zonder gemeenschapsoefening met God, dan missen wij de noodige kracht, daar ons hart moede en mat wordt door te veel zich bezig te houden met het kwaad, dat ons omringt. Want wij kunnen niet waarlijk uitzien naar de komst van Gods Zoon uit den hemel zonder tegelijkertijd te zien, hoe de wereld Hem

verworpen heeft, hoe de wereld steeds goddelooser wordt, hoe hare wijze mannen geen wijsheid hebben, en hoe zij rijpt voor het oordeel, daar de beginselen des kwaads alle banden losmaken. Zoo doende wordt de ziel terneergedrukt en het hart moedeloos. Indien de Christen evenwel door de genade in praktische gemeenschap met God leeft, dan is zijn hart standvastig en rustig en gelukkig voor God, omdat er in Hem een bron van zegen is, welke door geen omstandigheden kan aangetast of veranderd worden. De slechte tijdingen worden vernomen, de ellende wordt aanschouwd, maar het hart des Christens is in vertrouwen gericht op den Heer, en dit verheft hem boven de omstandigheden.

Geliefde broeders! wij allen hebben hieraan behoefte; want om standvastig met God te wandelen, behoeven wij deze gemeenschap en deze hoop. Ik geloof niet, dat een Christen, overeenkomstig de Schrift, goed kan staan, als hij niet Gods Zoon uit den hemel verwacht. Een Christen, die Gods Zoon uit den hemel verwacht, beoordeelt alle dingen geheel anders. Hij denkt er niet aan om de wereld, die Christus verworpen heeft, te verbeteren. En voor hem is Christus het eenige voorwerp der ziel. Hij verwacht den Heer zelven uit den hemel om hem met de gansche gemeente tot zich te nemen. Gelijk Hij-zelf gezegd heeft: „Ik kom weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar ik ben.” Waar Ik mijne vreugde vind, daar zult gij die ook vinden, Ik met u, en gij met mij. Voor altijd zullen wij met den Heer zijn.

Doch er is nog iets anders verbonden met het verwachten van Gods Zoon uit den hemel. Ik heb den Persoon, dien ik liefheb, nog niet bij mij; en terwijl ik op Hem wacht, ga ik door de wereld, vermoeid en bedroefd door den geest en het karakter van alles, wat ik rondom mij zie. Hoe meer ik in gemeenschap ben met God, des te meer zal ik den geest dezer wereld erkennen, en mij bedroeven over al de ongerechtigheid, die ik aanschouw. En dan moet God mijne ziel staande houden door het

genot van gemeenschap met Hem. Daarom zegt Paulus in 2 Thess. I : „U, die verdrukt wordt, rust met ons.” Ik geniet nu rust voor mijne ziel in de verwachting van Christus, want ik weet, dat, als Hij komt, alle dingen door Hem naar zijnen wil zullen geschieden. De komst des Heeren toch, die verdrukking over de wereld brengen zal, geeft den heiligen volkomene en eeuwigdurende rust. Toch moeten wij niet moede en mat in onze zielen zijn; het is niet goed, als wij door de dienst en door den strijd mat worden; o neen! laat ons veeleer elken dag overwinnen. Maar strijden is geen rusten. Indien wij evenwel met God wandelen, dan zullen wij niet zooveel denken aan den strijd, maar ons veeleer in God verheugen. Wij zullen alles beter kennen, als wij in de heerlijkheid zijn; onze ziel zal bekwamer zijn om God te genieten; maar het is toch dezelfde soort van vreugde, die wij thans genieten, als die wij genieten zullen, wanneer Jezus komt om in zijne heiligen verheerlijkt te worden.

En als deze vreugde in God thans in kracht mijne ziel vervult, dan verliest de wereld hare bekoorlijkheid, en komt de liefde tot hen, die in de wereld zijn, in mijn hart; want al ben ik ook vermoeid van den strijd, zoo gevoel ik toch, dat er menschen in de wereld zijn, die de liefde behoeven, welke ik geniet, en ik wensch, dat zij die ook mogen leeren kennen. Indien de liefde Gods mijn hart vervult, dan gaat het uit naar degenen, die aan deze liefde behoefte hebben, naar de heiligen en naar de zondaars, overeenkomstig hunne behoeften; want als ik de uitwerking van de macht dezer liefde in mijn hart gevoel, dan zal ik anderen dienen; want het is de kracht dezer liefde, die mij bekwaam maakt om door al de moeite en den arbeid van de bediening heen te gaan. De gehechtheid aan Christus leidt tot de dienst, en sterkt mij in mijn lijden voor Hem. Is mijne ziel aan den laatsten Adam verbonden, dan drukt mijne gehechtheid aan Christus het stempel op al wat van den eersten Adam is.

Als deze liefde mij tot de dienst leidt, dan komt er noodzakelijk strijd. In 2 Kor. I hooren wij van vertroos-

ting te midden der verdrukking; in 2 Thess. I van de rust, die ons deel zijn zal, als Jezus komt. „Gij wordt vervolgd en verdrukt, opdat gij waardig geacht wordt het koninkrijk Gods, waarvoor gij ook lijdt,” zegt Paulus tot de Thessalonikers; terwijl hij den Korintheërs toeroept, dat de Vader der barmhertigheden en de God aller vertroosting ons vertroost in al onze verdrukking. Als wij om Christus' wil worden verdrukt, dan komt de vertroosting van God in onze ziel. Welk een rijke bron van zegening is dit in ruil voor het weinige lijden, dat ons deel is! God openbaart zichzelve aan mijne ziel. Zijne vreugde vervult mij. God heeft zijn welgevallen in mij, en ik in God. Hij maakt zich één met degenen, die voor Hem lijden.

Indien dus de verwachting van Christus en zijne liefde tot ons mij aandrijft in de bediening, in de begeerte om anderen te doen deelen in diezelfde zegeningen, en indien daardoor verdrukking en vervolging ons deel wordt, welke rijke en versterkende vertroosting geeft de Heer dan aan onze ziel! „Want gelijk het lijden van Christus aan ons overvloedig is, zoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.” (2 Kor. I: 5.) Moge de Heer onze zielen vervullen met het gevoel zijner tegenwoordigheid, en onze harten houden in de voortdurende verwachting van zijne wederkomst!

J. N. D.

Correspondentie.

21. N. N. vraagt naar het onderscheid tusschen „zonen en kinderen”, zooals dit in den brief aan de Romeinen voorkomt.

De Christenen worden „zonen” en „kinderen” genoemd. Het eerste duidt hun stand of rang aan; het tweede de familiebetrekking zelve, waarin zij tot God staan. De engelen worden,

uithoofde van hun hoogen rang in de schepping, ook „zonen Gods” genoemd. (Job XXXVIII: 7, waar „zonen” in plaats van „kinderen” moet staan.) De Heer Jezus is *eeuwig* en eigenlijk de Zoon van God; nimmer wordt Hij „kind van God” geheeten. (In Hand. IV: 27 moet voor „kind Jezus” gelezen worden „knecht Jezus.”) Zij, die gelooven, komen tot deze hooge betrekking *in den tijd*, door een vrijmachtige daad Gods, die hen door het woord der waarheid wilde baren. De Apostel Johannes noemt ons in zijn evangelie en zijne brieven nooit *zonen*, maar altijd *kinderen*, daar de familie Gods, en niet de rang van de leden dier familie zijn hoofdonderwerp is. Paulus handelt dikwijls, zoowel over de familiebetrekking als over den rang, en gebruikt dus bij afwisseling *kinderen* en *zonen*.

De uitdrukking „zoonschap” heeft in Rom. VIII: 13 de beteekenis van verlossing onzes lichaams, als voltooiing van al hetgeen de Heer Jezus doet om ons, naar ziel en lichaam, geschikt te maken voor onzen heerlijken stand. (Zie ook Fil. III: 21.)

22. J. B. te 's Hage vraagt, waarom de stam Dan niet voorkomt onder de 144,000 verzegelden in Openb. VII.

Het is moeielijk hierop een bepaald antwoord te geven. De stam Dan heeft zich het meest aan afgoderij overgegeven. Misschien is dit wel de reden van de weglating, hoewel uit Ezech. XLVIII: 1, 32 blijkt, dat Dan niet zal worden onterfd.

Voorts is het merkwaardig, dat de volgorde, waarin Israëls stammen hier voorkomen, een geheel andere is dan de gewone. Niet naar hunne geboorte, en derhalve niet naar de natuurlijke orde komen zij hier voor, en mogelijk duidt dit wel aan, dat de Heere God hen maakt tot een geestelijk volk, op hetwelk Hij zijn zegel drukt.

Beschouwing over den brief aan Filémon.

De schoone en roerende brief aan Filémon werd door Paulus geschreven gedurende zijne eerste gevangenschap te Rome, evenals zijne brieven aan de Efeziërs, Filippiërs en Kolossers, en wel aan het einde dier gevangenschap, toen hij de gegronde verwachting koesterde weldra losgelaten te zullen worden. (zie vs. 22, en ook Fil. I: 23—25.) Deze brief is een treffend bewijs van de macht van Gods genade en van de kracht, teederheid en kiescheid der goddelijke liefde, door den Heiligen Geest in onze harten uitgestort.

Onesimus was een weggelooopen slaaf, die zijn uitnemenden meester bedrogen had. (vs. 18.) Van een man als Filémon, van wien Paulus zulk een voortreffelijk getuigenis geven kon, is het niet te denken, dat hij zijne onderhoorigen slecht behandelde. Integendeel, uit alles blijkt, dat Filémon's huis en gezin op echt christelijke wijze was ingericht en bestuurd werd. Onesimus had geen enkele reden om het huis zijns meesters te verlaten, en is alleen uit vrees voor de rechtvaardige straf zijner misdaden gevlucht. Welk een genade van God, dat zulk een man gebracht werd tot de kennis van Jezus, om voortaan niet slechts voor Filémon, maar ook voor de Gemeente des Heeren nuttig zijn!

Hoe wonderbaar zijn Gods wegen! Gods oogen gaan over de menschenkinderen. Door Hem worden de schreden van dezen weggelooopen slaaf geleid naar Rome; daar komt hij in aanraking met Paulus, wordt door dezen met Gods genade in Christus bekend gemaakt, wordt bekeerd, en gaat nu als een kind Gods, als een geliefden zoon

van den Apostel, naar zijn meester, tegen wien hij zoo zeer zwaar gezondigd had, terug. Waar de zonde overvloedig is, daar is de genade meer dan overvloedig geworden. Voor den Heer is niets te wonderlijk. Hij kan het hardste hart verbreken en den verstaftgedwaalden terecht brengen.

Maar niet alleen dit. Gods genade openbaart zich ook hierin, dat deze omstandigheden de aanleiding worden tot het schrijven van dezen geïnspireerden brief. De Gemeente van alle eeuwen wordt door de ontvouwing dezer genade verkwikt en gesterkt. Welk een God is onze God! Hoe heerlijk is het Hem te kennen en zijne genade te genieten en te bewonderen! En welk een Woord is Zijn Woord! Het maakt ons vrij van de wereld en van hare gedachten en gevoelens; en leidt ons tot de beoefening eener liefde, die ons verheft boven al, wat hier beneden is.

Want zoo ergens, dan straalt ons hier de goddelijke liefde, die in onze harten is uitgestort, in al haar schoonheid en liefelijkheid tegen. Hoe innig gevoelde Paulus zich verbonden aan den rijken Filémon, en met welk een genegenheid hing hij aan den armen, verachten Onesimus! Beiden waren, als het ware, in zijn hart gegraveerd. Deze liefde tot Filémon dreef den Apostel om op de meest kiesche wijze hem te smeeken zijnen wegge-loopen en schuldigen slaaf te vergeven, aan te nemen en dan vrij te laten; en deze innige genegenheid voor Onésimus was de oorzaak, dat hij in de roerendste bewoordingen diens zaak bij zijnen beleedigden meester bepleitte.

Waarlijk, wij hebben hier een schoon voorbeeld voor ons van de manier, waarop de teederheid en de kracht van de in het hart wonende liefde van God zich inlaat met elke bijzonderheid, waardoor deze liefde zou kunnen verkoelen, of die als aanleiding zou kunnen dienen om haar te openbaren. Te midden van de reusachtige werkzaamheid van den Apostel en van de prediking der oneindige waarheden, welke den grondslag uitmaken van onze betrekking tot God in Christus, kan Paulus zich

bezig houden met de kleine dingen van het dagelijksch leven, en daarover schrijven op zulk een wijze, dat wij haast zeggen zouden: niets anders dan deze zaak vervult zijne ziel. Dit toont ons het ware karakter des Christendoms, en openbaart zijne goddelijke natuur. Hij, die de diepste waarheden mededeelt, en hen op hunne ware plaats in den kring der goddelijke gedachten stelt, spreekt daarover als over een zaak, waarmede hij geheel vertrouwd is, en die hij als zijne eigene gedachten mededeelt; en is tevens, en juist daardoor, in staat om al die gevoelens te koesteren en die genegenheden te openbaren, welke door de goddelijke liefde gewerkt worden.

Doch er is nog een belangrijk beginsel te leeren uit dezen brief. Slavernij is geheel tegen den wil van God. Evenals het hebben van meer dan ééne vrouw de oorspronkelijke instelling van het huwelijk vernietigt, zoo is de slavernij geheel in strijd met de persoonlijke rechten van den mensch, die door God als heerschappijvoerder over de dieren, maar geenszins over zijne medemenschen is aangesteld. Beiden zijn een gevolg van de zonde. Doch beiden werden door God in het Oude Testament in Israël geduld, vanwege de hardheid hunner harten, maar dan door allerlei bepalingen getemperd en van de scherpste kanten ontdaan, zoodat hunne vernederende gevolgen zooveel mogelijk werden weggenomen. Door het Christendom verdween zoowel de veelwijverij als de slavernij. Alles wordt in de Gemeente des Heeren tot zijne oorspronkelijke orde en verhouding teruggebracht; en het is daardoor, dat het Christendom, ook waar het slechts uitwendig werd aangenomen, zulk een gezegende verandering in de maatschappelijke toestanden gebracht en zooveel waar geluk aan de volken geschonken heeft.

Nochtans veranderde dit niet eensklaps. Met goddelijke wijsheid werd hierin door den Apostel gehandeld. Een lid der gemeente mocht geen tweede vrouw nemen, en evenmin slaven koopen. Maar wanneer iemand meer dan ééne vrouw had, als hij bekeerd werd, dan werd hij niet genoodzaakt allen op één na weg te zenden; hij mocht

met haar blijven wonen; opdat evenwel blijken zou, wat de orde Gods was, mocht de zoodanige noch tot ouderling noch tot diaken worden aangesteld. En had een lid der gemeente eenmaal slaven, dan werd zijn eigendomsrecht erkend; daarom zendt Paulus Onesimus aan zijnen meester terug, doch smeekt dan Filémon zijnen slaaf, die hem beleedigd en onrecht aangedaan had, te vergeven en vrij te laten. Zoowel de goddelijke wijsheid als de goddelijke liefde straalt ons hierin tegen.

Doch staan wij, na deze algemeene opmerkingen, nog een weinig stil bij de bijzonderheden in dezen schoonen brief.

Merkwaardig is de inleiding „Paulus, een gevangene van Christus Jezus,” want in deze zaak kwam hij niet als een apostel des Heeren; dan had hij moeten bevelen, en zou Filémon voor het apostolisch gezag hebben moeten zwichten; doch dan zou ook de liefde niet op deze wijze aan het licht getreden zijn. „Paulus, een gevangene van Christus Jezus, en Timotheüs, de broeder;” want Timotheüs, die met den Apostel was, vereenigde zich van harte met den wensch en de bede van Paulus, — „aan Filémon, den geliefde en onzen medearbeider.” Het was toch duidelijk, wie ongelijk had. Onesimus' gedrag was onverschoonbaar. Daarom kon Paulus zich op zulk een hartelijke wijze tot Filémon wenden. En hij wendt zich niet alleen tot Filémon, maar ook tot diens vrouw — „en aan Appia, de zuster” — want had deze gedeeld in het onrecht, zoo wenscht Paulus, dat zij ook deelen zal in de openbaring der liefde. In dergelijke aangelegenheden is de vrouw evengoed betrokken als de man. Verder richt Paulus zich tot „Archippus, onzen medestrijder”, tot wien hij in den brief aan de Kolossers laat zeggen: „Zie op de bediening, die gij van den Heer ontvangen hebt, dat gij haar vervult.” En eindelijk wendt hij zich tot de gemeente, die in zijn huis was — „en aan de gemeente, die in uw huis is.” Allen toch, die in Filémon's huis den Heer kenden, en zich in zijnen naam

vergaderden, waren naar den aard der liefde en der gemeenschap mede betrokken in deze zaak. Hoe schoon en treffend is dit alles! Het was geen zaak der gemeente, maar een persoonlijke aangelegenheid van Filémon, en daarom wordt hij ook het eerst genoemd, en is de brief aan hem gericht; maar toch worden zoowel Archippus als de geheele gemeente, die in zijn huis was, er in betrokken, omdat de christelijke liefde ons leert in alles belang te stellen, wat ieder lid der gemeente treft, en in lief en leed met hem te deelen.

Daarna spreekt Paulus Filémon persoonlijk toe, en geeft een heerlijk getuigenis van zijne christelijke gezindheid. „Ik dank mijnen God, altijd uwer gedachtig zijnde in mijne gebeden, daar ik hoor van uwe liefde en uw geloof, die gij hebt tot den Heer Jezus en jegens al de heiligen, opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de erkenning van al het goede, dat in ons is voor Christus Jezus. Want wij hebbengroote vreugde en vertroosting over uwe liefde, omdat de harten der heiligen door u, broeder! verkwikt zijn geworden.” (vs. 4—7.) Welk een heerlijk getuigenis! Filémon was niet slechts een geloo-vige, maar een man des geloofs, in wien de liefde Gods, door den Heiligen Geest in onze harten uitgestort, op heerlijke wijze werkzaam was, zoodat de harten der heiligen door hem waren verkwikt geworden, en Paulus daardoor verblijd en vertroost was.

Het spreekt vanzelf, dat zulk een man een goed huisvader en een goede meester was; en van zulk een man was ook te verwachten, dat hij zijne christelijke gezindheid in de zaak, waarover Paulus hem schreef, zou toonen. Hij zou daardoor kunnen bewijzen, dat hij waarlijk *alle* heiligen liefhad, en hij zou zoo doende nog meer tot vreugde, vertroosting en verkwikking van Paulus en al de anderen strekken.

En waar nu Paulus de zaak, die hem bezig hield, aan Filémon gaat voorstellen, daar stelt hij op den voorgrond,

dat hij niet als een apostel tot hem komt om hem te bevelen, maar als een smeekeling, wiens hart hij door de inwilliging van zijn verzoek zou verblijden en verkwikken. „Daarom, hoewel ik veel vrijmoedigheid heb in Christus, om u te bevelen hetgeen betamelijk is, zoo bid ik liever om der liefde wil.” (vs. 8, 9.) En dan voegt hij daaraan alle mogelijke drangredenen toe: „Daar ik zulk een ben, namelijk Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus.” Moest dit niet machtig werken op het hart van Filémon? Zou hij een oud man en een gevangene van Christus iets kunnen weigeren? Neen, hoe gaarne zou hij hem een genoegen doen, en door hem vreugde te bereiden, zijne banden verzachten. Maar er was nog een andere, een nog machtiger drangreden. „Ik bid u voor mijn kind, dat ik in de banden verwekt heb.” Als Filémon Paulus liefhad, dan zou hij ook zijn kind liefhebben; en Onésimus was zijn kind. Hij noemt hem even nadrukkelijk zijn kind als Timotheüs en Titus; ja, hij was hem in één opzicht zelfs dierbaarder dan deze, want hij had hem in zijne banden verwekt.

Wij kunnen ons gemakkelijk voorstellen, hoezeer Paulus zich aan Onésimus verbonden gevoelde. Niet alleen had God zich op een wondervolle wijze over hem ontfermd, maar hem bovendien tot vertroosting en verkwikking voor den Apostel in zijne gevangenis doen strekken, en hem bekwaam gemaakt tot zijne dienst, zoodat hij voortaan zijn naam eer zou aandoen; Onésimus toch beteekent „nuttig.” Nemen wij dit in aanmerking, hoe schoon wordt ons dan Paulus' gedrag. In plaats van Onésimus bij zich te houden, en van zijne apostolische macht gebruik te maken, erkent hij de geschonden rechten van Filémon, en zendt zijnen *slaaf* terug; maar met de dringende bede, dat Filémon door hem te vergeven en vrij te laten, zijne christelijke liefde zal toonen, en daardoor het hart van Paulus zou verblijden. Op roerende wijze drukt hij dit uit: „Ik bid u voor mijn kind, dat ik

in de banden verwekt heb, Onesimus, die eer-
tijds u onnut was, maar thans u en mij zeer
nuttig is, dien ik u teruggezonden heb — voor
hem, dat is mijn hart, dien ik bij mij had wil-
len houden, opdat hij mij voor u zou dienen in
de banden des evangelies; doch zonder uw
goedvinden heb ik niets willen doen, opdat
uwe goedheid niet zij als uit dwang, maar uit
vrijwilligheid." (vs. 10—14.)

Van Filémon, door wiens liefdebetoon de harten der
heiligen waren verkwikt geworden, was niet anders te
wachten, dan dat hij gaarne ook Paulus zou dienen; en
hoe moet hij dan getroffen worden door deze onbaatzuch-
tigheid van den Apostel, die zoo gaarne Onésimus bij
zich had gehouden, opdat deze hem in plaats van Filémon
zou dienen, maar die dit niet deed, omdat hij geen mis-
bruik van zijne macht wilde maken, en alleen uit vrij-
willige liefde door Filémon wilde gediend worden. Een
blijmoedige gever heeft God lief; en daarom moest Filé-
mon's goedheid niet uit dwang zijn, maar uit vrijwil-
ligheid.

Paulus dringt dit nog aan door de volgende woorden:
„Want wellicht is hij daarom voor een kleinen
tijd van u gescheiden geweest, opdat gij hem
voor eeuwig zoudt bezitten, niet langer als
een slaaf, maar als meer dan een slaaf, als
een geliefden broeder, vooral voor mij, en
hoeveel te meer dan voor u, zoowel in het
vleesch als in den Heer." (vs. 15, 16.) Een betere
pleitgrond was er niet te vinden voor iemand, wiens te-
rugkeer de pijnlijkste gevoelens moest opwekken, en die
naar de wet zóó schuldig was, dat zijn meester in zijn
volste recht zou zijn geweest, indien hij de strengste
maatregelen had genomen. Doch de genade Gods, die de
zonde in al haar afschuwelijkheid ten toon stelt, verandert
alles, omdat zij in onze harten Gods liefde uitstort, door
welke wijzelven zijn aangetrokken, veranderd en verlost.
Onésimus had in elk opzicht gezondigd, en rechtvaardige

straf verdiend. Maar hij was door Gods genade gered; hij was een kind Gods geworden; hij was een lid van de heilige familie, en dus ook van Paulus en Filémon een geliefde broeder geworden. Die band, door de genade gelegd, moest de teederste gevoelens van genegenheid en liefde opwekken, en al het vroegere doen vergeten. Wie zelf Gods ontfermende genade ondervonden heeft, verblijdt zich in de openbaring van die genade bij anderen. De geest van farizeïsme is verre van den zoodanige. In plaats van op een afstand den schuldige te veroordeelen, gevoelt men zich tot hem aangetrokken, omdat Gods genade, die *ons* redde en verlost, zich zoo machtig in hem geopenbaard heeft. Door de genade verandert alles. Zij is niet alleen machtig om het hardste hart te verbreken, den verst afgedwaalde terug te brengen, en den eigengerechtigste tot gevoel en erkenning van schuld te brengen, maar zij verandert ook de gevoelens, genegenheden en gezindheden, en overwint den natuurlijken afkeer, dien men van iemand hebben kan. Wat bij menschen onmogelijk is, is mogelijk bij God.

Hoewel dit alles volkomen voldoende was om Filémon te bewegen zijnen slaaf met liefde en vreugde te ontvangen, zoo wil Paulus toch alles, wat voor een goede ontvangst in den weg zou kunnen staan, wegnemen; en zegt daarom: „En indien hij u eenig onrecht aangedaan heeft, of u iets schuldig is, reken mij dat toe. Ik, Paulus, heb het geschreven met mijne eigene hand, ik zal het betalen, opdat ik u niet zegge, dat gij mij ook bovendien uzelfen schuldig zijt.” (vs. 18, 19.) Welk een goedheid voor Onésimus! Welk een wijsheid tegenover Filémon! Diens recht op Onésimus wordt in elk opzicht gehandhaafd; maar tevens wordt opnieuw gewezen, doch met de uiterste kieschheid, op Filémon's verplichting tegenover Paulus. Hij was hem niet alleen deze dienst, maar zichzelven schuldig. Zoolang hij zichzelven niet gegeven had, was zijne schuld der liefde jegens den Apostel niet afbetaald.

„Ja, broeder! moge ik genot van u hebben in den Heer, verkwik mijn hart in Christus.” (vs. 20.) Zoo eindigt Paulus zijn roerende pleitrede. Christus, de Heer, en Paulus, zijn dienstknecht en navolger, zouden zich beiden verheugen over de liefde, welke Filémon aan zijnen weggelooopen, maar tot hem terugkeerenden slaaf zou bewijzen. En Paulus is van deze liefde zoozeer overtuigd, dat hij niet alleen vertrouwt op Filémon's gehoorzaamheid, maar de verwachting koestert, dat hij doen zou boven hetgeen hij zeide; zoodat hij verwacht, dat Filémon Onésimus niet alleen vergeven en vriendelijk ontvangen, maar hem vrijlaten zou.

Uit vers 22 blijkt, dat Paulus de hoop koestert, weldra uit zijne gevangenis te worden bevrijd; gelijk hij zulks ook stellig in den brief aan de Filippiërs uitspreekt. Terwijl hij evenwel daar zijne loslating aankondigt, aangezien de Heer hem dit had medegedeeld; zoo geeft hij hier als grond zijner hoop de gemeenschap der heiligen op; „want ik hoop, dat ik door uwe gebeden u zal geschonken worden.” Aldus is het in menig opzicht. God voert zijne plannen uit, onafhankelijk van ons, maar Hij wil in zijne goedertierenheid ons daaraan deel geven, en verwekt daartoe in onze ziel de gebeden, en schenkt ons hunne verhooring.

Met eenige groetenissen en de gewone zegenbede wordt deze brief besloten, waarin ons op zoo schoone en heerlijke wijze de innige liefde tegenstraalt, welke in dezen vertrouwelijken kring heerschte, en welke zulke schoone vruchten voortbracht — een liefde, die de leden van Christus met elkander verbindt, en den welriekenden reuk der genade verbreidt over alle betrekkingen, waarin menschen tot elkaar kunnen staan. Moge God ons geven deze liefde, die door den Heiligen Geest in onze harten is uitgestort, op te wekken en aan te kweeken, opdat wij in alle omstandigheden des levens en in elke betrekking, waarin wij komen, door haar mogen worden geleid en bestuurd om op de rechte wijze het goede te doen!

Vaders, jongelingen en kinderen in Christus.

Eenige gedachten over den brief van Johannes.

De Heilige Geest heeft in dezen brief een bijzondere kracht gelegd, ten einde onze harten te versterken en ons te beveiligen tegen de verleidingen van den Antichrist. Gods Woord voorziet in al onze behoeften. De leer der zaligheid alleen is niet voldoende, want „er zijn,” zegt de Apostel, „toen reeds vele antichristen.” (Hoofdstuk II : 18.) „En dit is de getuigenis: dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft; en dat leven is in zijnen Zoon. Die den Zoon heeft, heeft het leven; die den Zoon Gods niet heeft, heeft het leven niet.” (Joh. V : 11, 12.) „Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd en onze handen getast hebben, aangaande het Woord des levens; (en het leven is geopenbaard; en wij hebben gezien en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij den Vader was, en ons is geopenbaard.) En dit is de boodschap, die wij van Hem gehoord hebben en u verkondigen: dat God licht is, en er in Hem gansch geen duisternis is. Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij wandelen in de duisternis, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet.” (1 Joh. I : 1, 2, 5, 6.)

God openbaart *Zichzelven*; de mensch is geneigd zich te verbeelden, dat hij zich tot God verheffen kan, en bevindende, dat die kennis te hoog voor hem is, verliest hij zich in het duister, en weet niet meer, waar hij is. In dezen brief voert de Heilige Geest ons tot hetgeen „gehoord, gezien, aanschouwd en getast” kan worden van het woord des levens. Wanneer Hij zegt: „Hieraan heb-

ben wij de liefde gekend," wordt er bijgevoegd: „dat Hij zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen." (Hfdst. III: 16.) En: „Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijnen eeniggeborenen Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad, en zijnen Zoon gezonden heeft als het zoenoffer voor onze zonden. Geliefden! indien God ons alzoo lief heeft gehad, zoo zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben. Niemand heeft ooit God aanschouwd. Indien wij elkander liefhebben, dan blijft God in ons, en zijne liefde is in ons volmaakt. Hieraan erkennen wij, dat wij in Hem blijven en Hij in ons, dat Hij ons van zijnen Geest gegeven heeft. En wij hebben aanschouwd, en getuigen, dat de Vader den Zoon gezonden heeft tot Heiland der wereld. Al wie beleden zal hebben, dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem en hij in God. En wij hebben erkend en geloofd de liefde, die God tot ons heeft; God is liefde, en die in de liefde blijft, die blijft in God, en God in hem" (Hfdst. IV: 9—16.)

De mensch tracht in zijne wijsheid de Godheid te begrijpen, en de gemeenschap, die er tusschen God en den mensch bestaat, te ontleden; doch hier wordt de ziel met de verzoening bekend gemaakt; en aldus is de hoogste vlucht, die de gedachte van den mensch kan nemen met betrekking tot het wonen van God in ons en het blijven van ons in God, verbonden met die eenvoudige en kostbare waarheid, dat „God de wereld alzoo lief gehad heeft, dat Hij zijnen eeniggeborenen Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." (Joh. III: 16.) Geen mensch kan voorgeven ons hooger te willen voeren.

En aan deze verhevene, kostbare waarheid wordt de nederige wandel, die den Christen past, vastgeknoopt. God heeft ons liefgehad, en wij zijn schuldig elkander lief te hebben. „Hij is een verzoening voor onze zonden." Hier ontmoetten de eenvoudigste en de verstgevorderde

Christen elkander; ja, de verstgevorderde zal de nederigste zijn, en zich gedurig in dat kostbare bloed van Christus verheugen. Wie van God geleerd is, heeft zich leeren vernederen, en gevoelt zijne eigene nietigheid. De natuurlijke mensch moge zich verheffen op zijne kennis en gaven, hij die door Christus tot God gebracht is, kan niet anders dan nederig zijn.

Wij hebben een God „geopenbaard in het vleesch,” (1 Tim. III: 16.) Het is geen geheimzinnige God, dien wij niet kunnen bereiken, neen, het leven is geopenbaard. Wij zijn gebracht in de gemeenschap des Vaders door *Christus*. Het leven is in ons, want het leven is Christus. Meer kunnen wij niet hebben. Onze kennis kan wel vermeerderen, dat is iets anders; maar indien mijne kennis mij iets meer brengt dan den Vader en den Zoon, dan is het dwaling.

In het dertiende vers van hoofdstuk 2, waar de Apostel afzonderlijk tot de vaders (een benaming, die den grootsten wasdom in de genade uitdrukt) het woord richt, zegt hij hun niets anders dan: „Gij hebt hem gekend, die van den beginne is.” En dit is geen gedachte zoo terloops en als zonder bedoeling uitgesproken, want in het veertiende vers, waar hij hen wederom aanspreekt, weet hij niets verhevener te zeggen. Dit is hoogst merkwaardig. In het twaalfde vers, waar hij allen, aan wie hij schrijft, te zamen neemt, en hen kinderen noemt, zegt hij: „Uwe zonden zijn u vergeven.” Dit hebben alle geloovigen gemeen, de minstgevorderden en de verstgevorderden, de vaders, de jongelingen en de kleine kinderen. Maar tot de vaders sprekende, zegt hij: „Gij hebt Hem gekend, die van den beginne is.” Het kennen van Christus is dus het opwassen in de genade. Wie ons ook van buitengewone dingen moge spreken, wij kunnen niet hooger of verder komen dan het kennen van Hem, die van den beginne is. Het kennen van Christus geeft kracht aan de ziel. Er wordt niet gezegd: „Gij kent de geheele leer,” hoe gewichtig dit ook zijn moge, maar: „Gij hebt *Hem* gekend.” Wij kunnen niet waarlijk een waarheid door het

geloof bezitten, als zij niet met het kennen van Christus gepaard gaat. Christus is het eenige voorwerp des geloofs voor den Christen.

De „jongelingen hebben den booze overwonnen.” Hier vinden wij de kracht des geloofs. Het is onmogelijk eenige kracht te bezitten, die van den Geest uitgaat, zonder dat zij in strijd komt met de macht des Satans, maar de kracht des Geestes zal overwinnen. Dit vooronderstelt echter de dooding des vleesches. Er bestaat bij den Christen dikwijls een groote kracht, zonder dat het vleesch tot onderwerping is gebracht, en die kracht overwint den Booze niet. Aan die goddelijke kracht ontbreekt het ons dikwijls, en dan kan Satan binnentreden. Het is een oogenblik van diepe vernedering voor de ziel, als wij ontdekken, dat wij in eigen kracht gewandeld hebben als wij onszelven waarlijk leeren kennen; als wij leeren zien, dat er in het vleesch geen goed woont, dat niets uit onszelven over het kwade kan zegevieren. Maar dan leert men ook met Paulus zeggen: „Als ik zwak ben, dan ben ik machtig.” Wanneer men zichzelf heeft leeren wantrouwen, dan is men niet haastig in hetgeen men doet, maar men spreekt er met God over. Een Christen, die een oprecht hart bezit en het kwaad ziet, zal met al zijne krachten het kwaad zoeken te overwinnen; maar de Christen, die dieper ziet, en meer door God geleerd is, zal beginnen zich voor God te verootmoedigen, en daarna in *zijne* kracht handelen. Die oprechte Christen, die zich in eigen kracht aan het werk begeeft, moge somtijds gezegd worden in zijnen arbeid, maar later zal hij, wellicht door een kastijding, vernederd worden, en dan voor zijne ziel gezegd worden door te leeren onderscheid te maken tusschen den Geest en het vleesch.

Van de *kinderkens* wordt gezegd, dat „zij den Vader kennen.” De kinderen in Christus worden dus beschouwd, als die kennis deelende met de vaders en de jongelingen. Het is bewonderenswaardig te zien, hoe de genade den vergevorderden Christen en hem, die nog een kind is, te zamen verbindt. De vader in Christus heeft den pas-

geborenen lief, hij houdt zich met vaderlijke zorg met hem bezig. „Gij hebt niet noodig, dat u iemand leere,” zegt de Apostel in het 27ste vers, en toch leert hij hun, alsof alles daarvan afhing. Zoo zal het altijd zijn; waar veel genade gevonden wordt, toont zij zich daarin, dat de sterken de zwakken eeren en beschermen. De verstgevoerde Christen zal, in plaats van de zwakken te verachten, hen liefhebben, hen leeren en leiden. Zie de bezorgdheid van Paulus voor de heiligen te Thessalonika: „Daarom, deze begeerte niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne willen te Athene alleen gelaten worden, en hebben Timotheüs gezonden.” (1 Thess. III: 1.)

Voor de tweede maal van de verschillende trappen der genade sprekende, worden de vaders en jongelingen in het 14de en de kinderkens in het 18de vers aangesproken. Hen dan in het 28ste vers allen te zamen nemende, zegt de Apostel tot hen: „En nu, kinderen, blijft in Hem.”

Blijft in Hem. Het hart van Johannes vond volkomene rust in de kennis van Christus. Hij kende de wegen van Jezus; hij had Hem met zijne oogen gezien. Wij, mijne broeders, wij hebben Jezus niet gezien, maar indien wij met Hem wandelen, zullen wij in staat zijn te zeggen: „Ik ken Hem.” Indien Christus onder ons ware, hoedanig zou zijn oordeel zijn? Zou Hij zich niet bedroeven over degenen, die zich door de zichtbare, vergankelijke dingen dezer wereld laten aftrekken van de onzichtbare, onverderfelijke dingen, die daarboven zijn? Wordt zelfs bij Christenen de helft van den tijd niet gebruikt voor dingen, die geen waarde hebben? Nog een weinig tijds, en al hetgeen thans hunne gedachten omhult en hun tijd inneemt, zal vergaan; er blijft niets van over. Terwijl, wanneer wij in Hem blijven, zullen wij leven, zooals Hij geleefd heeft, en wandelen, zooals Hij gewandeld heeft, het leven van Christus openbarende te midden van de dingen dezer aarde. Maar daarvoor is het noodig, dat het „eigen ik” ter zijde wordt gesteld. Slechts door de dooding des Heeren altijd in ons lichaam om te dragen, kan het leven van Jezus ook in ons lichaam geopenbaard

worden. (2 Kor. IV.) Indien wij „jongelingen” zijn, dat wil zeggen, indien wij de kracht des Geestes bezitten, laat ons waken, opdat Satan geen macht over ons verkrijge. Indien de booze overwonnen is en het vleesch voor dood gehouden wordt, moeten wij ook de dingen wederstaan, die Satan ons voorstelt om ons af te trekken. „Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is. Indien iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem; want al wat in de wereld is: de begeerlijkheid des vleesches, en de begeerlijkheid der oogen, en de grootschheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.” (vs. 15.) De Heer Jezus zegt in Joh. XVII: „Rechtvaardige Vader, de wereld heeft U niet gekend”; en zoo stelt de Apostel hier de wereld en al wat er toe behoort tegenover den „Vader.” De liefde tot de wereld wordt door de liefde des Vaders buiten het hart gehouden.

Maar het is niet genoeg om de liefde tot de wereld te veroordeelen, als Christenen heeft ons leven niets met die bron te maken en kan geen gemeenschap hebben met den geest, dien de wereld ademt. Maar worden in dagelijksche dingen onze gedachten niet dikwijls afgetrokken van de dingen, die niet gezien worden door de dingen, die gezien worden? Ik spreek hier niet over den arbeid onzer handen, daarin kan God ons zegenen en ons hart bewaren, maar ik spreek van de dingen, die onze oogen en zinnen rondom ons waarnemen? Strecken zij niet dikwijls om ons hart af te trekken van den Vader? De wereld gaat voorbij en hare begeerlijkheid; maar die den wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid.”

„Kinderkens! het is de laatste ure.” (vs. 18.) Plechtige, ernstige woorden! De wereld is boos, en zij zal nog boozeler worden. Paulus schrijft aan de Thessalonikers: „De verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreede gewrocht.” Het goed en het kwaad wassen te zamen op; maar God zet zijn werk voort. Het kwaad neemt in schijn de overhand, en God komt niet tusschenbeide; „het is de laatste ure, er zijn nu reeds vele antichristen.” Doch de Heer

trekt zielen uit de wereld en zal weldra komen. Die gedachte geeft kracht in den strijd. Men zucht niet naar het einde van den strijd, maar naar God; niet naar de rust, die op den strijd volgt, maar naar den opstandingsmorgen. Het is de laatste ure. Jezus komt van den hemel om ons tot Zich te nemen. Dat die hoop onze harten versterke en onze voetstappen vast make! Laat ons tot die ure in Hem blijven!

Correspondentie.

23. J. B. te 's Hage vraagt, of de bloedstorting, zonder welke geen vergeving is, plaats had bij het doorgraven van Jezus' handen en voeten, of door de speersteek van den Romeinschen krijgsknecht.

Door geen van beiden. Het doorgraven van Jezus' handen en voeten, evenals de geeseling en het indrukken van de doornenkroon maakt een deel uit van Jezus' lijden voor de gerechtigheid, van het lijden dat de menschen Hem aandeden; en het doorsteken van Jezus' zijde door den Romeinschen krijgsknecht geschiedde na het sterven des Heeren, en had ten doel, naar Gods bestel, te bewijzen, dat de Heer waarachtig gestorven was. De bloedstorting, zonder welke geen vergeving is, is het sterven zelf. Er moest in de plaats van ons leven een leven worden opgeofferd. In de voorbeelden des O. T. werd een dier *geslacht*, en het bloed van dat *geslachte* dier voor God gebracht. In Hebr. IX lezen wij: „Want indien het bloed van bokken en stieren heiligt tot de reinheid des vleeschcs, hoeveel te meer zal het bloed van Christus, *die door den eenwigen Geest zichzelf onberispelijk Gode heeft opgeofferd*, uw geweten reinigen van doode werken?” En ook: „Maar nu is hij eenmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen *door de offerande van zichzelf*.” En in Hebr. X: „Door welken wil wij geheiligt zijn door middel van de *offerande des lichaams van Jezus Christus*, eens voor altijd geschied.” Zie verder, o. a., Rom. III : 23—26; V : 7—10; VI : 10; VIII : 3; Efez. I : 7; II : 13—18; uit welke plaatsen blijkt, dat het bloed van Christus, door het opofferen van zijn leven in den dood des kruises, de verzoening met God en de vergeving onzer zonden aangebracht heeft.

„Zie, hij bidt.”

(Hand. IX : 11.)

Geen zaak wordt ons in de Heilige Schrift zóó dringend aan het hart gelegd als het voortdurende gebed. Wij worden niet alleen door vele vermaningen daartoe aangespoord, maar ook door het voorbeeld van vele vrome mannen en vrouwen en door de mededeeling van vele wonderbare verhooringen daartoe opgewekt. In onszelf zijn wij arm en zwak, en daarom behoeftig en afhankelijk; doch wij staan in de genade van Hem, die de liefde is en volkomen in macht. En als God vóór ons is, wie zal dan tegen ons zijn? „Die ook zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?” (Rom. VIII : 31, 32.) In zijne liefde heeft Hij ons in Christus Jezus een onuitputtelijke bron van zegen geopend. Alles is genade; en wij hebben door Christus door het geloof toegang tot deze genade, waarin wij staan. God vindt er zijn welbehagen in, om ons te zegenen, en ons alles te schenken, wat wij behoeven. Hij is steeds een bereidwillige Gever. Ons betaamt bidden, smeeken en dankzeggen. Door ons bidden en smeeken maken wij onze behoefte en onze afhankelijkheid voor God bekend; door het volharden daarin, en door de dankzegging ons vertrouwen op Hem. En dit vertrouwen zal Hij nimmer beschamen, maar het veeleer rijkelijk beloonen. De kananésche vrouw levert ons een heerlijk voorbeeld van zulk een onwrikbaar vertrouwen. Zij komt tot den Heer, doet Hem een verzoek, doch Hij antwoordt geen woord; de discipelen spreken voor haar, doch de Heer zegt, dat Hij alleen gezonden was tot de verlorene schapen van het

huis Israëls. De vrouw roept voor de tweede maal, en valt voor Hem neer; doch de Heer zegt tot haar, dat zij evenmin recht had op de zegeningen, aan Israël beloofd, als de honden recht hebben op het brood der kinderen. Zij stemt dit volmondig toe, en stelt zich tevreden met de kruimels, die van de tafel der heeren vallen. Kon de Heer dit weigeren? Kon Hij zeggen, dat er zulk een overvloed van genade niet in Hem woonde? Onmogelijk. Hij zeide tot haar: „O vrouw! groot is uw geloof; u geschiede, wat gij wilt.”

Door het gebed des geloofs wordt God verheerlijkt. Wij ruimen daardoor Hem de plaats in, die Hem toekomt, en nemen zelf de plaats in, die ons betaamt. Een verborgen omgang met God openbaart zich steeds in een waardigen wandel; en waar deze ontbreekt, kan ook gene niet zijn. Het gebed brengt ons in de tegenwoordigheid des Heeren, en het volharden in het gebed maakt zijne tegenwoordigheid tot onze gedurige verblijfplaats. In Gods nabijheid blijft het oog eenvoudig en het hart nuchter, vol vrede en vreugde; en zoo doende zijn wij in staat om te wandelen in de voetstappen van onzen geliefden Heiland. Wij ondervinden dan, dat onze kracht in Hem is, en dat het gebed des geloofs, om zoo te zeggen, de geopende hand is, welke de Heer naar den rijkdom zijner genade vult met alles, wat wij hier beneden noodig hebben.

Jezus wandelde op deze aarde altijd in volkomene afhankelijkheid van God. Hij is ons leven, en wij zijn in Hem; en „die zegt, dat hij in Hem blijft, die moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft.” (1 Joh. II : 6.) Hij wandelde in dezelfde wereld, in welke wij wandelen. Ellende, zonde en vijandige tegenstand der menschen omgaven Hem van alle kanten. „Hij is in alles verzocht geworden gelijk als wij, uitgenomen de zonde.” En steeds zien wij in Hem den gehoorzamen en afhankelijken mensch. Hoe dikwerf ging Hij alleen om te bidden; ja zelfs bleef Hij gansche nachten in het gebed. (Zie Mark. I : 35; Luk. V : 16; VI : 12; IX : 18; XI : 1.) Lukas vermeldt ons dit meermalen, omdat Jezus ons in

zijn Evangelie voorgesteld wordt als de Zoon des menschen; en door zijn bidden gaf de Heer aan zijne afhankelijkheid als mensch uitdrukking. Hij bad, toen Hij gedoopt werd, en de hemel werd geopend, en de Heilige Geest daalde op Hem neder, en er kwam een stem uit den hemel: „Gij zijt mijn geliefde Zoon, in u heb Ik mijn welbehagen gevonden!” Hij was in het gebed op den berg der verheerlijking, waar de heerlijkheid des Koninkrijks werd afgebeeld; „en terwijl Hij bad, werd de gedaante zijns aangezichts veranderd, en zijne kleeding wit en glinsterende.” Wij vinden den Heer biddende in Gethsémané, toen Satan zijne laatste poging waagde, en al de angsten des doods voor zijne ziel stelde. „En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger.” Wanneer het van iemand kan gezegd worden, dan zeker van den Heer: „Zie, hij bidt.” En nu Hij aan de rechterhand des Vaders gezeten is, gaat Hij altijd voort om voor ons te bidden. (Rom. VIII : 34.) Hij kan ons nooit vergeten. Welk een navolgenswaardig voorbeeld heeft Hij ons hierdoor gegeven! Welk een ernstige vermaning voor ons allen, om ten allen tijde en in al onze omstandigheden onze toevlucht tot God te nemen, en in bidden en smeecken te volharden! Hoe weinig drukken wij zijne voetstappen, en openbaren wij zijne gezindheid, als wij traag en nalatig in het gebed zijn!

Doch behalve het volmaakte voorbeeld van onzen Heer treffen wij onder de heiligen des Ouden en Nieuwen Verbonds menig voorbeeld aan, dat eveneens onze aandacht waard is, en ons tot navolging kan aansporen. Bij de voorbeelden des Ouden Verbonds wil ik niet blijven stilstaan. Ik raad mijnen lezers evenwel aan met aandacht de volgende plaatsen te overdenken: 2 Kron. VI; 2 Kon. XIX; 2 Kron. XX en Dan. IX. De voorbeelden uit het Nieuwe Testament beginnen in de Handelingen. Het eerste Hoofdstuk deelt ons mede, dat de Heer voor de oogen zijner apostelen in den hemel werd opgenomen, en dat dezen naar Jeruzalem terugkeerden, en in de opperzaal gingen, waar zij bleven. En met welk doel bleven zij daar? „Deze allen volhardden eendrachtig in het gebed.”

Zij richtten hunne blikken naar boven, waar hun geliefde Heer was ingegaan, en van daar verwachtten zij alles, wat zij op den voor hen liggenden weg tot het werk, waartoe zij geroepen waren, noodig hadden. — En eer zij het lot wierpen, om in Judas' plaats een anderen apostel te kiezen, namen zij hunne toevlucht tot het *gebed*; want wie anders dan de Heer, de Kenner der harten van allen, vermocht voor de bediening en het apostelschap den rechten man aan te wijzen?

Kort daarop werden drie duizend zielen door de prediking van Petrus op den Pinksterdag bekeerd; en dan lezen wij: „En zij waren volhardende in de leer der apostelen en in de gemeenschap, in de breking des broods en in de *gebeden*.”

Nadat de Apostelen een vrijmoedig getuigenis voor den Raad hadden afgelegd, vinden wij hen terstond daarop met de hunnen tot het *gebed* vereenigd. (Hand. IV.) Hunne harten bleven steeds naar Boven gericht, hunne eenige toevlucht was de Heere God. Op de aarde miskend, veracht en vervolgd, evenals hun geliefden Heer, vonden zij alleen in den hemel erkenning en medegevoel, en ook de onuitputtelijke bron van vreugde en kracht in al hunne beproeving en strijd hier beneden. In Hoofdstuk VI lezen wij, dat het murmureeren der Griekschen tegen de Hebreëen over de dagelijksche bediening de twaalfen noodzaakte om de menigte der discipelen bijeen te roepen, en tot hen te zeggen, dat zij zeven mannen, vol des geloofs en des Heiligen Geestes, zouden aanstellen; „maar wij zullen — zoo zeiden zij — „volharden in het *gebed* en in de bediening des woords.” Merken wij op, dat de Apostelen hier het eerst het *gebed* noemen; want de bediening van het Woord des Heeren zal alleen dan gezegende vruchten dragen, als het *gebed* de eerste plaats inneemt. Het *gebed* vuurt den moed en de volharding van den arbeider aan; het houdt hem in verbinding met de bron der wijsheid, en het geeft getuigenis aan de waarheid, dat het God alleen is, van Wien de zegen moet afdalen. Waar het *gebed* nagelaten wordt, daar kan ook de bediening

niet gezegend zijn en wordt zij een ledigen vorm Mochten toch allen, die op de een of andere wijze geroepen zijn om in het werk des Heeren te arbeiden, hieraan steeds denken!

Toen door de prediking van Filippus velen in Samarië geloovig werden, gingen Petrus en Johannes daarheen, en *baden* voor hen, dat zij den Heiligen Geest mochten ontvangen. (Hoofdst. VIII.) Zoo lezen wij ook, dat Petrus, toen hij naar Joppe gekomen was, om Dorcas in het leven terug te roepen, eerst nederknielde en *bad*. Elken zegen, alle hulp en kracht verwachtten de Apostelen van den Heer, en hunne gebeden getuigen, hoe zij zich van hunne afhankelijkheid bewust waren en hunne ware plaats in de bediening voor God innamen. — In hoofdst. X hooren wij, dat Petrus omtrent de zesde ure op het dak klom om te *bidden*; en in die ure was het, dat de Heer hem voor de prediking van het Koninkrijk aan de volken toebereidde. Hij werd gezonden tot den romeinschen hoofdman Cornelius, wiens *gebeden* en aalmoezen ter gedachtenis waren opgestegen voor God. — En toen Petrus door Herodes in de gevangenis was geworpen, werd er door de gemeente een *gedurig gebed* tot God voor hem gedaan. Elke uitweg voor de bevrijding van den Apostel was voor menschen afgesloten; doch het geloof neemt zijn toevlucht tot Hem, die boven alles staat, en het gebed vindt zijn weg tot het hart van Hem, die de liefde is, en die aan alle beproevingen der zijnen deelneemt.

Wij komen nu tot Paulus, den grooten apostel der volken. Het eerste getuigenis, dat de Heer hem geeft, nadat Hij hem op den weg naar Damaskus tegen gekomen was, luidt: „Zie, hij bidt!” Saulus erkende thans, dat hij tot daartoe bij zijne wettische vroomheid, bij al zijn ijver voor den God zijner vaderen niets anders geweest was dan een verachter, een vervolger en een lasteraar van de Gemeente en van den Heer der heerlijkheid; want de Heer en zijne gemeente zijn één. Dit werd hem op den weg bekend gemaakt door de woorden: „Saul, Saul, wat vervolgt gij mij!” Welk een smart, welk een verslagenheid doorboorde

zijn hart, toen hij aan de voeten van Jezus lag en bad! En de Heer antwoordde hem door Ananias in onuitsprekelijke genade en vergeving. Van dat oogenblik af was Jezus zijn leven, en diens verheerlijking zijn doel. De Heer heeft nooit een dienstknecht op aarde gehad, die Hem zoo geheel onderworpen en toegewijd was, en van wien Hij zoo dikwijls zeggen kon: „Zie, hij bidt.” Bijna al zijne brieven geven daarvan getuigenis op een wijze, die zoowel onze bewondering als onze beschaming opwekt.

Beginnen wij met den brief aan de Romeinen. Daar lezen wij in hoofdst. I : 8—10: „Allereerst dank ik mijnen God door Jezus Christus voor u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de geheele wereld. Want God is mijn getuige, Wien ik dien in mijnen geest, in het evangelie zijns Zoons, hoe ik *zonder ophouden uwer gedenk, altijd in mijne gebeden biddende*, of ik eindelijk eens, door den wil van God, het geluk mocht smaken, van tot u te komen.” Hij was steeds vol ijver om het evangelie van Christus overal te verkondigen, en vol verlangen om de Zijnen met de hem geschonken gaven te dienen; maar tevens toonde zijn gedurig gebed, hoezeer hij zich in alles van God afhankelijk gevoelde.

In 1 Kor. I : 4 lezen wij: „Ik dank mijnen God te allen tijde over u, wegens de genade Gods, die u gegeven is in Christus Jezus.” En in Efez. I. : 15, 16: „Daarom ook ik, gehoord hebbende van het geloof in den Heer Jezus, dat onder u is, en van de liefde, die gij hebt tot alle heiligen, *houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden*.” Welk een belang stelde de Apostel in den zegen en in de behoeften der heiligen! — In Fil. 1 : 3, 4 lezen wij: „Ik dank mijnen God, telkens als ik mij uwer herinner, *altijd in elk mijner gebeden voor u allen met blijdschap het gebed doende*.” Het was niet het bewustzijn van zijn plicht, waardoor zijne dankzeggingen en gebeden werden opgewekt, maar de vreugde zijns harten. De gemeenschap van de Filippiërs aan het evangelie van den eersten dag af, zoowel als hunne trouwe liefde en genegenheid, vervulden het hart van Paulus, die

in Rome gevangen zat, met zulk een vreugde, dat hij onophoudelijk voor hem zijne gebeden tot God opzond. — Aan de Kolossers schrijft hij: „Wij danken den God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, *altijd voor u biddende.*” En aan de Tessalonikers: „Wij danken God *te allen tijde* voor u allen, *uwer gedachtig in onze gebeden, zonder ophouden* gedenkende uw werk des geloofs en den arbeid der liefde en de volharding der hoop op onzen Heer Jezus Christus, voor onzen God en Vader.” (1 Thess. I: 2, 3.) Welk een deelneming en welk een volharding in het gebed wordt er uitgedrukt door de woorden: „te allen tijde” — „voor u allen” en „zonder ophouden.” De goede toestand der Thessalonikers riep de teederste gevoelens in het hart van Paulus te voorschijn. Hij roept uit: „Want welke dankzegging kunnen wij Gode voor u vergelden wegens al de blijdschap, waarmede wij ons om uwentwil verblijden voor onzen God, *nacht en dag zeer overvloedig biddende*, om uw aangezicht te mogen zien en te volmaken, wat aan uw geloof ontbreekt?” (1 Thess. III: 9, 10.)

Doch het hart des Apostels was niet alleen vervuld met belangstelling voor al de gemeenten, neen, het klopte ook warm voor ieder heilige afzonderlijk. Tot Timotheüs zegt hij: „Ik dank God . . . dat ik *zonder ophouden* uwer gedenk in mijne gebeden *nacht en dag*,” en in zijnen brief aan Filémon: „Ik dank mijnen God, *altijd* uwer gedachtig zijnde in mijne gebeden.” Uit al deze mededeelingen des Apostels komen wij tot het besluit, dat zijn leven een onophoudelijk gebed was. Niemand vóór hem, noch na hem heeft zoo trouw in de voetstappen zijns Meesters gewandeld, en zoo volkomen Diens gezindheid geopenbaard. Wij aanschouwen bij hem een energie in zelfverloochening en opoffering, een geduld en een liefde voor de heiligen, welke onze algeheele bewondering opwekken. Toch was hij een mensch evenals wij, in zichzelf een zwak vat, dat alleen door de rijke genade van God kon worden staande gehouden. Doch hij was een man des geloofs, die steeds in alle dingen zijne toevlucht nam tot God — een man des volhardenden gebeds, die voortdurend

gebruik maakte van de genade en goedheid des Heeren. Daarom is hij ook een waardig voorbeeld voor de geloovigen van alle tijden, en vooral voor hen, die tot de bediening geroepen zijn. Mochten wij allen door hem aangemoedigd worden om even trouw en waardig te wandelen!

Staan wij nu in de tweede plaats stil bij de talrijke vermaningen, waarmede het Woord Gods tot voortdurend gebed aanspoort. En dan komt natuurlijk het allereerst in aanmerking hetgeen de Heer zelf tot zijne discipelen gezegd heeft. In Lukas XVIII lezen wij: „En Hij zeide ook een gelijkenis tot hen, daartoe, dat zij altijd moesten bidden en niet vertragen.” Het is de gelijkenis van den onrechtvaardigen rechter, die de beden eener weduwe inwilligt, omdat zij hem moeite aandeed; en aan het slot van die gelijkenis voegt de Heer er bij: „Zou dan God geen recht doen zijnen uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, en zou hij ten hunnen opzichte langzaam zijn?” Al wordt hier ook gesproken over de uitverkorenen der laatste dagen, die onder de goddeloosheden van den antichrist zuchten, zoo bevatten toch deze woorden een aanmoediging voor iedereen tot aanhoudend, volhardend gebed. Eveneens spoort de Heer de zijnen aan om met het oog op de groote verdrukking, die over de aarde komen zal, in het gebed te volharden. „*Waakt dan, te allen tijd biddende*, dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen, en te bestaan voor den Zoon des menschen.” (Luk. XXI : 36.) En in Gethsémané roept de Heer zijnen discipelen toe: „*Waakt en bidt*, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.”

In de brieven der Apostelen vinden wij natuurlijkerwijze meer vermaningen tot het gebed dan in de Evangeliën. „Volhardt in het gebed,” roept Paulus den geloovigen te Rome toe. (Rom. XII : 12.) Tot die te Thessalonika zegt hij: „*Bidt zonder ophouden. Dankt in alles*, want dit is de wil van God in Christus Jezus over u.” (1 Thess. V : 17, 18.) En den Efeziërs roept hij toe: „*Biddende te allen tijde met alle gebed en smeeking* voor al de heiligen, en

voor mij, opdat mij het woord gegeven worde bij het openen van mijnen mond, om met vrijmoedigheid de verborgenheid van het evangelie bekend te maken." (Efez. VI:18, 19.) De ware liefde en genegenheid voor God en de hartelijke deelneming in het geluk en in het lijden der Zijnen openbaren zich allereerst in ons aanhoudend bidden en smeeken. Waar dit ontbreekt, daar is het andere zwak en gebrekkig. Als iemand uit plichtgevoel bidt, of om zijn geweten gerust te stellen, of ook om zijne eigene gerechtigheid te streelen, dan kan hij er vast van overtuigd zijn, dat zijne gebeden nooit tot God opstijgen. En indien wij altijd alleen denken aan onze behoeften, en dan nog wel meest aan de uitwendige, dan is eigenliefde de hoofddrijfveer van onze gebeden en niet de liefde tot God en tot de Zijnen. Worden wij evenwel door deze liefde aangevuurd, en is het geloof werkzaam, dan staat de verheerlijking Gods op den voorgrond, en weegt ons het heil en den zegen der heiligen op het hart; dan is de Heer zelf het voorwerp onzer vreugde, en dan worden wij bekwaam gemaakt om in het ware gevoel onzer afhankelijkheid, zoowel onze eigene behoeften als die der heiligen met bidden en smeeken voor Hem te brengen, en Hem voor al zijne zegeningen te danken.

In Fil. IV:6, 7 vinden wij een zeer vertroostende en versterkende vermaning en aanmoediging in onze menigvuldige verzoeken in deze moeitevolle wereld. „Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles, door gebed en smeking, met dankzegging bekend worden bij God; en de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en zinnen bewaren in Christus Jezus." Welk een troost, dat de Heer ons toeroept: „Weest in geen ding bezorgd!" Welk een rust voor ons hart, dat wij op deze moeitevolle aarde bij onze groote zwakheid al onze behoeften voor zijnen troon brengen kunnen, met de zekerheid, dat Hij alles, wat het ook zijn moge, naar zijne wijsheid en liefde en tot ons welzijn, leiden zal. Door het geloof zijn wij zoo volkomen

zeker daarvan, dat wij bij het bekendmaken van ons begeeren door bidden en smeeken Hem tegelijkertijd onze dankzegging brengen kunnen. Maar hoe onrustig en terneer-geslagen is het hart van hem, die onder den last zijner zorgen zucht, omdat hij door ongeloof niet in staat is ze op God te werpen. Hij loopt heen en weer, zoekt raad en hulp bij menschen, die toch ook zelf arme schepselen zijn en niets vermogen; en eerst dan, als alle deuren gesloten zijn, neemt hij, door nood gedreven, zijne toevlucht tot God. Ach! hoe wordt de Heer, die zoo rijk aan genade, die de Liefde zelve is, door het ongeloof onteerd! God wil al onze zorgen op Zich nemen, en ons zijnen vrede schenken, die alle verstand te boven gaat, en onze harten en zinnen bewaart in Christus Jezus.

Doch gaan wij verder. In Kol. IV : 2, 3 lezen wij: „Volhardt in het gebed, en waakt daarin met dankzegging, biddende tevens ook voor ons, dat God ons een deur des woords opene.” Hoe meer wij de gemeenschap met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus verwezenlijken, des te grooter zal onze belangstelling zijn in het werk des Heeren en in allen, die daarin bezig zijn. Een schoon voorbeeld van deze belangstelling zien wij in Epafras. In denzelfden brief aan de Kolossers lezen wij toch van hem: „U groet Epafras, die van de uwen is, een slaaf van Christus Jezus, die *altijd strijdt voor u in de gebeden*, dat gij moogt vaststaan, volmaakt en voleind in al den wil van God. Want ik geef hem getuigenis, dat hij veel arbeid der ziel voor u heeft, en voor hen, die in Laodicéa, en voor hen, die in Hierápolis zijn.” Welk een heerlijk getuigenis! Hoe weinigen worden er in onze dagen gevonden! En toch hebben wij daaraan zoo groote behoefte. Mocht de Heer er velen verwekken!

Een zeer behartigingswaardige aansporing tot het gebed vinden wij in 1 Timoth. II : 1—4: „Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle menschen, voor koningen en allen, die in hoogheid zijn, opdat wij een rustig en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en

eerbaarheid. Want dit is goed en aangenaam voor God, onzen Heiland, die wil, dat alle menschen behouden worden, en tot kennis der waarheid komen." Als de Heilige Geest ons vóór alle dingen vermaant om deze gebeden op te zenden, hoe ontrouw zijn wij dan, indien wij ze verzuimen. En is er wel ooit een tijd geweest, waarin het noodiger was hieraan gehoor te geven? Aan den eenen kant zien wij, hoe God, onze Heiland, bezig is om verlorene zondaars te redden, maar aan den anderen kant ontdekken wij, hoe zeer het verval in de Christenheid toeneemt, de wetteloosheid grooter wordt, en een door den geest des antichrists bezielde menigte met allen ijver er op uit is om alle banden te verbreken en de verordeningen Gods om te keeren. Daarom moeten de geloovigen des te meer, „aan alle plaatsen bidden, opheffende heilige handen, *zonder toorn en twist,*” opdat de arm der overheid gesterkt worde, en zij Hem erkennen, die haar de macht gegeven heeft, en van Wien alleen wijsheid en verstand moeten afdalen. Het gebed van hen, die God vreezen, is een verborgen, maar krachtige steun voor de overheid. Moge de Heer ons bewaren, dat wij niet door den geest der wetteloosheid, die thans zoo machtig werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid, worden medegesleept! Laat ons voortdurend voor alle menschen, voor koningen en voor hen, die in hoogheid gezeten zijn, bidden en smeeken tot God, opdat wij een rustig en stil leven leiden kunnen tot eer des Heeren!

Eindelijk vestig ik uwe opmerkzaamheid op een vermaning van den apostel Jakobus: „Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt; het krachtig gebed eens rechtvaardigen vermag veel.” En Petrus schrijft: „Weest dan nuchter, en waakt in de gebeden.” En in 1 Tim. V : 5 lezen we nog de volgende behartigenswaardige woorden: „Die nu waarlijk weduwe en alleen gelaten is, hoopt op God, en volhardt in de smeking en de gebeden nacht en dag.” Van die heerlijke gezindheid des harten hebben wij in de profetes Anna een schoon en treffend voorbeeld. Van haar lezen wij

toch: „Zij was een weduwe van omtrent vier en tachtig jaar, die niet week uit den tempel, met vasten en bidden, God dienende nacht en dag.” (Luk. II : 37.)

Al deze vermaningen en mededeelingen toonen ons, hoe gewichtig en van hoe groote waarde het aanhoudende gebed is, zoowel ten opzichte van God als ten aanzien van onszelf. Het is Gode welgevallig, omdat het Hem eert en verheerlijkt: „Zijn welgevallen is het gebed der oprechten.” (Spr. XV : 8.) En wij belijden door ons gebed, gelijk wij gezien hebben, onze afhankelijkheid en zwakheid hier beneden; en brengen onze behoeften in deze verzoekingsvolle wereld, wier vorst de duivel is, voor den troon der genade, en geven uiting daarin aan onze gemeenschap met het werk des Heeren en met de zijnen. De veronachtzaming van het gebed moet daarom noodzakelijkerwijze de treurigste gevolgen na zich slepen, vooral ten opzichte van onzen geestelijken toestand en van onzen wandel hier beneden. De goddelijke vrede en de christelijke vreugde verdwijnen, en in hunne plaats treden hoe langer zoo meer koudheid en onverschilligheid jegens den Heer en de zijnen. Het getuigen houdt op; matheid en krachteloosheid worden in den wandel openbaar; de wereld en de zonde beginnen opnieuw hunne heerschappij te vertoonen, en brengen de treurigste vruchten voort; en zoo doende wordt de naam en het woord des Heeren op veelvuldige wijze onteerd en de Geest van God bedroefd. Helaas! hoevelen onder hen, voor wie Christus gestorven en opgewekt is, leveren in onze dagen het bewijs voor de waarheid van het zoo even geschilderde beeld! Sta mij toe, lieve lezer! om u met het oog op deze zoo ernstige en gewichtige zaak te vragen: Hoe staat het met u? Behoort gij tot hen, die in het gebed traag geworden zijn? Is uwe liefde tot den Heer, de verborgen omgang met Hem, en uwe belangstelling voor hetgeen, waaraan Hij zooveel waarde hecht, verminderd? Bidt gij alleen uit gewoonte, of om uw geweten gerust te stellen, of is het gebed een ware behoefte voor uwe ziel? Is het de vreugde van uw hart? En beschouwt gij het als een groot voor-

recht, dat gij in alle omstandigheden met al uwe begeerten door bidden en smeeken, met dankzegging tot God naderen kunt? O, ik bid u, overweeg deze vragen toch ernstig in de tegenwoordigheid Gods! Maak er u niet van af. Bedenk welk een gewichtige zaak het geldt.

En laat mij nu nog ten slotte er u opmerkzaam op maken, dat de Heer onze God zoo gaarne onze gebeden hooren en verhooren wil. De Heilige Schrift levert ons daarvan de treffendste bewijzen, en geeft ons de heerlijkste beloften daaromtrent. Beiden zijn wel geschikt om ons tot het gebed aan te moedigen, als ook om ons vertrouwen te sterken en te vermeerderen. Behalve de Hoofdstukken des Ouden Testaments, waarbij ik de aandacht reeds heb bepaald, zouden wij op nog vele andere gedeelten der Heilige Schrift kunnen wijzen; doch ik zal mij slechts bij twee bepalen, waarin ons de treffende gebedsverhooring medegedeeld wordt. In Jozua X vernemen wij, hoe Jozua zegt: „Zon, sta stil te Gibeon, en gij maan, in het dal van Ajalon!” En de zon stond stil en de maan bleef staan, een volkomenen dag. „En er was geen dag aan dezen gelijk,” zoo voegt de Geest er dan bij, „dat de Heer de stem eens mans alzoo verhoorde.” En in den brief van Jakobus lezen wij: „Elia was een mensch van gelijke beweging als wij, en hij bad een gebed, dat het niet mocht regenen; en het regende niet op aarde in drie jaar en zes maanden. En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bracht hare vrucht voort.” (Jak. V : 17, 18.)

Soms geeft de Heer de verhooring des gebeds dadelijk, en soms laat Hij ons lang wachten. Dit laatste doet Hij om ons geloof te beproeven en te louteren, en het daardoor te versterken. Wat heeft Abraham lang op de vervulling van Gods belofte moeten wachten! En Daniël ontving eenmaal het antwoord op zijne smeeking, terwijl hij nog op zijne knieën lag; terwijl hij een anderen keer een en twintig dagen wachten moest, eer hem de zekerheid van de verhooring zijns gebeds gewerd. Merkwaardig is het evenwel op te merken, dat in beide gevallen de engel, die hem de verhooring moest mededeelen,

gedurende zijne smeeking, den troon des Heeren verliet.

En nu nog enkele van de vele beloften Gods, in het Oude en Nieuwe Testament ons gegeven. „De Heere is verre van de goddeloozen, maar het gebed des rechtvaardigen zal Hij verhooren.” (Spr. XV : 29.) „De oogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen, en zijne ooren op hun geroep.” (Ps. XXXIV : 16.) „De Heere zal zich wenden tot het gebed desgenen, die gansch ontbloot is, en Hij zal niet versmaden hunlieder gebed.” (Ps. CII ; 18.) „Wederom zeg ik u: indien twee van u overeenstemmen op de aarde over eenige zaak, die zij mochten begeeren, zij zal hun geworden van mijnen Vader, die in de hemelen is.” (Matth. XVIII : 19.) „En al wat gij zult begeeren in het gebed, geloovende, zult gij ontvangen.” (Matth. XXI : 22.) „En al wat gij bidden zult in mijnen naam, dat zal ik doen; opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde. Zoo gij iets bidden zult in mijnen naam, ik zal het doen.” (Joh. XIV : 13, 14.) „Indien gij in mij blijft, en mijne woorden in u blijven, al wat gij wilt, zult gij bidden, en het zal geschieden.” (Joh. XV : 7.) „Indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God; en wat wij ook bidden, ontvangen wij van Hem, omdat wij zijne geboden bewaren, en doen wat voor Hem welbehagelijk is.” (1 Joh. III : 21, 22.)

Hoe geschikt zijn deze beloften om ons tot een volhardend gebed aan te moedigen, en hoezeer hebben wij daaraan in dezen tijd behoefte. Wij hebben „kleine kracht”; de Gemeente des Heeren is in groot verval; de verleidende geest dezer wereld gaat overal rond; de verdeeldheid en de scheuring onder de geloovigen nemen steeds toe; en de weinig geestelijke toestand der heiligen springt overal in het oog. Hoeveel oorzaak hebben wij dus om den Heer met onze gebeden aan te loopen, opdat Hij zich ontferme en genade bewijze! Slechts weinigen zijn er, die op zijn Woord letten; slechts weinigen, die met onophoudelijk smeeken harten en handen tot God opheffen, opdat Hij door de kracht des Heiligen Geestes zich machtig openbare. Ja, daaraan hebben wij in onze dagen zoozeer

behoefte. Mannen des geloofs en des gebeds hebben wij noodig; mannen, die al de behoeften en nooden der heiligen dragen op hun hart; mannen die zich verootmoedigen voor het aangezicht des Heeren over de vele zonden der Gemeente. Moge de Heer ze in zijne genade verwekken; en moge Hij van ons allen kunnen zeggen: „Zie, hij bidt!”

Correspondentie.

24. M. v. W. te Hillegersberg vraagt, wat de beteekenis is van het woord *hoorn*, dat zoo dikwerf in het Oude Testament voorkomt, o. a. in 1 Sam. II : 1 en 2 Sam. XXII : 3.

In de eerste plaats zingt Hanna: „Mijn hart springt op van vreugde in den Heer, mijn hoorn is verhoogd in den Heer.” En in den tweeden tekst zingt David: „God is mijn rots, ik zal op Hem betrouwen: mijn schild en de hoorn mijns heils, mijn hoog vertrek en mijne toevlucht, mijn verlosser.” Zoo zegt Zacharias in Luk. I : 69, dat God in het huis van David een hoorn des heils heeft opgericht.

Deze beeldspraak is ontleend aan de gehoornde dieren, wier fraaiheid, sterkte en blijdschap zich voornamelijk vertoont in hunne hoornen; en die tevens met die hoornen zich tegen hunne vijanden verdedigen en hen verslaan. Hanna wil zeggen: voorheen, toen mijne vijanden over mij triomfeerden, liet ik mijn hoofd hangen, doch thans hef ik mijn hoofd vroolijk omhoog. En David zegt: God is niet alleen de rots, op welke ik veilig sta, en het schild, waarachter ik schuil, maar ook de hoorn, die mij verlossing bereidt.

25. M. v. W. te Hillegersberg vraagt: „Hoe kon Elihu in Job XXXIII : 23 reeds zoo duidelijk spreken over de verzoening, die er voor den zondaar is aangebracht?”

Elihu sprak door den Geest des Heeren. In het begin zijner toespraak zegt hij: „De Geest Gods heeft mij gemaakt, en de adem des Almachtigen heeft mij levend gemaakt.” (vs. 4.) Hij stelt Job voor, waarin hij ongelijk had. „Zie, hierin zijt gij niet rechtvaardig, antwoord ik u; *want God is meerder dan een mensch.*” (vs. 12.) Daarop stelt hij voor, op welke verschillende wijze God tot de menschen spreekt: — door woorden, een of twee-

maal, door een droom, door krankheid, maar dit alles zou niet baten, kwam er niet een Gezant, een Uitlegger, één uit duizend, om den mensch zijnen rechten plicht te verkondigen. (vs. 14—23.) Dan zal Hij hem genadig zijn, en zeggen: „Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, ik heb verzoening gevonden.” (vs. 24.)

Bovendien moeten wij wel bedenken, dat, al werd de *leer* der verzoening in het Oude Verbond niet verkondigd, toch op allerlei wijze en door woord en door voorbeeld op de noodzakelijkheid der verzoening gewezen werd. Denk slechts — om twee bewijzen aan te voeren — aan de paradijsbelofte en aan het offer, door Abel gebracht. Alle heiligen verstonden dit. Hun oog was op die verzoening, door God aangekondigd en beloofd, in het geloof gericht.

OP 'T ZIEKBED.

Op 't ziekbed dankt u, Heer! mijn lied,
 Dewijl 't een bed mag zijn.
 Zoo vele kranken hebben 't niet;
 Maar warm en zacht is 't mijn'.

Op 't ziekbed looft u, Heer! mijn zang,
 Omdat een ziekbed leert;
 Zooveel gezonden leefden lang,
 Maar leefden lang verkeerd.

Maar wat, indien 'k ondankbaar was
 En morde en tegensprak?
 'k Verdiende dan, dat 'k nooit genas,
 Maar sukklend bleef en zwak.

Heer, zoo gij 't ziekvertrek ook nu
 Voor mij ten schoolzaal kiest,
 Vertoon mij, dat een kind van u
 Daar nimmer bij verliest!